

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 10 sierpnia 2021 r.

Poz. 5305

**INFORMACJA NR 1/2021
ZARZĄDU WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI
WODNEJ W KATOWICACH**

z dnia 6 sierpnia 2021 r.

**w sprawie zamieszczenia Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2020 rok**

Na podstawie art. 400h ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1219) ogłasza się w załączniku do niniejszej informacji Sprawozdanie z działalności WFOŚiGW w Katowicach za 2020 rok.

Prezes Zarządu

Tomasz Bednarek

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w KATOWICACH

Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2020 rok

Zatwierdzone uchwałą Rady Nadzorczej nr 45/2021 z dnia 19.03.2021 roku

SPIS SKRÓTÓW	5
<u>I. WPROWADZENIE</u>	6
<u>II. PLAN DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU NA 2020 ROK</u>	9
1. PLAN FINANSOWY NA 2020 ROK	9
1.1. PRZYCHODY	9
1.2. KOSZTY.....	11
2. KIERUNKI WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH.....	13
<u>III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH FUNDUSZU</u>	14
1. RADA NADZORCZA	14
2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU	15
3. WSPÓŁDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	22
3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZADAMI I ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ.....	22
3.2. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU	23
<u>IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO</u>	22
1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013.....	22
2. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020.....	22
2.1. WDRAŻANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020	22
2.2. KONTROLA W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020.....	30
3. REALIZACJA „OGÓLNOPOLSKIEGO SYSTEMU WSPARCIA DORADCZEGO DLA SEKTORA PUBLICZNEGO I MIESZKANIOWEGO ORAZ PRZEDSIĘBIORCÓW W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ ORAZ OZE”	31
<u>V. PROGRAMY REALIZOWANE W RAMACH UMÓW UDOSTĘPNIENIA ŚRODKÓW PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ.....</u>	33
1. PROGRAM PRIORYTETOWY CZYSTE POWIETRZE.....	29
2. PROGRAM PRIORYTETOWY „POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA CZĘŚĆ 2) ZMNIEJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII W BUDOWNICTWIE” I „BUDOWNICTWO ENERGOOSZCZĘDNE. CZĘŚĆ 1) ZMNIEJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII W BUDOWNICTWIE”	31
3. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH CZĘŚĆ 1) DOFINANSOWANIE ZAKUPU SPECJALISTYCZNEGO SPRZĘTU WYKORZYSTYWANEGO W AKCJACH RATOWNICZYCH	32
4. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH CZĘŚĆ 2) DOFINANSOWANIE ZAKUPU SPRZĘTU I WYPOSAŻENIA JEDNOSTEK OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH”	33
5. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM REGENERACJI ŚRODOWISKOWEJ GLEB POPRZECZ ICH WAPNOWANIE	34
6. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	35
7. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ POZA GRANICAMI AGLOMERACJI UJĘTYCH W KRAJOWYM PROGRAMIE OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH	40
8. PROGRAM MOJA WODA	40
<u>VI. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI FUNDUSZU W 2020 ROKU.....</u>	42
1. BILANS.....	42

2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	43
<u>VII. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ</u>	41
1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW	41
2. POMOC FINANSOWA FUNDUSZU	43
3. FORMY FINANSOWANIA	50
3.1. FINANSOWANIE BEZZWROTNE	50
3.1.1. Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i przekazanie środków	51
3.1.2. Umorzenia udzielonych pożyczek.....	52
3.1.3. Nagrody za działalność	53
3.2. FINANSOWANIE ZWROTNE	53
4. NADZÓR WŁAŚCICIELSKI.....	50
5. POMOC PUBLICZNA	51
6. WYDATKI MAJĄTKOWE WŁASNE.....	52
<u>VIII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ.....</u>	53
1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ	53
2. ZAWARTE UMOWY	54
2.1. UMOWY DOTACJI, PRZEKAZANIA ŚRODKÓW I POŻYCZEK.....	55
2.2. UMOWY UMORZENIA POŻYCZEK	60
2.3. UMOWY W RAMACH BANKOWYCH LINII KREDYTOWYCH	60
<u>IX. EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE Z UMÓW ZAWARTYCH W 2020 ROKU</u>	61
1. OCHRONA ATMOSFERY	61
2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI.....	63
3. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA.....	63
4. EDUKACJA EKOLOGICZNA	60
5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA.....	61
6. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM.....	62
7. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE W REGIONIE	62
8. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA.....	63
<u>X. NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA ZAKOŃCZONE W 2020 ROKU</u>	70
1. OCHRONA ATMOSFERY	70
2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI.....	71
3. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA.....	71
4. EDUKACJA EKOLOGICZNA	72
5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA.....	73
<u>XI. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW</u>	75
<u>XII. SPIS TABEL</u>	80
<u>XIII. SPIS RYSUNKÓW</u>	82

SPIS SKRÓTÓW

Fundusz	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Narodowy Fundusz	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Plan działalności	Plan działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Plan finansowy	Roczny Plan Finansowy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Rada Nadzorcza	Rada Nadzorcza Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Strategia	Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na lata 2017-2020
Zasady	Zasady udzielania dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Zarząd	Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
zwrot gminom utraconych dochodów	zwrot gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi jezior oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne, będących własnością Skarbu Państwa

I. WPROWADZENIE

Prawne i finansowe podstawy działalności Funduszu wyznacza ustawa Prawo ochrony środowiska, ustawa o finansach publicznych, ustawa o rachunkowości, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie trybu działania organów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Jako samorządowa osoba prawna Fundusz skutecznie pełnił rolę finansowego instrumentu realizacji polityki ekologicznej państwa w połączeniu ze spełnieniem oczekiwań regionalnej społeczności. Fundusz realizował swoją misję uczestnicząc w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną środowiska na poziomie lokalnym, regionalnym, a także ponadregionalnym.

Celem generalnym Funduszu jest zapewnienie systematycznej i trwałej poprawy stanu środowiska w województwie śląskim oraz zachowanie i przywracanie na jego obszarze terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Wyznaczone w Strategii zadania dla poszczególnych celów operacyjnych znalazły uszczegółowienie w Planie działalności, który precyzyjnie i odpowiednio do aktualnej sytuacji prawnej oraz finansowej identyfikował działania Funduszu. Jasno zdefiniowane cele Funduszu oraz możliwości ich realizacji w oparciu o przejrzyste zasady finansowania projektów oraz dostępne instrumenty finansowe zachęcały samorządy, jak i innych inwestorów do podejmowania działań mających istotny wpływ na jakość środowiska w regionie. W Sprawozdaniu z działalności Funduszu dokonany został przegląd realizowanych w 2020 roku działań i priorytetów oraz poziom osiągnięcia wskaźników finansowych i ekologicznych będący elementem monitoringu wdrażania Strategii.

Realizacja celów strategicznych i operacyjnych Funduszu przebiegała w ramach wdrożonego i stale doskonalonego zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego, zorganizowanego według wymagań międzynarodowych norm: ISO 9001, ISO 14001 i rozporządzenia w sprawie Europejskiego Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS) oraz systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym.

Podobnie jak w latach poprzednich Fundusz w 2020 roku, wspierał działania na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu zgodnie z polityką ochrony środowiska państwa i województwa, poprzez preferencyjne dofinansowanie przedsięwzięć realizujących cele długookresowe i krótkookresowe zapisane w wojewódzkim programie ochrony środowiska oraz zapewniających absorpcję środków unijnych dla osiągnięcia w województwie śląskim stanu środowiska wynikającego z członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

W ramach wspierania działań osób fizycznych dotyczących ograniczenia niskiej emisji na terenie województwa śląskiego Fundusz prowadził obsługę Rządowego Programu Czyste Powietrze oraz w zakresie dotyczącym zagospodarowania wód opadowych – Programu Moja Woda.

W 2020 roku w zakresie wykonywania zadań wynikających z realizacji Programów Priorytetowych zawarte zostały umowy ze środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz w wysokości 219 752 tys. zł.

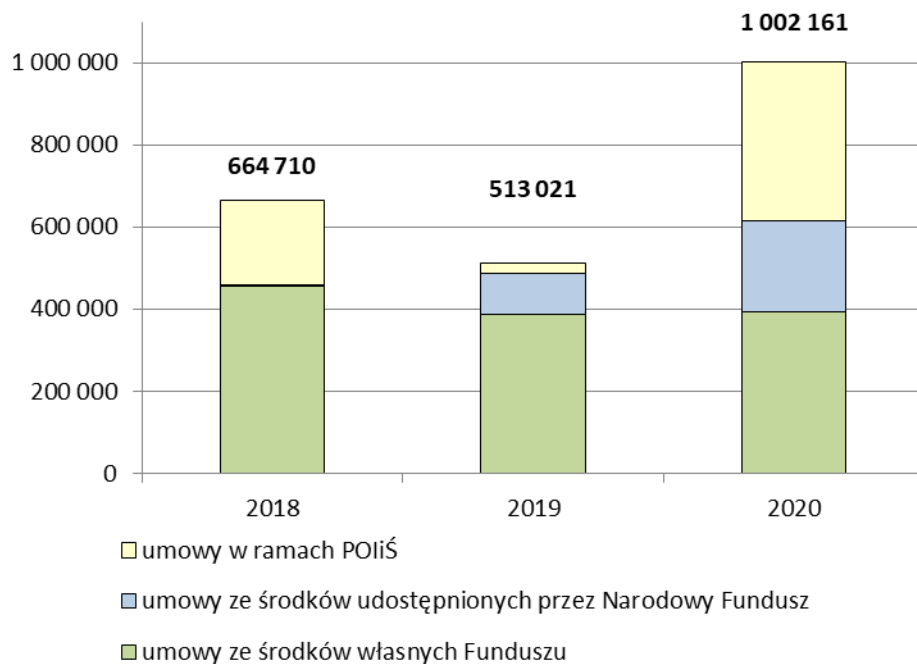
Fundusz w 2020 roku aktywnie uczestniczył we wdrażaniu środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach perspektywy 2014-2020. W dniu 18 grudnia 2014 roku została zawarta z Ministrem Gospodarki umowa w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, na mocy której powierzono Funduszowi funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie

województwa śląskiego”. W 2020 roku podpisano 81 umów o dofinansowanie udzielając wsparcia w łącznej wysokości 388 164 tys. zł złotych, z czego 12 umów z przedsiębiorstwami ciepłowniczymi.

Ze środków własnych Funduszu w 2020 roku udzielono dofinansowania z tytułu zawartych umów na kwotę 394 245 tys. zł.

W 2020 roku w stosunku do lat poprzednich nastąpił zauważalny wzrost łącznej wartości zawartych umów na dofinansowanie zadań ze środków własnych Funduszu, udostępnionych przez Narodowy Fundusz oraz w ramach POIiŚ.

Rys. 1. Łączna pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w latach 2018-2020 z tytułu zawartych umów [w tys. zł]

W 2020 roku dofinansowanie zadań przez Fundusz odbywało się na warunkach preferencyjnych w odniesieniu do: udziału środków finansowych Funduszu w kosztach kwalifikowanych zadań, wysokości oprocentowania i okresu spłaty pożyczek oraz wysokości umorzeń.

Fundusz udzielał dofinansowania zgodnie z:

- Listą przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2020 rok,
- Zasadami udzielania dofinansowania ze środków Funduszu,
- Kryteriami wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Funduszu.

W 2020 roku Fundusz działał w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska oraz wytyczne zawarte w następujących dokumentach programowych:

- Polityce ekologicznej państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”,
- Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024,

- Strategii działania Funduszu na lata 2017-2020,
- Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020,
- Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Krajowym planie gospodarki odpadami 2022,
- Krajowym Programie Zapobiegania Powstawania Odpadów,
- Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013,
- Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- Planie rozwoju elektromobilności,
- Polityce energetycznej Polski do 2040 roku,
- Planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego,
- Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego,
- Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030,
- Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Województwa Śląskiego,
- Ramowym dokumencie wdrażania działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w subregionie centralnym województwa śląskiego.

Rok 2020 ze względu na pandemię koronawirusa SARS-CoV-2 wymagał od Funduszu zmian w organizacji pracy. Wprowadzono takie działania jak: praca zmianowa, możliwość pracy zdalnej, posiedzenia Zarządu i Rady Nadzorczej oraz inne spotkania w formie wideokonferencji, modyfikacja sposobu działania punktu kancelaryjnego, zaopatrzenie pracowników w środki ochrony osobistej, dezynfekcja budynku. Z przyczyn epidemicznych zamknięto punkty konsultacyjne dla osób fizycznych i radykalnie ograniczono możliwość kontaktu osób z zewnątrz/beneficjentów z pracownikami. Położono nacisk na zdalne kanały kontaktu, takie jak konsultacje telefoniczne, przesyłanie zapytań i korespondencji za pomocą poczty tradycyjnej, poczty e-mail oraz platformy ePUAP.

W odpowiedzi na zaistniałą sytuację epidemiczną Fundusz wprowadził w 2020 roku pakiet działań pomocowych. Opracowane zostały Szczególne zasady dofinansowania ze środków Funduszu stanowiące rozwiązania pomocowe dla Beneficjentów w związku z sytuacją zaistniałą na skutek COVID-19.

Pakiet przewidywał:

- zawieszenie biegu niektórych terminów przewidzianych w Zasadach,
- odstępstwa od niektórych postanowień przewidzianych w Zasadach w zakresie skutków zmiany terminu zakończenia zadania,
- możliwość odroczenia spłaty udzielonych pożyczek,
- możliwość uzyskania pożyczek na zachowanie płynności finansowej.

II. PLAN DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU NA 2020 ROK

Plan działalności na 2020 rok został opracowany w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska i został przyjęty uchwałą Rady Nadzorczej nr 326/2019 z dnia 25.11.2019 roku. W trakcie roku plan był zmieniany uchwałami Rady Nadzorczej: nr 190/2020 z dnia 10.07.2020 roku oraz nr 315/2020 z dnia 27.11.2020 roku. Zmiany w Planie działalności na 2020 rok dotyczyły zarówno zmian w planie finansowym stanowiącym załącznik do planu działalności, jak i zmian kwot w poszczególnych kierunkach wydatkowania środków finansowych na 2020 rok.

1. PLAN FINANSOWY NA 2020 ROK

Roczny Plan Finansowy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2020 rok został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z uwzględnieniem założeń przyjętych w Strategii oraz aktualnej sytuacji finansowej Funduszu.

Fundusz prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając z posiadanych środków i uzyskiwanych wpływów wydatki na finansowanie zadań określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz koszty działalności. Wykonanie Planu finansowego za 2020 rok przedstawia się następująco:

Stan funduszu na początek 2020 roku wyniósł: 1 277 911 tys. zł

podstawowymi składnikami majątku były:

należności z tytułu udzielonych pożyczek	977 320 tys. zł
udziały i akcje	15 139 tys. zł
środki pieniężne	296 972 tys. zł

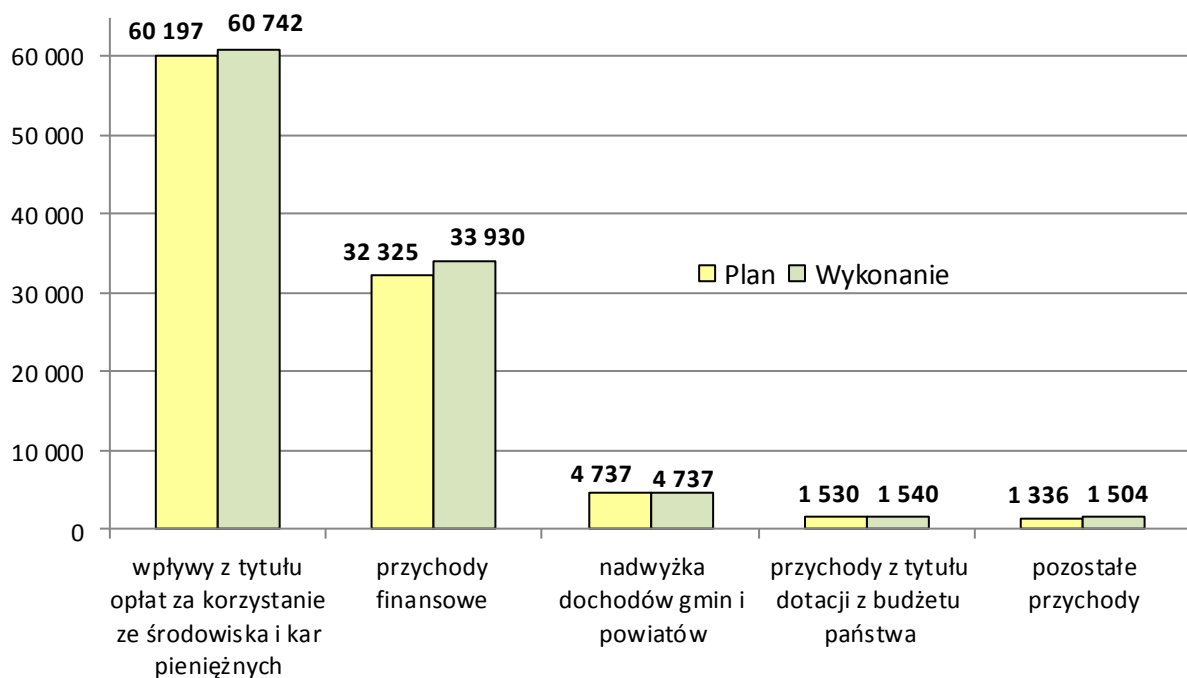
1.1. PRZYCHODY

Przychody Funduszu w roku 2020 przedstawiają się następująco:

Tabela nr 1. Plan i wykonanie przychodów Funduszu w 2020 roku

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1.	Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	60 197	60 742
2.	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów	4 737	4 737
3.	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa	1 530	1 540
4.	Przychody finansowe	32 325	33 930
5.	Pozostałe przychody	1 336	1 504
	Razem	100 125	102 453

Rys. 2. Plan i wykonanie przychodów Funduszu za 2020 rok**[w tys. zł]**

Przychody Funduszu w 2020 roku wyniosły 102 453 tys. zł i stanowiły 102% w stosunku do planowanych przychodów. W porównaniu z rokiem 2019 więcej o 2 479 tys. zł.

Rok 2020 był kolejnym rokiem, w którym do Funduszu wpłynęły istotnie niższe przychody z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska. Jest to konsekwencja zmian ustawy Prawo wodne, która wprowadziła modyfikacje dotyczące podziału wpływów za pobór wód oraz wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi. Zgodnie z wprowadzonymi regulacjami wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej pozbawione zostały wpływów z tego tytułu.

Pomimo tych zmian *przychody z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych* stanowiły najistotniejszą pozycję w przychodach ogółem Funduszu. W 2020 roku wyniosły one 60 742 tys. zł (101% planu). Przychody z opłat za korzystanie ze środowiska stanowiły ponad 59% ogółu przychodów.

Kolejną istotną pozycję stanowiły *przychody finansowe* – 33 930 tys. zł (105% planu), na które składały się przychody z tytułu:

- oprocentowania udzielonych pożyczek – 30 622 tys. zł,
- oprocentowania wolnych środków,
- pozostałe przychody.

Dominującą pozycję w przychodach finansowych stanowiły przychody z tytułu oprocentowania udzielonych pożyczek, które w porównaniu do 2019 roku odnotowały wzrost o 590 tys. zł.

W 2020 roku Fundusz uzyskał przychody z *nadwyżki dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych* w wysokości 4 737 tys. zł. Nadwyżkę przekazały Gminy: Pawonków, Poczesna, Jastrzębie-Zdrój oraz Powiat Dąbrowa Górnicza.

Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa w ramach pomocy technicznej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla Funduszu jako Instytucji Wdrażającej wyniosły w 2020 roku 1 540 tys. zł (101% planu). Dotacja stanowiła refundację poniesionych przez Fundusz kosztów kwalifikowanych, zgodnie z trybem i terminami składania wniosków o płatność w ramach Rocznej

Planu Działań Pomocy Technicznej POIiŚ. Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa obejmują dotacje na cele bieżące.

Pozostałe przychody wyniosły w 2020 roku 1 504 tys. zł. Kwota ta obejmowała między innymi zwroty z rozliczeń dotacji i umorzeń pożyczek oraz refundację wydatków Funduszu związanych z realizacją projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”.

1.2. KOSZTY

Koszty Funduszu w roku 2020 przedstawiają się następująco:

Tabela nr 2. Plan i wykonanie kosztów Funduszu w 2020 roku

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1.	Dotacje (w tym dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych)	53 455	37 044
2.	Środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa	10 033	10 028
3.	Umorzenia pożyczek	55 000	54 929
4.	Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej	450	390
5.	Inne wydatki na ochronę środowiska	5	0
6.	Koszty działalności organów i biura	28 752	26 221
7.	Koszty finansowe	4 016	3 510
8.	Pozostałe koszty operacyjne	332	167
	Razem	152 043	132 289

Koszty Funduszu w 2020 roku wyniosły 132 289 tys. zł, co stanowiło 87% w stosunku do wielkości planowanej. W porównaniu do kosztów za 2019 rok zanotowano spadek o 1 694 tys. zł. Istotnymi pozycjami wśród kosztów były *dotacje*, które wyniosły 37 044 tys. zł, w tym:

- dotacje na cele bieżące 12 878 tys. zł,
- dotacje na cele inwestycyjne 24 164 tys. zł,
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych 2 tys. zł.

W oparciu o zobowiązania z podpisanych umów mające odzwierciedlenie w Listach zadań państwowych jednostek budżetowych zakwalifikowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2020 rok kwota *środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa* wyniosła 10 028 tys. zł.

W 2020 roku kwota *umorzeń pożyczek* wyniosła 54 929 tys. zł.

Na *nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej* w 2020 roku przeznaczone zostały środki w wysokości 390 tys. zł.

W związku z nałożonymi na Fundusz zobowiązaniami wynikającymi z ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz art. 9 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw, w innych wydatkach statutowych na ochronę środowiska z tytułu zwrotu gminom utraconych dochodów w związku ze zwolnieniem z podatku od nieruchomości zaplanowano kwotę w wysokości 5 tys. zł. Z uwagi na fakt, że w 2020 roku nie wpłynęły żadne wnioski gmin z terenu województwa śląskiego, kwota ta nie została wykorzystana.

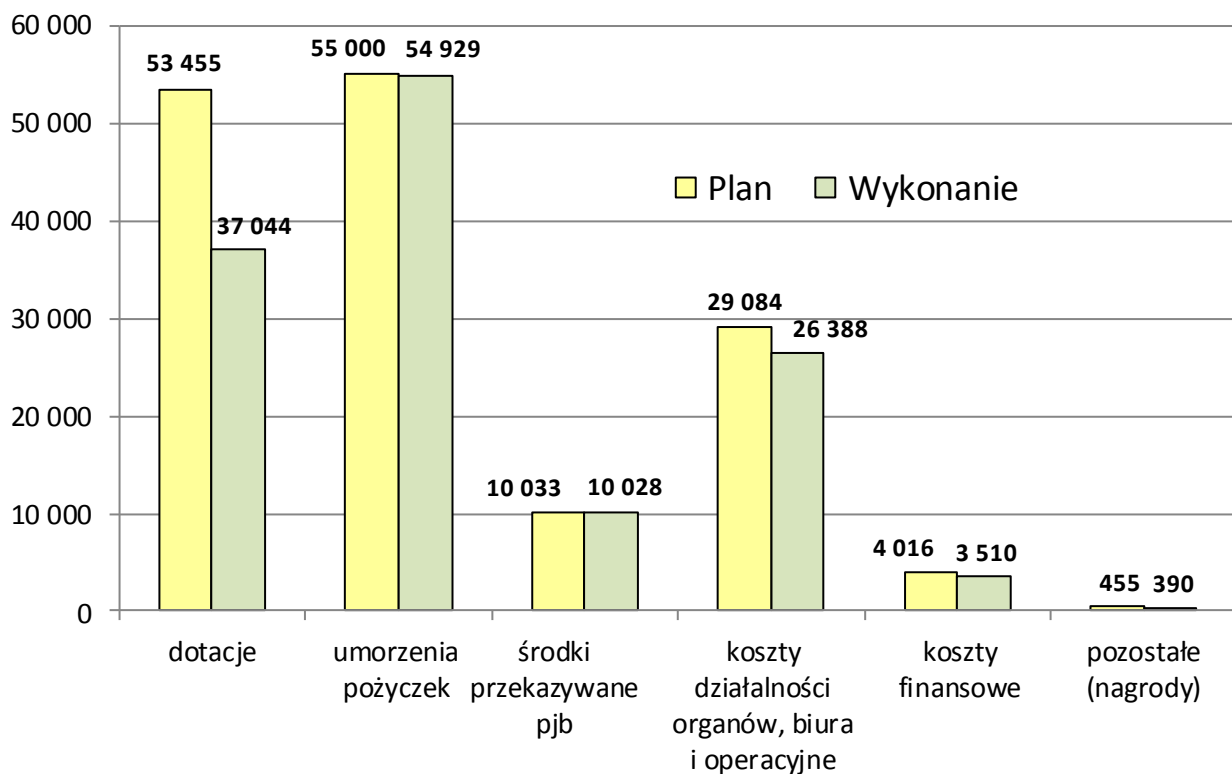
W 2020 roku *koszty działalności organów i biur* Funduszu wyniosły 26 221 tys. zł. Są to przede wszystkim koszty wynagrodzeń i składek od nich naliczanych (21 343 tys. zł).

Koszty finansowe za 2020 rok wyniosły 3 510 tys. zł. Kwota ta obejmowała przede wszystkim aktualizację wartości posiadanych przez Fundusz akcji, wartość zbytych w 2020 roku aktywów finansowych oraz płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętej w 2013 roku pożyczki z Narodowego Funduszu.

Pozostałe koszty operacyjne na koniec 2020 roku wyniosły 167 tys. zł i dotyczyły między innymi kosztów związanych z likwidacją Spółki „Ekofol II” S.A. oraz pozostałych kosztów.

Rys. 3. Plan i wykonanie kosztów Funduszu za 2020 rok

[w tys. zł]

Stan funduszu na koniec 2020 roku wyniósł:	1 247 759 tys. zł
należności z tytułu udzielonych pożyczek	978 969 tys. zł
środki pieniężne	265 256 tys. zł
udziały i akcje	11 336 tys. zł

Stan środków pieniężnych na koniec 2020 roku był wyższy od planowanego o 134 850 tys. zł, co związane jest między innymi z przesunięciem (na wnioski beneficjentów) terminów wypłat

środków z 2020 na 2021 rok. Zobowiązania Funduszu z tytułu dofinansowania przedsięwzięć ekologicznych na dzień 31.12.2020 roku do wypłaty w roku 2021 i latach kolejnych wynoszą 314 594 tys. zł.

Na wielkość stanu funduszu na koniec 2020 roku wpłynęły także nie ujęte w układzie tabelarycznym Sprawozdania z wykonania Roczno Planu Finansowego za 2020 rok (ze względu na narzucony rozporządzeniem wzór planu, a w konsekwencji sprawozdania z realizacji planu), pozostałe zmniejszenia funduszu w wysokości 316 tys. zł. Kwota ta wynika ze zmniejszenia funduszu z aktualizacji wyceny udziałów spółki Beskid Żywiec Sp. z o.o. Różnica wynika ze zmniejszenia funduszu z aktualizacji wyceny akcji i udziałów na skutek sprzedaży udziałów w Spółce Beskid Żywiec Sp. z o.o.

Wydatki majątkowe własne Funduszu wyniosły w 2020 roku 707 tys. zł. Kwota ta przeznaczona została między innymi na zakup i dostawę wraz z instalacją oraz konfiguracją sprzętu i oprogramowania serwerowego w ramach rozbudowy infrastruktury informatycznej posiadanej przez Fundusz. Wysokość tej kwoty obejmowała także wydatki na wymianę uszkodzonego agregatu wody lodowej znajdującego się na dachu siedziby Funduszu oraz wyposażenie techniczne biura. Dodatkowo w celu właściwego zabezpieczenia danych przetwarzanych przez Fundusz w 2020 roku zakupiono szereg produktów umożliwiających ochronę danych w środowisku.

Wydatki poniesione na zakupy inwestycyjne własne nie zmniejszają stanu funduszu na koniec roku.

Konstrukcja planu finansowego zgodna z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej nie pozwala na przedstawienie pełnego obrazu gospodarki finansowej Funduszu. Układ planu finansowego nie zawiera informacji odzwierciedlających najistotniejszą działalność Funduszu związaną z pożyczkowym finansowaniem ochrony środowiska, dlatego w rozdziale VII przedstawiono pełny obraz źródeł i wielkość środków finansowych pozostających w jego dyspozycji.

2. KIERUNKI WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

W Planie działalności na 2020 rok uwzględniony został podział wsparcia finansowego Funduszu w formie pożyczek, dotacji i przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na poszczególne kierunki ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Plan działalności sformułowany został zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez wnioskodawców.

W ramach wspomagania działań na rzecz ochrony atmosfery zaplanowano dofinansowanie w wysokości 296 673 tys. zł. W tym zakresie w 2020 roku dofinansowano zadania w łącznej wysokości 240 663 tys. zł (81% planu).

Kontynuowane były działania realizowane przez gminy w zakresie obszarowych programów ograniczenia emisji. Kolejne gminy z terenu województwa śląskiego, a także przedsiębiorcy i inne podmioty uzyskały dofinansowanie na modernizację systemów grzewczych, modernizację oświetlenia, termoizolację obiektów, zarówno mieszkalnych, jak i biurowych, hal produkcyjnych, obiektów użyteczności publicznej oraz zabudowę źródeł energii odnawialnej.

Na mocy podpisanych z Narodowym Funduszem porozumień dotyczących poprawy jakości powietrza udzielano wsparcia finansowego dla realizacji Programów priorytetowych „Poprawa jakości powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” i „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”, skierowanych do osób prawnych realizujących zadania polegające na termomodernizacji budynków m.in. sakralnych wraz z obiektami

towarzyszącymi i innych przeznaczonych na potrzeby kultury, kultu religijnego, oświaty, opieki, wychowania, nauki.

Fundusz w 2020 roku uczestniczył także w realizacji Programu Czyste Powietrze, który ma na celu poprawę efektywności energetycznej istniejących zasobów mieszkalnych budownictwa jednorodzinnego poprzez gruntowną termomodernizację i wymianę palenisk – źródeł ciepła. W 2020 roku wysokość wypłaconych dotacyjnych i pożyczkowych środków Funduszu wyniosła 13 845 tys. zł.

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi w 2020 roku zaplanowano kwotę 32 000 tys. zł. Wypłacone środki w wysokości 22 096 tys. zł (69% planu) wykorzystane zostały m.in.: na ograniczenie obciążenia środowiska odpadami, zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwienia odpadów, rewitalizację terenów przemysłowych i zdegradowanych oraz ochronę gleb użytkowanych rolniczo. Realizowane zadania były zgodne z Planem gospodarki odpadami oraz Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego.

Mając na uwadze potrzebę zwiększenia tempa realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, w 2020 roku Fundusz kontynuował finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, w tym również realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. W 2020 r. kontynuacja programu była realizowana w formule programu ogólnopolskiego na mocy podpisanej w roku 2019 z Narodowym Funduszem umowy.

Na zadania z zakresu różnorodności biologicznej zaplanowano kwotę 4 317 tys. zł. W tym zakresie przeprowadzono zabiegi ochronne, prace pielęgnacyjne oraz konserwacyjne drzew i krzewów, ochronę ekosystemów leśnych, zadrzewienia i zakrzewienia, działania na rzecz ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków zwierząt lub roślin, ochronę i działania na rzecz zachowania bioróżnorodności na łączną kwotę 3 918 tys. zł (91% planu).

Na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej zaplanowano kwotę 4 850 tys. zł, uruchomiono środki w wysokości 4 384 tys. zł (90% planu). W ramach edukacji ekologicznej dofinansowano wspomaganie edukacji ekologicznej prowadzonej w wyższych szkołach województwa śląskiego, edukację ludzi dorosłych, propagowanie działań proekologicznych, podnoszenie powszechnej świadomości ekologicznej i udostępnianie społeczeństwu informacji o ochronie środowiska.

W zakresie ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej z zaplanowanego dofinansowania w wysokości 72 000 tys. zł wypłacono 51 835 tys. zł (72% planu). W obszarze ochrony wód polityka finansowa Funduszu ukierunkowana została głównie na wspieranie przedsięwzięć wynikających z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz zobowiązań traktatowych, w pierwszej kolejności tych, w których zaangażowane były bezzwrotne środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej oraz realizację zadań mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód.

W zakresie gospodarki wodnej Fundusz wspierał przedsięwzięcia mające na celu:

- efektywne i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, w szczególności poprzez minimalizację strat wody, zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa dostaw wody pitnej i dostępu do wody o jakości odpowiadającej normom wody do picia,
- podejmowanie działań mających na celu adaptację do zmian klimatu, w szczególności poprzez przeciwdziałanie suszy.

Fundusz w 2020 roku uczestniczył także w realizacji Programu Moja Woda, którego celem jest ochrona zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej.

W zakresie zapobiegania poważnym awariom Fundusz z zaplanowanej kwoty 10 822 tys. zł wypłacił 10 419 tys. zł (96% planu). W 2020 roku Fundusz we współpracy z Narodowym Funduszem realizował ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych w zakresie dofinansowania zakupu:

- specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych,
- sprzętu i wyposażenia jednostek ochotniczych straży pożarnych.

W 2020 roku dofinansowano zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia poważnych awarii. Środki przeznaczone zostały także na doposażenie w sprzęt jednostek ochotniczej i państwowej straży pożarnej.

Na dofinansowanie przedsięwzięć w pozostałych dziedzinach zaplanowano środki w łącznej wysokości 4 911 tys. zł. W 2020 roku wypłacone zostały z tego tytułu środki w łącznej wysokości 4 392 tys. zł (89% planu) na dofinansowanie zadań z zakresu:

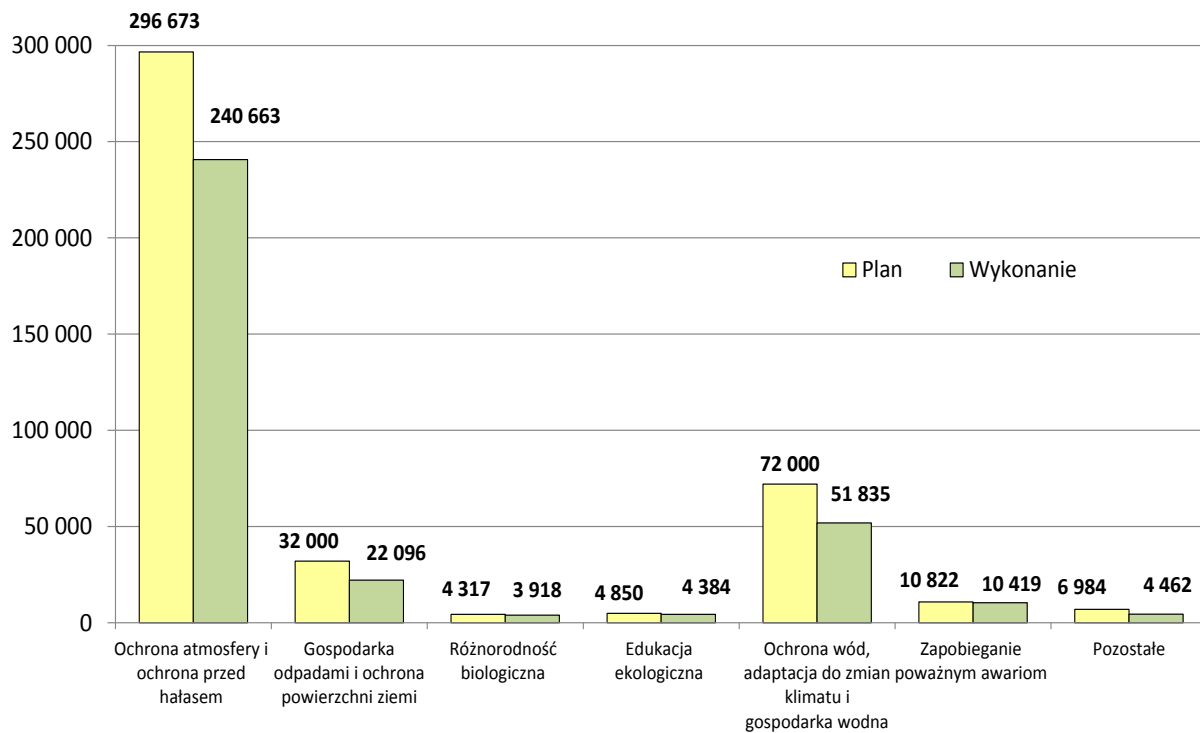
- zarządzania środowiskowego, w tym:
 - monitoringu środowiska - na zakup sprzętu do pomiaru zanieczyszczeń oraz prezentacji wyników monitoringu,
 - opracowań i ekspertyz, w tym na opracowanie programów i systemów zarządzania środowiskowego, opracowanie strategii i programów wdrożeniowych w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej, a także opinie naukowe, opracowania i ekspertyzy,
 - systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska na zakup sprzętu i oprogramowania wraz z informatycznym systemem ewidencyjno-opłatowym służących kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat środowiskowych,
- profilaktyki zdrowotnej dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

Plan działalności przewidywał także wsparcie finansowe w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych. Ta forma odgrywa jednak drugorzędną rolę w całym systemie finansowania Funduszu. Zaplanowane na ten cel środki w wysokości 3 tys. zł zostały w wypłacone w wysokości 2 tys. zł na podstawie umów kredytowych, które zostały zawarte przez wnioskodawców z bankami w latach wcześniejszych.

W 2020 roku zakończyła się współpraca Funduszu z bankami w zakresie uruchomionej linii kredytowej oraz dotacji stanowiących ich uzupełnienie. Na te formy pomocy zaplanowano na 2020 rok łącznie kwotę 70 tys. zł. W zakresie tej formy dofinansowania osoby fizyczne na zadania związane z wymianą źródła ciepła czy termomodernizacją budynków mieszkalnych w 2020 roku otrzymały środki w wysokości 68 tys. zł.

Plan działalności Funduszu na 2020 rok przewidywał także pożyczki na zachowanie płynności finansowej. Ustawą z dnia 16 kwietnia 2020 roku o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 wprowadzono między innymi zmiany w art. 411 ustawy Prawo ochrony środowiska, dotyczące dodatkowych możliwości udzielania pożyczek przeznaczonych na zachowanie płynności finansowej.

Mając na uwadze powyższe Fundusz zaplanował w ramach pożyczkowego finansowania ochrony środowiska przeznaczyć w 2020 roku na ten cel łącznie budżet w wysokości 2 000 tys. zł. W związku z brakiem zainteresowania tą formą dofinansowania kwota ta nie została wykorzystana.

Rys. 4. Kierunki wydatkowania środków Funduszu w 2020 roku**[w tys. zł]**

Plan i realizację wypłat środków finansowych w formie pożyczek, linii kredytowych, dotacji, przekazania środków oraz dopłat do oprocentowania kredytów bankowych przedstawiono w Tabeli nr 3.

Tabela nr 3. Planowana i zrealizowana pomoc Funduszu w 2020 roku według kierunków wydatkowania środków**[w tys. zł]**

Lp.	Kierunki wydatkowania środków	Pożyczki		Dotacje na cele bieżące		Dotacje na cele inwestycyjne		Przekazanie środków		Razem	
		Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie
1	Ochrona atmosfery i ochrona przed hałasem	270 100	224 111	0	0	24 584	14 568	1 989	1 984	296 673	240 663
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	22 000	15 357	5 200	2 511	4 800	4 228	0	0	32 000	22 096
3	Różnorodność biologiczna	0	0	2 600	2 201	0	0	1 717	1 717	4 317	3 918
4	Edukacja ekologiczna	0	0	4 450	3 987	400	397	0	0	4 850	4 384
5	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	70 000	51 180	0	0	2 000	655	0	0	72 000	51 835
6	Zapobieganie poważnym awariom	0	0	0	0	4 700	4 297	6 122	6 122	10 822	10 419
7	Opracowania i ekspertyzy	0	0	1 600	1 342	0	0	205	205	1 805	1 547
8	Monitoring środowiska	0	0	0	0	8	8	0	0	8	8
9	System kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska	0	0	2 398	2 398	0	0	0	0	2 398	2 398
10	Profilaktyka zdrowotna	0	0	700	439	0	0	0	0	700	439
11	Dotacje w ramach bankowych linii kredytowych	0	0	0	0	12	11	0	0	12	11
12	Pożyczki na zachowanie płynności finansowej	2 000	0	0	0	0	0	0	0	2 000	0
13	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych									3	2
14	Bankowe linie kredytowe									58	57
Razem		364 100	290 648	16 948	12 878	36 504	24 164	10 033	10 028	427 646	337 777

III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH FUNDUSZU

1. RADA NADZORCZA

Do 30.04.2020 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Magda Gosk	Wyznaczona przez ministra właściwego do spraw środowiska <i>(Przewodnicząca Rady Nadzorczej)</i>
Jan Kawulok	Wyznaczony przez Sejmik Województwa Śląskiego <i>(Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej)</i>
Krzysztof Piekarz	Wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
Jacek Falfus	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

Od 01.05.2020 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Maciej Mucha	Wyznaczony przez ministra właściwego do spraw środowiska <i>(Przewodniczący Rady Nadzorczej)</i>
Jan Kawulok	Wyznaczony przez Sejmik Województwa Śląskiego <i>(Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej)</i>
Krzysztof Piekarz	Wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
Jacek Falfus	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

W 2020 roku odbyły się 4 stacjonarne posiedzenia Rady Nadzorczej i 9 posiedzeń, na których były podejmowane uchwały z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość tj. wideokonferencja i telekonferencja, podczas których podjęto 354 uchwały, w tym w sprawie udzielenia dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w sprawie częściowego umorzenia udzielonych pożyczek oraz organizacyjne.

Rada Nadzorcza w 2020 roku rozpatrzyła i uchwaliła bądź zatwierdziła m.in.:

- Roczne Sprawozdanie Finansowe Funduszu za 2019 rok,
- Sprawozdanie z wykonania Roczno Planu Finansowego za 2019 rok,
- Sprawozdanie z działalności Funduszu za 2019 rok,
- skorygowany Plan Finansowy na 2020 rok,
- skorygowany Plan działalności na 2020 rok,
- Roczny Plan Finansowy na 2021 rok,
- Plan działalności na 2021 rok,

- Listę przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2021 rok,
- Zasady udzielania dofinansowania ze środków Funduszu,
- Program Priorytetowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pn.: Moja Woda,
- Strategię działania Funduszu na lata 2021-2024,
- Szczególne zasady finansowania zadań związanych z unieszkodliwianiem odpadów medycznych o właściwościach zakaźnych powstających w związku z przeciwdziałaniem COVID-19,
- Szczególne zasady dofinansowania ze środków Funduszu stanowiących rozwiązania pomocowe dla Beneficjentów w związku z sytuacją zaistniałą na skutek COVID-19.

Rada Nadzorcza pełniła bieżący nadzór nad działalnością Funduszu. W ustawowym terminie uchwały Rady Nadzorczej przekazywane były Wojewodzie Śląskiemu, jako organowi nadzoru, który nie zgłosił zastrzeżeń do żadnej z nich.

2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU

W 2020 roku Zarząd pracował w następującym składzie:

Tomasz Bednarek	Prezes Zarządu
Adam Lewandowski	Zastępca Prezesa Zarządu

Zarząd odbył w 2020 roku 77 posiedzeń w formie: stacjonarnej lub z wykorzystaniem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość tj. wideokonferencja, telekonferencja i podjął 2 015 uchwał, w tym w sprawie udzielenia dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zmian warunków dofinansowania oraz organizacyjne.

W zakresie wypełniania zadań bieżących prace Zarządu w 2020 roku koncentrowały się przede wszystkim na:

- rozpatrywaniu wniosków i podejmowaniu uchwał o udzieleniu pożyczek i dotacji na zadania, w których udział Funduszu nie przekraczał 499 871,91 zł (tj. 0,5% przychodów Funduszu uzyskanych w 2019 r. zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska) oraz podejmowaniu uchwał w sprawie przedłożenia do zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą dofinansowania przedsięwzięć, w których udział Funduszu przekraczał tę kwotę,
- przedkładaniu Radzie Nadzorczej wniosków o częściowe umorzenie udzielonych pożyczek,
- zawieraniu umów pożyczek i dotacji (z oceną zdolności kredytowej i podejmowaniem decyzji o sposobie zabezpieczenia dla pożyczek),
- kontroli realizacji umów, rozliczaniu rat pożyczek i zakończonych inwestycji,
- wypełnianiu Porozumienia na rzecz poprawy jakości powietrza dla województwa śląskiego (Program Czyste Powietrze),
- wypełnianiu Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla osi priorytetowych: I – Gospodarka wodno-ściekowa i II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi – zawartego 25 czerwca 2007 roku z Ministrem Środowiska,
- realizacji zadań wynikających z pełnienia funkcji Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,

- wykonywaniu zadań wynikających z następujących Programów Priorytetowych Narodowego Funduszu:
 - Czyste Powietrze,
 - Moja Woda,
 - Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie,
 - Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
 - Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych,
 - Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest,
 - Poprawa jakości powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie, Budownictwo energooszczędne,
- realizacji zadań wynikających z ustalenia Szczególnych zasad finansowania w ramach „Usuwania porzuconych odpadów”,
- realizacji zadań wynikających z ustalenia „Szczególnych zasad finansowania działań związanych z opracowaniem Programu ochrony powietrza w województwie śląskim”,
- udziale Funduszu w projekcie pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”,
- przygotowaniu projektu Strategii działania Funduszu na lata 2021-2024,
- przyjęciu projektu Szczególnych zasad finansowania zadań związanych z unieszkodliwianiem odpadów medycznych o właściwościach zakaźnych powstających w związku z przeciwdziałaniem COVID-19,
- przyjęciu projektu Szczególnych zasad dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach stanowiących rozwiązania pomocowe dla Beneficjentów w związku z sytuacją zaistniałą na skutek COVID-19,
- bieżącym gospodarowaniu środkami finansowymi Funduszu,
- doskonaleniu procedur w zakresie rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy finansowej,
- opracowaniu Sprawozdania finansowego Funduszu za 2019 rok oraz Sprawozdania z działalności Funduszu za 2019 rok,
- przygotowaniu projektu Planu działalności na 2021 rok,
- przygotowaniu projektu Planu finansowego na 2021 rok,
- prowadzeniu współpracy z organami władzy samorządowej i rządowej, funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, służbami ochrony środowiska oraz społecznymi organizacjami ekologicznymi,
- doskonaleniu zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego,
- zatwierdzeniu Deklaracji środowiskowej EMAS [Rozporządzenie (WE) Nr 1221/2009 – EMAS],
- bieżącej analizie pracy Biura Funduszu i podejmowaniu decyzji usprawniających jego działalność.

W 2020 roku na bieżąco była doskonalona organizacja pracy Biura, celem dostosowania jej do aktualnych potrzeb, także związanych z obsługą Programu Priorytetowego Czyste Powietrze, obsługą Programu Moja Woda oraz projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Przeciętne zatrudnienie w 2020 roku wyniosło (w przeliczeniu na etaty) 194,57 etatów.

W Funduszu funkcjonuje (wdrożony w 2003 roku) zintegrowany system zarządzania jakością i środowiskowego (ZSZ), zgodny z wymaganiami międzynarodowych norm: ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 oraz europejskiego systemu ekozarządzania i audytu we wspólnocie (EMAS),

obejmujący od 2015 roku także System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK – nakładka ISO 9001) według standardu Krajowej Izby Gospodarczej i Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji.

W 2020 roku poddano audytowi nadzoru działający w Funduszu ZSZ. Potwierdzeniem wdrożenia systemu i spełniania przez Fundusz wymagań ISO 9001, ISO 14001 i EMAS jest uzyskanie certyfikatu wydanego przez niezależną jednostkę certyfikującą w zakresie: „Gromadzenie i gospodarowanie środkami finansowymi, z ich przeznaczeniem na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych, poprawiających stan środowiska w województwie śląskim”.

Fundusz poddał również weryfikacji „Deklarację Środowiskową EMAS WFOŚiGW w Katowicach”. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska pismem z 23 grudnia 2020 roku poinformował, że utrzymał Fundusz w rejestrze organizacji zarejestrowanych w systemie ekozarządzania i audytu EMAS, pod numerem PL 2.24-002-6.

W Funduszu audyt wewnętrzny realizowany jest na podstawie art. 274, ust. 4 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych. Zgodnie z przepisami aktów normatywnych, audyt wewnętrzny w Funduszu stanowi element systemu kontroli zarządczej, a zarazem jest narzędziem do oceny jej funkcjonowania.

Istotę, cele, zasady i zakres przedmiotowy audytu wewnętrznego, organizację pracy audytora wewnętrznego oraz sposób i tryb postępowania audytowego w Funduszu, określają postanowienia aktu wewnętrznego, tj. regulaminu przeprowadzania audytu wewnętrznego.

Do obowiązków audytora w Funduszu należy również przeprowadzanie postępowań w trybie kontroli wewnętrznej – instytucjonalnej, co zostało unormowane stosowną regulacją.

W 2020 roku przedmiotem weryfikacji, przeprowadzonej przez audytora wewnętrznego były zagadnienia z zakresu:

- ochrony danych osobowych i wypełniania obowiązku informacyjnego w kontekście wymogów „RODO”,
- realizacji standardu kontroli zarządczej w aspekcie zapewnienia ciągłości działania Jednostki,
- celowości, efektywności wydatkowania środków publicznych,
- rachunkowości,
- zamówień publicznych.

Stosownie do przepisu art. 295 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, Fundusz przesłał - w ustawowym terminie - do Ministerstwa Finansów, informację o realizacji zadań z zakresu audytu wewnętrznego za dany rok sprawozdawczy.

W 2020 roku w Funduszu rozpoczęły się cztery kontrole zewnętrzne. Biuro Kontroli i Audytu Instytucji Pośredniczącej przeprowadziło: kontrolę systemową POIiŚ oraz doraźną kontrolę systemową w zakresie prawidłowości procedury przeprowadzania konkursu nr POIS/1.7.3/3/2019. Przeprowadzony został także przez Izbę Administracji Skarbowej w Katowicach audyt Instytucji Wdrażającej w zakresie gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. W grudniu 2020 roku rozpoczęła się także kontrola prowadzona przez Najwyższą Izbę Kontroli Delegaturę w Katowicach w zakresie finansowania zadań dotyczących zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych.

Dwie kontrole tj Kontrola Systemowa POIiŚ oraz Audyt Instytucji Wdrażającej w zakresie gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej w ramach POIiŚ na lata 2014-2020 zostały zrealizowane i zakończone, a zalecenia zostały zrealizowane lub nie wniesiono zastrzeżeń.

Beneficjenci Funduszu dostrzegają jego efektywność i transparentność działania. Efekty pracy Funduszu znajdują społeczne uznanie. Fundusz jest postrzegany jako instytucja wspierająca poprawę warunków środowiska i w tym zakresie realizująca ważne zapotrzebowanie społeczności regionu.

3. WSPÓŁDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDAMI I ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ

Fundusz współpracował z Samorządem Województwa Śląskiego w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w regionie. Zarządowi Województwa przekazano Sprawozdanie z działalności Funduszu za 2019 rok oraz inne sprawozdania i informacje.

Współpracowano na bieżąco z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego, zwłaszcza z Departamentem Ochrony Środowiska i Departamentem Opłat Środowiskowych. Dofinansowano również zadania realizowane przez samorząd Województwa Śląskiego i podległe mu jednostki z zakresu zarządzania środowiskowego, gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi, edukacji ekologicznej i różnorodności biologicznej.

W 2020 roku ze względu na sytuację epidemiczną nie odbyły się tradycyjne konsultacje nt. „Listy przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach w 2021 roku”. Propozycje przedsięwzięć do dofinansowania w ramach poszczególnych kierunków działalności Funduszu można było składać w marcu drogą elektroniczną lub pocztą tradycyjną.

Od końca lipca realizowany przez Fundusz od 2018 roku Program Czyste Powietrze uległ zmianom, polegającym między innymi na umożliwieniu gminom udziału w procesie wdrażania Programu. W 2020 roku 36 gmin podpisało porozumienia z Funduszem i uruchomiło punkty przyjmowania wniosków w urzędach. W grudniu 2020 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na pokrycie kosztów obsługi zadań związanych z realizacją przedsięwzięć dofinansowanych w formie dotacji w ramach wdrażania Programu Priorytetowego Czyste Powietrze oraz tworzeniem warunków do wdrażania tego Programu.

Kontynuowano współpracę ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Katowicach, która dotyczyła dofinansowania przedsięwzięć realizowanych przez jednostki podległe Wojewodzie Śląskiemu, w tym doposażenia jednostek Państwowej Straży Pożarnej w sprzęt do usuwania skutków powodzi oraz przeciwdziałania skutkom poważnych awarii przemysłowych oraz katastrof chemicznych i ekologicznych.

W 2020 roku Fundusz na podstawie wykazu placówek medycznych wskazanych przez Wojewodę Śląskiego udzielał dofinansowania podmiotom, w których zorganizowano oddziały zakaźne i obserwacyjno-zakaźne z terenu województwa śląskiego w zakresie zbiórki, transportu i unieszkodliwiania odpadów medycznych o właściwościach zakaźnych, powstających w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

We wrześniu Fundusz uruchomił nabór wniosków w ramach Programu „Przedsięwzięcia z zakresu ochrony powietrza wspierające działalność ochotniczych straży pożarnych” na przedsięwzięcia polegające na termomodernizacji budynków, w tym z zastosowaniem OZE, dla JST i OSP z terenu województwa śląskiego.

Fundusz współpracował z Narodowym Funduszem oraz innymi wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie:

- realizacji Programu Czyste Powietrze,
- realizacji Programu Priorytetowego Moja Woda,

- realizacji zadań wynikających z przyjęcia przez Fundusz Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn.: „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”,
- realizacji zadań wynikających z przyjęcia przez Fundusz Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn. Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych Część 1) Dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych,
- realizacji zadań wynikających z przyjęcia przez Fundusz Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych Część 2) Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek ochotniczych straży pożarnych,
- realizacji zadań wynikających z przyjęcia przez Fundusz Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn.: „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”,
- udzielania preferencyjnych pożyczek na zachowanie płynności finansowej w ramach rządowego programu Tarczy Antykryzysowej, aby pomóc przedsiębiorcom, korzystającym z oferty Funduszu,
- przygotowania przedsięwzięć planowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności,
- współfinansowania przedsięwzięć z udziałem zagranicznych środków pomocowych, przede wszystkim Funduszu Spójności,
- doskonalenia procedur związanych z dofinansowaniem przedsięwzięć ekologicznych,
- wymiany informacji o złożonych wnioskach z terenu województwa śląskiego i zawartych umowach z Narodowym Funduszem,
- wypełniania Porozumienia w sprawie realizacji Działania 2.3. POIiŚ 2014-2020 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach.

Wychodząc naprzeciwko postulatów pakietu klimatyczno-energetycznego UE20/20/20, Fundusz bierze udział w projekcie pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, stworzonym w 2015 roku przez Narodowy Fundusz, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju oraz Ministerstwo Gospodarki. Beneficjentem projektu jest Narodowy Fundusz we współpracy z 15 wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej i Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego, jako Partnerami. Z ramienia Funduszu w projekcie uczestniczy 5 osób, posiadających tytuł certyfikowanego Doradcy Energetycznego, wyodrębnionych w strukturze Funduszu jako Zespół Doradców Energetycznych.

Fundusz współpracował z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Ministerstwem Klimatu i Środowiska pełniąc funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, Poddziałania: 1.7.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim, 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu na terenie województwa śląskiego oraz 1.7.3. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w województwie śląskim. Wsparcie jest adresowane m.in. do spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, samorządowych jednostek organizacyjnych oraz przedsiębiorstw realizujących zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, a także przedsiębiorstw ciepłowniczych i energetycznych.

3.2. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU

Po raz dwudziesty siódmy Fundusz przyznał nagrody z okazji Dnia Ziemi. Ze względu na sytuację epidemiczną nie odbyła się tradycyjna gala połączona w ogłoszeniem wyników i wręczeniem nagród.

Honorowy patronat nad konkursem objął Minister Klimatu i Środowiska Michał Kurtyka. Nagrody przyznano w kategoriach: Ekologiczna osobowość roku, Inwestycja proekologiczna roku oraz Programy i akcje na rzecz ochrony przyrody oraz edukacji ekologicznej. Bez nagród głównych pozostały w tym roku dwie kategorie - Ekogmina roku i Walka ze smogiem i niską emisją – najaktywniejsza gmina roku.

Fundusz zorganizował szóstą edycję konkursów na utworzenie szkolnych eko-pracowni „Zielona pracownia_projekt`2020” i „Zielona pracownia`2020”. Adresatami były szkoły podstawowe i średnie z terenu województwa śląskiego („Zielona pracownia_projekt`2020”) oraz organy prowadzące placówki oświatowe („Zielona pracownia`2020”).

W lipcu w trasę wyruszyło Mobilne Biuro Programu Czyste Powietrze. Celem projektu realizowanego przez 2 fundusze – w Katowicach i Krakowie – było dotarcie bezpośrednio do mieszkańców województwa w ich miejscach zamieszkania. Specjalny bus przez trzy miesiące odwiedzał gminy województwa śląskiego, a eksperci Funduszu udzielali porad, odpowiadali na pytania dotyczące termomodernizacji czy wymiany tzw. kopciuchów oraz pomagali wypełnić wnioski o dotacje w Programie Czyste Powietrze. Łącznie bus Mobilnego Biura Funduszu przejechał 8 tys. kilometrów i zaparkował na terenie 104 gmin. Udzielono 3 236 porad i przyjęto 326 wniosków o dofinansowanie.

We wrześniu na konferencji Think Eco! Forum w Pszczynie, podczas Europejskiego Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw Zarząd Funduszu przedstawił założenia nowego Programu „50 kW na start”. To pierwszy tego typu program skierowany bezpośrednio do sektora MŚP. Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa mogły otrzymać dofinansowanie na budowę mikroinstalacji fotowoltaicznej. W 2020 roku odbyły się 3 rundy naborów do Programu.

Fundusz obejmował swym patronatem odbywające się w województwie śląskim konferencje, seminaria i konkursy poświęcone tematyce ochrony środowiska oraz ekologiczne targi i wystawy:

- Kampania edukacyjna „Toaleta to nie śmietnik” - Stowarzyszenie Wodociągowców Województwa Śląskiego,
- Targi Grzewcze i Instalacyjne EKO-INSTAL Expo - Expo Silesia Sp. z o.o.,
- Konkurs wiedzy o wodzie „WODA=ŻYCIE” - PWiK Okręgu Częstochowskiego,
- XX Eko Wystawa Ogród Systemy Grzewcze Wnętrza - Gmina Pietrowice Wielkie,
- 57 Międzynarodowe Targi Budownictwa "Jesień 2020" - ASTRA Biuro Promocji i Wystaw,
- Konferencja Partnerstwo Publiczno-Prywatne w ochronie środowiska - Polska Izba Ekologii,
- 15-lecie Oddziału Górali Śląskich "Posiady nad Brennicą",
- IV Edycja Konkursu Inwestycja Roku - Krajowa Izba Gospodarki Nieruchomościami,
- 19 Edycja Konkursu Ekolaury - Polska Izba Ekologii,
- Eko-Kraina 2020: Czas na las - Tarnogórskie Centrum Kultury,
- Kongres Trendy Energetyczne – GLOBENERGIA.

Fundusz regularnie przekazywał w mediach regionalnych i ogólnopolskich informacje o działaniach w zakresie wspierania przedsięwzięć proekologicznych oraz o formach udzielanej pomocy, a także o roli i znaczeniu Funduszu w systemie finansowania ochrony środowiska w regionie. Odbywało się to za pośrednictwem prasy, radia, telewizji i internetu.

Fundusz prowadzi stronę internetową (www.wfosigw.katowice.pl) oraz profile na portalach społecznościowych:

- <https://twitter.com/WFOSiGWKatowice>,
- <https://www.facebook.com/wfosigw.katowice>

będące najczęstszym źródłem informacji o działalności Funduszu.

Na stronie internetowej znaleźć można informacje o:

- Programie Czyste Powietrze,
- Programie Moja Woda,
- zasadach dofinansowania zadań proekologicznych,
- wzorach i wykazach dokumentów wymaganych w procedurach przyznawania dotacji i pożyczek oraz umarzania pożyczek,
- Funduszach Europejskich,
- strukturze organizacyjnej, polityce jakości, środowiskowej i antykorupcyjnej przyznanych certyfikatach,
- bieżącej działalności organów Funduszu,
- akcjach i przedsięwzięciach dofinansowanych przez Fundusz.

Na stronie internetowej znajduje się także aktywna zakładka „Portal Beneficjenta”, w której śledzić można stan realizacji złożonych wniosków oraz zawartych umów.

Fundusz prowadził politykę informacyjną także poprzez:

- elektroniczny Biuletyn Informacji Publicznej (<http://bip.wfosigw.katowice.pl>),
- wykaz decyzji Rady Nadzorczej i Zarządu Funduszu dotyczących dofinansowania zadań podjętych w 2020 roku, publikowany na stronie internetowej Funduszu.

IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013

W 2020 roku Fundusz kontynuował wypełnianie obowiązków wynikających z Porozumienia zawartego 25 czerwca 2007 roku z Ministrem Środowiska w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla priorytetów: I. Gospodarka wodno-ściekowa i II. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (wraz z późniejszymi aneksami). Na mocy tego porozumienia Fundusz pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej II stopnia (IP II) dla projektów o wartości całkowitej poniżej 25 mln euro.

W 2020 roku Fundusz prowadził działania kontrolne związane z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 na podstawie planu kontroli w obszarze kontroli na miejscu realizacji projektu (trwałości projektu).

Kontrole projektów na miejscu - trwałości projektów, miały na celu sprawdzenie, czy w projektach nie nastąpiły znaczące modyfikacje w rozumieniu art. 57 ust. 1 rozporządzenia ogólnego 1083/2006, a w szczególności czy majątek wytworzony w wyniku realizacji projektów jest wykorzystywany zgodnie z przeznaczeniem.

W 2020 roku przeprowadzono 6 planowych kontroli trwałości projektów. Na koniec roku 1 kontrola była wszczęta, ale nie zakończona. W trakcie kontroli trwałości nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie przeprowadzono kontroli doraźnych.

2. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

2.1. WDRAŻANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

Fundusz jest Instytucją Wdrażającą w systemie instytucjonalnym wdrażania programów unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020. W dniu 18 grudnia 2014 roku została zawarta z Ministrem Energii umowa w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, na mocy której powierzono Funduszowi funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego POIiŚ na lata 2014-2020.

Fundusz czynnie współpracował z potencjalnymi beneficjentami Działania 1.7 poprzez m.in. liczne spotkania robocze, szkolenia, kontakty telefoniczne oraz mailowe. Celem tych działań było wykorzystanie w całości przyznanej dla Działania 1.7 Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego POIiŚ 2014-2020 alokacji środków tj. kwoty 240 871 056 EUR.

W ramach poddziałania 1.7.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim w 2019 roku został ogłoszony nabór wniosków w trybie konkursowym. W 2019 roku ocenie podlegało 78 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania UE 205,8 mln zł. Do konkursu oprócz występujących we wcześniejszych edycjach Spółdzielni Mieszkaniowych i Wspólnot Mieszkaniowych przystąpiły Jednostki Samorządu Terytorialnego. W I kwartale 2020 roku konkurs POIS/1.7.1/4/2019 zakończył się pozytywną oceną dla 71 wnioskodawców.

W 2020 roku został ogłoszony kolejny nabór wniosków w trybie konkursowym POIS/1.7.1/5/2020. Ocenie podlegało 48 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania UE 101 023 912,64 zł. Ostatecznie na przełomie grudnia 2020 i stycznia 2021 konkursu zakończył się pozytywnie dla 39 wnioskodawców.

Przewidywana na rok 2021 liczba umów do podpisania – 38 (jeden beneficjent zrezygnował z podpisania umowy) na łączną kwotę dofinansowania UE w wysokości 90,4 mln zł.

W 2020 roku w ramach podziałania 1.7.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim zostało zatwierdzonych 145 wniosków o płatność na łączną kwotę :

- wartość kosztów kwalifikowanych: 13 836 264,40 zł,
- dofinansowanie UE: 10 659 909,65 zł,
- łączna wartość certyfikowanych w podziałaniu 1.7.1 wydatków kwalifikowanych poświadczonych w deklaracjach w 2020 wyniosła 18 887 919,35 zł.

Fundusz do końca 2020 roku podpisał 70 umów o dofinansowanie z beneficjentami w ramach Wspierania efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim na łączną kwotę:

- całkowita wartość projektów: 254 400 874,12 zł,
- wartość kosztów kwalifikowanych: 206 080 356,10 zł,
- dofinansowanie UE: 168 086 627,87 zł.

W ramach tego podziałania dwadzieścia dwie Wspólnoty Mieszkaniowe z Piekar Śląskich oraz Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Dębowej 39, 41, 43, 45 w Wodzisławiu Śląskim wypowiedziały 23 umowy zawarte w ramach podziałania 1.7.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim w 2020 roku, w trybie § 21 ust. 1 umowy o dofinansowanie na łączną kwotę w wysokości :

- całkowita wartość projektów: 22 824 415,11 zł,
- wartość kosztów kwalifikowanych: 20 850 575,48 zł,
- dofinansowanie UE: 15 637 931,52 zł.

W ramach podziałania 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w województwie śląskim w 2020 roku nie był ogłoszony nabór wniosków w trybie konkursowym.

Fundusz w 2020 roku podpisał 6 umów o dofinansowanie z beneficjentami w ramach Poddziałania 1.7.2 na łączną kwotę w wysokości:

- całkowita wartość projektów: 127 893 195,13 zł,
- wartość kosztów kwalifikowanych: 92 558 669,50 zł,
- dofinansowanie UE: 51 596 545,75 zł.

W 2020 roku w ramach tego podziałania zostały zatwierdzone 124 wnioski o płatność na łączną kwotę:

- wartość kosztów kwalifikowanych: 67 340 001,85 zł,
- dofinansowanie UE: 40 086 415,66 zł,
- łączna wartość certyfikowanych w tym podziałaniu wydatków kwalifikowanych poświadczonych w deklaracjach w 2020 roku wyniosła 157 045 918,27 zł.

W 2020 roku FORTUM POWER AND HEAT POLSKA Sp. z o.o. wypowiedziała umowę zawartą w ramach podziałania 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w województwie śląskim w 2020 roku w trybie § 21 ust. 1 umowy o dofinansowanie na kwotę:

- całkowita wartość projektów: 13 362 720,00 zł,
- wartość kosztów kwalifikowanych: 10 500 000,00 zł,
- dofinansowanie UE: 7 080 000,00 zł.

W ramach poddziałania 1.7.3 Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w województwie śląskim w okresie sprawozdawczym nie został również ogłoszony konkurs.

W 2020 roku w ramach tego poddziałania zostały zatwierdzone 4 wnioski o płatność .

Fundusz do dnia 31 grudnia 2020 roku podpisał 7 umów o dofinansowanie z beneficjentami w ramach Poddziałania 1.7.3 na łączną kwotę:

- całkowita wartość projektów: 485 765 896,00 zł,
- wartość kosztów kwalifikowanych: 389 562 168,00 zł,
- dofinansowanie UE: 168 480 898,61 zł.

DALKIA POLSKA ENERGIA SA wypowiedziała umowę zawartą w ramach poddziałania 1.7.3 Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w województwie śląskim w 2020 roku w trybie § 21 ust. 1 na kwotę:

- całkowita wartość projektów: 16 691 100,00 zł,
- wartość kosztów kwalifikowanych: 13 500 000,00 zł,
- dofinansowanie UE: 6 660 000,00 zł.

W I kwartale 2020 roku konkurs POIS/1.7.1/4/2019 zakończył się pozytywną oceną dla 71 wnioskodawców, a ocenie podlegało 78 wniosków.

W kolejnym konkursie POIS/1.7.1/5/2019 ocenie podlegało 48 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania UE 101 023 912,64 zł. Ostatecznie na przełomie grudnia 2020 i stycznia 2021 roku konkursu zakończył się pozytywnie dla 39 wnioskodawców.

Łącznie ocenie podlegało 126 wniosków z czego pozytywnie zostało ocenionych 110.

W 2020 podpisano 83 umowy o dofinansowanie z tego beneficjenci rozwiązali 2 umowy. Pozostało 81 umów o łącznej wysokości dofinansowania na poziomie 388 164 072,23 zł przy kosztach kwalifikowanych 688 201 193,60 zł. Umowy z ostatniego konkursu będą podpisane w 2021 roku.

W 2020 roku w ramach działania 1.7 zostały zatwierdzone 273 wnioski o płatność na łączną kwotę:

- wartość kosztów kwalifikowanych: 91 158 937,62 zł,
- dofinansowanie UE: 51 256 455,40 zł

Na dzień 31.12.2020 roku w ramach Działania 1.7 Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego Fundusz obsługuje 139 umów z 93 beneficjentami na łączną kwotę:

- całkowita wartość projektów: 1 447 399 183,19 zł,
- wartość kosztów kwalifikowanych: 1 150 210 932,88 zł,
- dofinansowanie UE: 660 057 610,77 zł.

Instytucja Wdrażająca przekroczyła plan certyfikacji z nadwyżką ok. 2%.

Wskaźnik finansowy: Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowanych

W 2020 roku zatwierdzono wnioski o płatność w ramach poddziałania 1.7.1 i 1.7.2 na kwotę wydatków kwalifikowanych 49 116 568,41 zł.

Począwszy od 2017 zatwierdzono wnioski o płatność w ramach poddziałania 1.7.1 i 1.7.2 na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych 231 881 764 ,68 zł.

Fundusz zorganizował i przeprowadził dla Beneficjentów POIiŚ trzy szkolenia – dwa dotyczące rozliczania projektów POIiŚ z wykorzystaniem systemu SL2014, a jedno z zakresu udzielania zamówień publicznych współfinansowanych ze środków unijnych przez podmioty zobowiązane do stosowania

ustawy Prawo zamówień publicznych. Z uwagi na panującą pandemię COVID-19 nie udało się zrealizować czwartego z planowanych szkoleń, które odbyć się miało w październiku 2020 roku. W roku 2020 zorganizowano także konkurs plastyczny dla dzieci szkół podstawowych i świetlic środowiskowych z województwa śląskiego, dotyczący efektów likwidacji niskiej emisji pt.: „Tak dla czystego powietrza”. Jury Konkursu wyłoniło 20 laureatów w 5 kategoriach wiekowych oraz przyznało 5 wyróżnień. Laureatom i wyróżnionym przekazano nagrody rzeczowe.

Wydatki Funduszu związane z wdrażaniem POLiŚ były współfinansowane z dwóch projektów pomocy technicznej:

- POLiŚ - projekt: „Plan działań sektora energetyka na lata 2014-2020”, Działanie 10.1 Pomoc techniczna. W 2020 roku w ramach projektu Fundusz złożył 4 wnioski o płatność. Łączna kwota refundacji wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez Fundusz ze środków Unii Europejskiej wyniosła 159,8 tys. zł, natomiast z budżetu państwa 28,2 tys. zł,
- POPT - projekt: „Wsparcie zatrudnienia w WFOŚiGW w 2020 roku”, Działanie 1.1 Wsparcie zatrudnienia. W ramach projektu Fundusz złożył 3 wnioski o płatność za I, II, III kwartał 2020 roku oraz wniosek o wypłatę zaliczki. Łączna kwota refundacji wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez Fundusz ze środków Unii Europejskiej wyniosła w 2020 roku 1 149,8 tys. zł, natomiast z budżetu państwa 202,9 tys. zł.

Tabela nr 4. Efekty rzeczowe i ekologiczne z umów zawartych w 2020 roku w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko

Oś priorytetowa z SL2014	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
POIS.01.07.01	Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii (CI)	gospodarstwa domowe	12 519,00
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (CI)	MW	0,05372
	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI)	tony równoważnika CO ₂	34 586,03
	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji	[m ²]	718 819,08
	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	446,00
	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	kWh/rok]	8 468,00
	Zmniejszenie zużycia energii końcowej	GJ/rok	311 614,54
POIS.01.07.02	Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej, w tym :	km	152,81
	długość wybudowanej sieci ciepłowniczej	km	48,61
	długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej	km	104,20
	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI)	tony równoważnika CO ₂	47 682,53
	Zmniejszenie zużycia energii końcowej	GJ/rok	456 202,15
	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	[GJ/rok]	635 185,49
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	34,00

POIS.01.07.03	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI)	tony równoważnika CO ₂	213 433,47
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (CI)	MW	0,00
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	6,00
	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w ramach kogeneracji	szt.	2,00
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	[MWe]	31,21
	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ciepłej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji	[MWt]	44,14
	Redukcja emisji pyłów	Mg/rok	8,53
	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	[GJ/rok]	727 517,46
	Długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci ciepłowniczej	km	5,01

2.2. KONTROLA W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

W 2020 roku Fundusz prowadził działania kontrolne związane z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w obszarach:

- weryfikacji składanych przez Beneficjentów wniosków o płatność w zakresie formalnym, rachunkowym i merytorycznym,
- kontroli projektu na miejscu jego realizacji – kontrole w trakcie i na zakończenie realizacji projektu,
- kontroli zawartych umów pomiędzy Beneficjentami a wykonawcami pod kątem ich zgodności z obowiązującymi przepisami w zakresie zamówień publicznych, kwalifikowalności wydatków oraz zgodności z dokumentacją przetargową i ofertą wybranego wykonawcy,
- kontroli prawidłowości zawierania aneksów do ww. umów pod kątem spełniania przesłanek przewidzianych obowiązującymi przepisami w zakresie zamówień publicznych oraz kwalifikowalności wydatków.

W ciągu roku przeprowadzono 3 kontrole na zakończenie realizacji projektu, w tym 1 kontrolę zrealizowano w ramach Poddziałania 1.7.2, a 2 kontrole dotyczyły projektów realizowanych w ramach Poddziałania 1.7.1. Dodatkowo na koniec roku 2020 w toku trwało 7 kontroli na zakończenie realizacji projektów w ramach Poddziałania 1.7.1 oraz po 1 kontroli w trakcie realizacji projektu w Poddziałaniach 1.7.1 i 1.7.2. W ramach 4 zakończonych kontroli wydano zalecenia pokontrolne. W każdym przypadku zalecenia te zostały zrealizowane.

W zakończonych kontrolach związanych z procedurą zawierania umów i aneksów do umów:

- w 20 informacjach pokontrolnych nie stwierdzono naruszeń powodujących konieczność nałożenia wskaźnika pomniejszającego wartość wydatków kwalifikowanych; wynik kontroli: bez zastrzeżeń,
- w 7 informacjach pokontrolnych stwierdzono naruszenia niepowodujące konieczności nałożenia wskaźnika pomniejszającego wartość wydatków kwalifikowanych; wynik kontroli: z nieistotnymi zastrzeżeniami;
- w 17 informacjach stwierdzono naruszenia powodujące konieczność nałożenia wskaźnika pomniejszającego wartość wydatków kwalifikowanych; wynik kontroli: z istotnymi zastrzeżeniami.

3. REALIZACJA „OGÓLNOPOLSKIEGO SYSTEMU WSPARCIA DORADCZEGO DLA SEKTORA PUBLICZNEGO I MIESZKANIOWEGO ORAZ PRZEDSIĘBIORCÓW W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ ORAZ OZE”

Rok 2020 był piątym rokiem realizacji przez Fundusz Projektu Doradztwa Energetycznego. Umowa pomiędzy Ministrem Energii i Prezesem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej rozpoczynająca realizację "Ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE", o wartości 128 974 901,28 zł, została podpisana 3 marca 2016 roku. Projekt jest realizowany w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) – zgodnie z osią priorytetową I, Poddziałanie 1.3.3 "Zmniejszenie emisyjności gospodarki".

W dniu 28 kwietnia 2016 roku Fundusz, jako jeden z 15 partnerów, podpisał z NFOŚiGW umowę o wspólnej realizacji Projektu Doradztwa Energetycznego. Wartość Projektu przyznana dla Funduszu wynosi 7 255 912,70 zł i w 100% jest refundowana z Funduszy Europejskich. Projekt będzie realizowany do 31.12.2023 r.

Z ramienia Funduszu aktualnie w Projekcie uczestniczy 6 osób, posiadających tytuły certyfikowanego Doradcy Energetycznego. Doradcy dzięki zdobytym umiejętnościom m.in. z zakresu efektywności energetycznej, transportu niskoemisyjnego i odnawialnych źródeł energii są przygotowani do wsparcia gmin, powiatów, Urzędu Marszałkowskiego, a także przedsiębiorców oraz osób fizycznych w realizacji zadań poprawiających efektywność energetyczną i ograniczających emisję szkodliwych zanieczyszczeń do atmosfery.

Doradcy służą wsparciem przy przygotowaniu i realizacji inwestycji w obszarze efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. Szczególną uwagę poświęcają inwestycjom współfinansowanym ze środków Funduszu oraz środków unijnych wdrażanych przez Fundusz (POLiŚ 2014-2020, Działanie 1.7 Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego) pomagając wnioskodawcom w prawidłowym przygotowaniu dokumentacji i udzielając wyjaśnień w trakcie procedury oceny wniosków.

Działania Doradców wykazywane są w comiesięcznych raportach przekazywanych do NFOŚiGW, jako Partnera Wiodącego. Każdy z partnerów ma wyznaczone cele w postaci wskaźników. W 2020 roku Doradcy udzielili łącznie 621 konsultacji i 11 328 porad, z których zdecydowana większość dotyczyła programów skierowanych dla osób fizycznych – *Mojego Prądu* oraz *Czystego Powietrza*. Konsultacje i porady były również udzielane gminom, wspólnotom i spółdzielniom mieszkaniowym oraz przedsiębiorcom. Kontakt z odbiorcami usług doradczych odbywał się głównie za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz porad telefonicznych. Taka forma kontaktu wynikała z organizacji pracy Funduszu dostosowanej do panującej sytuacji epidemicznej w kraju. Do tej pory wsparciem doradczym objętych zostało 214 inwestycji na terenie województwa śląskiego, na różnym etapie realizacji.

W lutym 2020 roku w ramach ogólnopolskiej akcji koordynowanej przez Narodowy Fundusz oraz Ministerstwo Edukacji, Doradcy przeprowadzili inwentaryzację 25 wybranych szkół na terenie województwa śląskiego. Akcja miała na celu rozpoznanie potrzeb energetycznych placówek oświatowych. Na podstawie zebranych materiałów został ogłoszony program „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach szkolnych” prowadzony przez Narodowy Fundusz.

W okresie wakacyjnym Doradcy uczestniczyli w projekcie „Mobilnego Biura Czystego Powietrza” udzielając informacji na temat zasad dofinansowania w ramach Programu Czyste Powietrze oraz pomagając prawidłowo wypełnić wniosek o dofinansowanie i wniosek o płatność. Przez ponad dwa miesiące pracy w terenie doradcy odwiedzili przeszło 90 gmin województwa śląskiego.

W roku 2020 kontynuowano rozpoczęty rok wcześniej cykl szkoleń dla kandydatów na energetyków gminnych. Na przełomie czerwca i lipca przeprowadzono I część rozszerzonego szkolenia warsztatowego pt. „Termomodernizacja – jak otrzymać wsparcie finansowe” skierowanego dla osób, które ukończyły już szkolenie podstawowe. Odbyło się ono w formule online dla grupy 16 osób. Pod koniec września rozpoczęto szkolenia zarówno w stopniu podstawowym jak i zaawansowanym. Zgodnie z oczekiwaniami uczestników zostały one przygotowane w formie stacjonarnej, w małej grupie osób i prowadzone z zachowaniem zasad bezpieczeństwa. Ze względu na ograniczenia epidemiczne realizacja szkoleń została zawieszona. W grudniu w ramach działań edukacyjno-szkoleniowych Doradcy rozpoczęli cykl szkoleń dedykowanych pracownikom Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Leśna Kraina Górnego Śląska” z Koszęcina. Zakres tematyczny obejmuje zagadnienia związane z poprawą efektywności energetycznej i OZE na terenach wiejskich, jakie swoim działaniem obejmuje Stowarzyszenie.

W ramach działań informacyjno-promocyjnych Doradcy aktywnie uczestniczyli w 9 wydarzeniach takich jak konferencje, targi lub spotkania informacyjne na szczeblu zarówno regionalnym jak i ogólnopolskim. Były to m.in. obsługa stoiska PDE na Targach Budownictwa w Gliwicach oraz Targach „Nowa energia” w Kielcach. Doradcy uczestniczyli również w roli panelistów i ekspertów na posiedzeniu Komisji ds. Lokalnej Polityki Energetycznej w Urzędzie Marszałkowskim oraz Konwencji Powiatów Województwa Śląskiego, a także konferencji TRACER „Inteligentne strategie transformacji regionów węglowych”, zorganizowanej przez Uniwersytet Rolniczy z Krakowa, w ramach realizacji unijnego programu Horyzont 2020, XIII Śląskim Seminarium Budowlanym, Konwencji Burmistrzów i Wójtów Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, międzynarodowym Projekcie i-AIR Region oraz XVIII Samorządowym Forum Kapitału i Finansów. W 2020 roku kontynuowano również rozpoczętą w ubiegłych latach kampanię informacyjną Programu Czyste Powietrze w formie spotkań z mieszkańcami. W roku 2020 przeprowadzono 12 takich spotkań. Doradcy prowadzili również działania promocyjne w mediach, wypowiadając się w audycjach radiowych i reportażach telewizyjnych (Radio FIAT w Częstochowie, TVP3 Katowice), a także opracowując dwa artykuły prasowe opublikowane w lokalnej prasie (Wolny Rynek, Goniec Górnośląski).

V. PROGRAMY REALIZOWANE W RAMACH UMÓW UDOSTĘPNIENIA ŚRODKÓW PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ

1. PROGRAM PRIORYTETOWY CZYSTE POWIETRZE

Czyste Powietrze to kompleksowy Program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych by efektywnie zarządzać energią. Działania te nie tylko pomogą chronić środowisko, ale dodatkowo zwiększą domowy budżet, dzięki oszczędnościom finansowym.

Program skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami domów jednorodzinnych posiadającymi zgodę na rozpoczęcie budowy budynku jednorodzinnego. Dotacje i pożyczki są udzielane za pośrednictwem szesnastu Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Okres realizacji sięga roku 2029. Nabór wniosków rozpoczął się 19 września 2018 roku i jest prowadzony w trybie ciągłym. W 2020 roku w ramach Programu Czyste Powietrze Fundusz przyjął 12 414 wniosków o dofinansowanie.

W 2020 roku Narodowy Fundusz na podstawie umowy udostępnienia środków na wspólną realizację Programu Czyste Powietrze udostępnił 180 mln zł. Środki własne Funduszu udostępnione w 2020 roku wyniosły 2 775 tys. zł, z przeznaczeniem na dotacje oraz 20 000 tys. zł, z przeznaczeniem na pożyczki.

Mając na uwadze wyzwania związane z realizacją Programu Priorytetowego Czyste Powietrze w Funduszu na bieżąco doskonalona była organizacja pracy. W związku z ogromnym zainteresowaniem mieszkańców województwa śląskiego Programem, informacje można było uzyskać również w punktach konsultacyjnych Funduszu w Częstochowie i Bielsku-Białej oraz poprzez infolinię.

Dodatkowo w okresie wakacyjnym 2020 roku realizowany był projekt pod nazwą Mobilne Biuro Programu Czyste Powietrze. Specjalny Bus przez trzy miesiące odwiedzał gminy województwa śląskiego. Eksperti Funduszu udzielali porad, odpowiadali na pytania dotyczące termomodernizacji czy wymiany tzw. kopciuchów oraz pomagali wypełnić wnioski o dotacje. Projekt Mobilnego Biura Programu Czyste Powietrze realizowany był przez Fundusz w Katowicach oraz Krakowie. Pierwotnie pilotażowy projekt miał trwać do końca sierpnia, ale ze względu na olbrzymie zainteresowanie podjęto decyzje o wydłużeniu tego terminu do końca września.

Od 15 maja 2020 roku Program Czyste Powietrze uległ zmianom, polegającym między innymi na uproszczeniu i skróceniu procesu aplikacyjnego w ramach Programu, zmianie i uproszczeniu kryteriów dochodowych, wprowadzeniu dwóch grup dochodowych oraz możliwości składania wniosków online w serwisie gov.pl. Dofinansowanie przedsięwzięć od 15 maja 2020 roku udzielane było wyłącznie w formie dotacji. Budżet Programu na dotacje (w tym udzielane w ramach programu Stop Smog), pożyczki dla gmin oraz termomodernizacyjna ulga podatkowa wynosi 63,3 mld zł, a budżet Programu na kredyty udzielane przez banki wynosi 40 mld zł.

W dniu 15.05.2020 roku został uruchomiony nabór wniosków dla Beneficjentów kwalifikujących się do Części 1 Programu (podstawowy poziom dofinansowania). Natomiast nabór wniosków o dofinansowanie dla Beneficjentów uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania rozpoczął się 21.10.2020 roku.

Dodatkowo w ramach finansowania przedsięwzięć planowane jest uruchomienie pożyczek dla gmin jako uzupełniającego finansowania dla Beneficjentów Części 2 Programu oraz dotacji z przeznaczeniem na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego.

Zmiany ustawy Prawo ochrony środowiska, które weszły w życie w dniu 1 października 2020 roku umożliwiają udostępnienie środków na pokrycie kosztów obsługi technicznej zadań realizowanych przez Fundusze, związanych z wdrażaniem Programu oraz współpracy gmin przy jego wdrażaniu. Powyższe zmiany spowodowały zwiększone zainteresowanie gmin udziałem w procesie wdrażania Programu. Na podstawie zawartych z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej porozumień, gminy przyjmują wnioski o dofinansowanie i dokonują ich wstępnej weryfikacji. Ułatwia to dostęp potencjalnym wnioskodawcom do skorzystania z Programu poprzez zagęszczenie sieci placówek, w których Wnioskodawcy uzyskują informację i pomoc w złożeniu wniosku o dotację.

Eksperti Funduszu prowadzili spotkania informacyjne dla pracowników gmin na temat podstawowych zasad i warunków obowiązujących w Programie Czyste Powietrze. Gminy uzyskały również wsparcie merytoryczne poprzez specjalnie im dedykowaną infolinię.

Procedura przyjmowania, rozpatrywania i oceny wniosków pod względem formalnym i merytorycznym była na bieżąco udoskonalana, co pozwoliło podjąć w 2020 roku ok. 13 tys. decyzji o przyznaniu dofinansowania.

W 2020 roku z osobami fizycznymi zawarto blisko 15 tys. umów dotacji oraz 714 umów pożyczek na kwotę ogółem 217,7 mln zł. Po zawarciu umowy rozpoczęty został etap rozliczania zadań. W 2020 roku wypłacono z tego tytułu ponad 86 mln zł, w tym ze środków Funduszu 13,8 mln zł, Narodowego Funduszu 72,5 mln zł.

Tabela nr 5. Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Czyste Powietrze

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Oszczędność energii	GJ/a	694 421,00
2	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł energii odnawialnej	kWh/a	475 125,50
3	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/a	364,50
4	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO ₂	kg/a	104 727 347,80
5	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - NOx	kg/a	171 419,00
6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - SO ₂	kg/a	1 185 429,30
7	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 10	kg/a	302 027,40
8	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 2,5	kg/a	269 613,20

Tabela nr 6. Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Czyste Powietrze

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Audyt energetyczny	szt.	122
2	Dokumentacja projektowa	szt.	378
3	Ekspertyzy	szt.	16
4	Instalacja fotowoltaiczna	kpl.	727
5	Instalacja fotowoltaiczna (kW)	kWel	583
6	Instalacja ogrzewania	kpl.	5 363
7	Instalacja solarna	kpl.	14
8	Kocioł elektryczny	kpl.	204
9	Kocioł opalany biomasą spełniający wymogi 5 klasy, wg kryteriów zawartych w normie PN EN303-5:20125:2012	kpl.	861

10	Kocioł na pellet drzewny	kpl.	471
11	Kocioł zgazowujący drewno	kpl.	7
12	Kocioł opalany gazem	kpl.	5 730
13	Kotłownia gazowa	kpl.	1 304
14	Kocioł opalany olejem	kpl.	6
15	Kocioł opalany węglem spełniający wymogi 5 klasy i ekoprojektu	kpl.	2 771
16	Pompa ciepła	kpl.	1 183
17	Pompa ciepła powietrze/powietrze	kpl.	17
18	Pompa ciepła powietrze/woda	kpl.	84
19	Pompa ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej	kpl.	821
20	Gruntowa pompa ciepła o podwyższonej klasie efektywności energetycznej	kpl.	43
21	Stolarka drzwiowa	kpl.	980
22	Stolarka okienna	kpl.	1 089
23	Termoizolacja obiektów	kpl.	5 667
24	Wentylacja mechaniczna	kpl.	991
25	Węzeł cieplny	szt.	45
26	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl.	12 091

2. PROGRAM PRIORYTETOWY „POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA CZĘŚĆ 2) ZMNIEJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII W BUDOWNICTWIE” I „BUDOWNICTWO ENERGOOSZCZĘDNE. CZĘŚĆ 1) ZMNIEJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII W BUDOWNICTWIE”

W 2020 roku Fundusz kontynuował na mocy zawartej z Narodowym Funduszem umowy udostępnienia środków na wspólną realizację Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz nowego Programu „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”.

Celem programów jest zmniejszenie zużycia energii, a w konsekwencji zmniejszenie emisji CO₂ w związku z działaniami poprawiającymi efektywność wykorzystywania energii w budynkach.

Beneficjentami Programów, którzy uzyskali dofinansowanie z Funduszu były kościoły, kościelne osoby prawne lub związki wyznaniowe. Dofinansowanie uzyskać można było na modernizację oświetlenia, termomodernizację, zastosowanie odnawialnych źródeł energii (OZE) i systemów zarządzania energią w obiektów sakralnych wraz z obiektami towarzyszącymi i innych przeznaczonych na potrzeby kultury, kultu religijnego, oświaty, opieki, wychowania, nauki.

Zgodnie z umową, Narodowy Fundusz zadeklarował udostępnienie środków na udzielenie dotacji do kwoty 34 172 tys. zł, natomiast Fundusz zobowiązał się przeznaczyć środki do kwoty 8 600 tys. zł.

W ramach Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” Narodowy Fundusz w 2018 roku przekazał do Funduszu 43 wnioski beneficjentów, które pozyskał w ramach prowadzonego naboru .

Zastosowanie nowego Programu było możliwe dla wniosków uczestniczących w Programie „Poprawa jakości powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”, dla których ocena nie została zakończona, pod warunkiem wyrażenia przez Beneficjentów zgody na jego zmianę.

W przyjętym Programie w stosunku do Programu „Poprawa jakości powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” zmianie uległy „Kryteria jakościowe dopuszczające”, które z jednej strony wydłużyły maksymalny prosty czas zwrotu inwestycji, a z drugiej strony dodały kryterium jednostkowego kosztu osiągnięcia efektu ekologicznego oraz dodatkowe warunki zastosowania OZE lub systemu zarządzania.

Do końca 2020 roku udzielono dofinansowania dla 29 wniosków (część Beneficjentów zrezygnowała z dofinansowania), w latach 2019-2020 wypłacono dotacje ze środków Narodowego Funduszu w wysokości 20 312 tys. zł oraz dofinansowanie (dotacja i pożyczka) ze środków Funduszu w wysokości 5 422 tys. zł.

Tabela nr 7. Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz nowego Programu „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”.

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Oszczędność energii	GJ/a	957
2	Produkcja energii cieplnej z pomp ciepła	GJ/a	87
3	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/a	1
4	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO	kg/a	4 508
5	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO ₂	kg/a	338 354
6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - NO _x	kg/a	429
7	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - SO ₂	kg/a	1 523
8	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych	kg/a	2 237
9	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł energii odnawialnej	kWh/a	69 506

Tabela nr 8. Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz nowego Programu „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Dokumentacja powykonawcza	kpl.	1
2	Dokumentacja przygotowawcza	kpl.	1
3	Instalacja ogrzewania	kpl.	3
4	Pompa ciepła	kpl.	2
5	Termoizolacja obiektów	m ²	4
6	Instalacja fotowoltaiczna (kW)	kW	77,1

3. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH CZĘŚĆ 1) DOFINANSOWANIE ZAKUPU SPECJALISTYCZNEGO SPRZĘTU WYKORZYSTYWANEGO W AKCJACH RATOWNICZYCH

W dniu 22.05.2020 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie dotacji i wspólnej realizacji Programu „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych Część 1) Dofinansowanie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych”.

Program, przygotowany został przez Narodowy Fundusz w odpowiedzi na Porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska, zawarte w 2015 roku pomiędzy Ministrem Środowiska a Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Beneficjentami środków w tym Programie było Śląskie Wodne Pogotowie Ratunkowe i 34 jednostki ochotniczych straży pożarnych znajdujących się na Liście zaakceptowanej przez Ministra Środowiska w ramach porozumienia Ministrów: Spraw Wewnętrznych oraz Środowiska z dnia 30.10.2015 roku w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska. W ramach Programu zakupiony został przez ochotnicze straże pożarne specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń.

Dofinansowanie jest realizowane w formie dotacji w wysokości do 50% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia. Na 2020 rok kwota dofinansowania w formie dotacji wynosiła 9 153 tys. zł, w tym: ze środków Funduszu – 2 991 tys. zł, a Narodowego Funduszu – 6 162 tys. zł.

Program przewidziany jest do realizacji w latach 2018-2021.

Tabela nr 9. Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych część 1)

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Liczba osób objętych ochroną przed zagrożeniami	l.os	123 105
2	Powierzchnia terenów objętych ochroną inną niż przeciwpowodziowa	ha	5

Tabela nr 10. Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych część 1)

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Liczba zakupionych lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	3
2	Liczba zakupionych średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	30
3	Liczba zakupionych ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	1
4	Inny specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych (quad)	szt.	4

4. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH CZĘŚĆ 2) DOFINANSOWANIE ZAKUPU SPRZĘTU I WYPOSAŻENIA JEDNOSTEK OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH

W 2020 roku Fundusz wspólnie z Narodowym Funduszem rozpoczął realizację Programu „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych Część 2) Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek ochotniczych straży pożarnych”.

Celem programu jest podniesienie gotowości bojowej lokalnych służb ratowniczych poprzez doposażenie jednostek ochotniczych straży pożarnych w sprzęt niezbędny do zapobiegania i likwidacji skutków katastrof naturalnych, ekstremalnych zjawisk atmosferycznych lub awarii technicznych, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu osób, mieniu albo środowisku naturalnemu.

Beneficjentami środków w tym Programie są jednostki ochotniczych straży pożarnych.

W ramach Programu zakupiony jest specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń, w tym sprzętu, wyposażenia oraz środków ochrony

indywidualnej służące do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń wyszczególnione w Wykazie rzeczowym sprzętu i wyposażenia dla jednostek ochotniczych straży pożarnych.

Dofinansowanie jest realizowane w formie dotacji w wysokości do 75% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia. Program przewidziany jest do realizacji w latach 2020-2021.

Nabór wniosków rozpoczął się 1 lipca 2020 roku i był prowadzony w trybie terminowym. Dużo większa ilość składanych wniosków niż zakładano spowodowała, że w ciągu roku zwiększono alokację środków, która pierwotnie wynosiła 2,5 mln zł. W 2020 roku w ramach Programu Fundusz przyjął 396 wnioski o dofinansowanie, gdzie łączna wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła ponad 3,2 mln zł.

W 2020 roku Narodowy Fundusz na podstawie umowy udostępnienia środków na wspólną realizację Programu udostępnił 1,4 mln zł. Środki własne Funduszu udostępnione w 2020 roku wyniosły prawie 1,8 mln zł.

W 2020 r. podjęto 367 decyzji o przyznaniu dofinansowania, a kwota dofinansowania na rok 2020 w formie dotacji wynosiła 2 958 tys. zł, w tym: ze środków Funduszu – 1 593 tys. zł, a Narodowego Funduszu – 1 365 tys. zł.

Tabela nr 11. Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych część 2)

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Liczba osób objętych ochroną przed zagrożeniami	l.os	1 241 056

Tabela nr 12. Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych część 2)

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Inny specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	12
2	Liczba wyposażonych jednostek OSP	szt.	190
3	Specjalistyczny sprzęt mechaniczno-hydrauliczny	szt.	1242
4	Specjalistyczny sprzęt sygnalizacyjny	szt.	76
5	Zakup indywidualnego wyposażenia strażaka	kpl	2053
6	Zakup sprzętu ODO	kpl	91

5. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM REGENERACJI ŚRODOWISKOWEJ GLEB POPRZEC ICH WAPNOWANIE

W dniu 28.04.2020 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielanie dotacji i wspólnej realizacji Programu „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”. Celem programu jest wsparcie działań regeneracyjnych gleb zakwaszonych w wyniku oddziaływania czynników antropogenicznych. Beneficjentami środków w tym Programie są posiadacze użytków rolnych, zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego, o pH gleby poniżej lub równej 5,5 i powierzchni nie przekraczającej 75 ha. W ramach Programu zakupione zostały wapna nawozowe i środki wapnujące, z wyłączeniem kosztów transportu i rozsiewania. Dofinansowanie będzie realizowane w formie dotacji w wysokości uzależnionej od powierzchni użytków rolnych dla danego gospodarstwa.

W 2020 roku przyjęto do Funduszu 220 wniosków o łącznej wnioskowanej kwocie dofinansowaniu w wysokości 936 tys. zł.

Ze względu na przekroczenie w 2019 i 2020 roku limitu krajowego pomocy de minimis, którą gospodarstwa rolne w Polsce mogą otrzymać ze środków budżetu krajowego, budżetu jednostek samorządu terytorialnego w okresie trzech lat podatkowych, środki pomocowe z wniosków złożonych w 2019 roku były wypłacane od początku 2020 roku w wysokości 1 067 tys. zł, natomiast środki pomocowe w wysokości 298 tys. zł z 52 wniosków złożonych w 2020 r. były wypłacane częściowo w roku 2020, pozostałe będą wypłacane od początku 2021 roku. Ogółem w 2020 roku ze środków Narodowego Funduszu wypłacone na ten cel zostały środki w wysokości 1 212 tys. zł, ze środków Funduszu 135 tys. zł.

Tabela nr 13. Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Neutralizacja skażeń gleby - powierzchnia	ha	2 611,669

Tabela nr 14. Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Zakup wapna nawozowego	Mg	10 048,81

6. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

W dniu 04.07.2019 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielanie dotacji i wspólnej realizacji Programu „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”. Celem programu jest wzrost ilości unieszkodliwionych oraz zabezpieczonych odpadów zawierających azbest. Beneficjentami środków w tym Programie będą jednostki samorządu terytorialnego. W ramach Programu zrealizowane są przedsięwzięcia w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwienia lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest, zgodne z gminnymi programami usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz przedsięwzięcia w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest na obszarach dotkniętych klęską żywiołową lub dotkniętych zdarzeniami noszącymi znamiona klęski żywiołowej. Dofinansowanie jest realizowane w formie dotacji w wysokości uzależnionej od wartości wskaźnika dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca dla poszczególnych gmin. Na 2020 rok kwota alokacji do dofinansowania została zaplanowana ze środków Narodowego Funduszu w wysokości 1 250 tys. zł. Program przewidziany jest do realizacji w latach 2019-2023.

W 2020 roku kwota wypłaconych środków w formie dotacji wyniosła 2 135 tys. zł, w tym: ze środków Funduszu – 1 085 tys. zł, a Narodowego Funduszu – 1 050 tys. zł.

Tabela nr 15. Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Unieszkodliwienie odpadów - składowanie	Mg	4 286

Tabela nr 16. Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Unieszkodliwienie odpadów - składowanie	szt.	2 065

7. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ POZA GRANICAMI AGLOMERACJI UJĘTYCH W KRAJOWYM PROGRAMIE OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

W dniu 14.01.2020 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie pożyczki i wspólnej realizacji Programu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Celem programu jest poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji umieszczonych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Beneficjentami środków w tym Programie są jednostki samorządu terytorialnego i ich związki lub podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Wsparciem finansowym objęte jest zaopatrzenie w wodę i/lub zagospodarowanie ścieków na obszarach poza aglomeracjami ujętymi w KPOŚK. Finansowaniem objęte są również podłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej tylko dla gospodarstw domowych, obiektów użyteczności publicznej. Dofinansowanie jest realizowane w formie pożyczki z możliwością częściowego umorzenia w wysokości uzależnionej od wartości wskaźnika dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca dla poszczególnych gmin. Program przewidziany jest do realizacji w latach 2019-2023.

W 2020 roku zawarto 2 umowy, których kwota dofinansowania w formie pożyczki wyniosła 511 tys. zł, całość pochodziła ze środków Narodowego Funduszu.

Tabela nr 17. Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Odprowadzanie ścieków z n podłączeń do budynków	szt.	18
2	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków	RLM	80

Tabela nr 18. Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Przepompownie	szt.	1
2	Kanalizacja sanitarna o długości	mb	946

8. PROGRAM MOJA WODA

W 2020 roku Fundusz wspólnie z Narodowym Funduszem rozpoczął realizację Programu Priorytetowego Moja Woda.

Celem programu jest ochrona zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej.

Celem strategicznym jest podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zmian klimatu i zagrożeń naturalnych.

Beneficjentami środków w tym Programie są osoby fizyczne będące właścicielami lub współwłaścicielami nieruchomości, na której znajduje się budynek mieszkalny jednorodzinny, z uwzględnieniem domów nowo budowanych z kompletnym systemem orywnowania dachu, z wyłączeniem tych nieruchomości, dla których udzielono już dofinansowania z Programu Priorytetowego Moja Woda.

Dofinansowanie jest realizowane w formie dotacji do 80% kosztów kwalifikowanych instalacji wchodzących w skład zadania, nie więcej niż 5 tys. zł na jedno przedsięwzięcie.

Program przewidziany jest do realizacji w latach 2020-2024.

Nabór wniosków rozpoczął się 1 lipca 2020 roku i był prowadzony w trybie ciągłym. Dużo większa ilość składanych wniosków niż zakładano spowodowała, że kilkakrotnie w ciągu roku zwiększano alokację środków, która pierwotnie wynosiła 4,5 mln zł. W 2020 roku w ramach Programu Fundusz przyjął 3 092 wnioski o dofinansowanie, których łączna wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła ponad 14 mln zł.

W związku z ogromnym zainteresowaniem mieszkańców województwa śląskiego Programem, we wrześniu 2020 roku został wyczerpany limit udostępionych środków, co spowodowało wstrzymanie naboru wniosków na rok 2020.

W 2020 roku Narodowy Fundusz na podstawie umowy udostępnienia środków na wspólną realizację Programu udostępnił 13,5 mln zł. Środki własne Funduszu udostępnione w 2020 roku wyniosły 500 tys. zł.

Na 2020 rok kwota udzielonego dofinansowania w formie dotacji wynosiła 11 435 tys. zł, w tym: ze środków Funduszu – 457 tys. zł, a Narodowego Funduszu – 10 978 tys. zł.

Procedury przyjmowania, rozpatrywania i oceny wniosków pod względem formalnym i merytorycznym były na bieżąco udoskonalane, co pozwoliło podjąć w 2020 roku ok. 2,4 tys. decyzji o przyznaniu dofinansowania.

Tabela nr 19. Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Moja Woda

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Ilość zagospodarowanej wody opadowej	m ³ /rok	286 919

Tabela nr 20. Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Moja Woda

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Instalacja rozsączająca	szt.	461
2	Instalacja służąca zagospodarowaniu wody opadowej	szt.	2 407
3	Przewody odprowadzające wody opadowe	szt.	1 942
4	Systemy do nawadniania lub innego wykorzystania zatrzymanej wody	szt.	1 668
5	Zbiornik retencyjny nadziemny (pojemność)	m ³	6 047
6	Zbiornik retencyjny nadziemny otwarty	szt.	163
7	Zbiornik retencyjny nadziemny zamknięty	szt.	403
8	Zbiornik retencyjny podziemny (pojemność)	m ³	11 779
9	Zbiornik retencyjny podziemny zamknięty	szt.	1 805

VI. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI FUNDUSZU W 2020 ROKU

Fundusz gospodarował środkami finansowymi zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska z uwzględnieniem wymogów ustawy o rachunkowości i Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Udzielenie dofinansowania ze środków Funduszu poprzedzała ocena zgodności z Zasadami, analiza wielkości planowanego efektu ekologicznego i kosztu jego uzyskania oraz ocena zabezpieczenia udzielanych pożyczek. Wypłata środków następowała w formie refundacji zweryfikowanych wydatków lub zaliczkowo w ratach, z uwzględnieniem zasady wypłaty kolejnych rat dopiero po zaakceptowaniu przez Fundusz rozliczenia kwot uprzednio wypłaconych. Prowadzone były kontrole realizacji rzeczowej i finansowej zadania u beneficjenta.

Fundusz prowadzi księgi rachunkowe w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości. Sprawozdanie finansowe Funduszu za 2020 rok zostało poddane badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta wpisanego na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Wyboru rewidenta Firmę KPW Audytor Sp. z o.o. w Łodzi, dokonała Rada Nadzorcza w ramach przeprowadzonego postępowania obejmującego wykonanie badania sprawozdań finansowych za lata 2017-2018 i przedłużenia umowy na kolejne 2 lata 2019-2020. W przedstawionej opinii Rewident potwierdził, że zbadane sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych oraz rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową Funduszu.

1. BILANS

Suma bilansowa na koniec 2020 roku wyniosła 1 266 240 tys. zł i jest niższa w stosunku do poprzedniego roku o ponad 37 273 tys. zł. Po stronie aktywów na zanotowaną zmianę złożyły się pozycje: „Należności krótkoterminowe (spadek o 11 801 tys. zł) oraz „Inwestycje krótkoterminowe” (spadek o 31 716 tys. zł). Należności z tytułu udzielonych pożyczek, których wartość na dzień bilansowy wynosiła 978 969 tys. zł stanowiły największy składnik aktywów Funduszu (77%).

Po stronie pasywów zanotowano spadek kapitału (funduszu) własnego w kwocie 30 152 tys. zł częściowo odpowiadający odnotowanemu wynikowi finansowemu (-29 836 tys. zł).

Udział kapitału (funduszu) własnego w finansowaniu majątku w 2020 roku przekracza 98%.

Tabela nr 21. Wybrane pozycje bilansu

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Za rok 2019	Za rok 2020
I.	AKTYWA, z tego:	1 303 513	1 266 240
1.	Rzeczowe aktywa trwałe	6 300	6 362
2.	Należności długoterminowe	769 484	779 389
3.	Inwestycje długoterminowe	15 139	11 336
4.	Należności krótkoterminowe	215 446	203 645
5.	Inwestycje krótkoterminowe	296 972	265 256
II.	PASYWA, z tego:	1 303 513	1 266 240
1.	Kapitał (fundusz) własny, z tego:	1 277 911	1 247 759
1.1.	Kapitał (fundusz) podstawowy	1 256 487	1 256 487

2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

W roku 2020 statutowe przychody Funduszu, uzyskiwane na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska, wyniosły 60 742 tys. zł i były wyższe od uzyskanych w roku poprzednim o 4 178 tys. zł.

Wydatki bezzwrotne zrealizowane przez Fundusz w 2020 roku, związane z dofinansowaniem ochrony środowiska i gospodarki wodnej, stanowiące koszt w rozumieniu rachunku wyników, wyniosły 102 391 tys. zł. W tej kwocie mieszczą się udzielone dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów, umorzenia udzielonych pożyczek, a także wypłacone nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska. Poziom finansowania bezzwrotnego był niższy od zrealizowanego w roku 2019 (110 024 tys. zł), oraz od realizowanego w poprzednich latach (146 976 tys. zł w 2018 i 105 842 tys. zł w 2017 roku).

W okresie sprawozdawczym koszty działalności organów i biura Funduszu wyniosły 26 221 tys. zł co oznacza 11,9 % wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Wzrost ten został odnotowany w zakresie kosztów zużycia materiałów i energii, zakupu usług obcych, a przede wszystkim kosztów wynagrodzeń i był związany z obsługą programu Czyste Powietrze oraz Programu Moja Woda. Zarząd Funduszu przykładał dużą wagę do efektywności wykorzystania posiadanych zasobów, uzasadnienia i celowości ponoszonych kosztów działalności. W szczególności temu celowi służą procedury udzielania zamówień publicznych i kontroli zarządczej. Prowadzona jest ocena ogólnego poziomu ponoszonych kosztów w odniesieniu do zakresu i skali prowadzonej działalności. Odnotowany wzrost kosztów działalności miał pełne pokrycie we wzroście skali prowadzonej działalności. Omawiając koszty działalności Funduszu należy zauważyć, że zapisem zawartym w Strategii, że koszty te miały pełne pokrycie w przychodach finansowych jakie Fundusz uzyskuje w wyniku prowadzonej działalności.

Przychody finansowe stanowiły istotną pozycję rachunku wyników. W 2020 roku z tego tytułu uzyskano kwotę 33 380 tys. zł co oznacza 5,12% spadek w relacji do roku poprzedniego.

W 2020 roku Fundusz odnotował stratę w kwocie 29 836 tys. zł. Na wynik finansowy poprzedniego roku największy wpływ miał spadek przychodów statutowych, zaś w roku 2020 wpływ miało zwiększenie kosztów finansowych. Fundusz w najbliższych latach będzie musiał się dostosować do istotnego spadku przychodów z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska. Docelowo mniejszy to możliwości finansowania dotacyjnego, które jest też związane z finansowaniem zwrotnym poprzez poziom preferencji udzielanego finansowania. Przekłada się to na brak uzasadnienia dla dalszego wzrostu stanu Funduszu (kapitału własnego).

Zarząd Funduszu zwrócił się do Rady Nadzorczej o pokrycie straty powstałej za 2020 rok w kwocie 29 835 698,95 zł z kapitałów: rezerwowego - 21 108 396,03 zł i podstawowego - 8 727 302,92 zł .

Tabela nr 22. Wybrane pozycje rachunku zysków i strat

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Za rok 2019	Za rok 2020
1.	Przychody	63 148	66 144
2.	w tym opłaty i kary ekologiczne	56 564	60 742
3.	Koszty	133 449	128 612
4.	w tym wydatki związane z dofinansowaniem ochrony środowiska	110 024	102 391
5.	koszty funkcjonowania organów i biura	23 425	26 221
6.	Zysk (Strata)	-70 301	-62 468

7.	Pozostałe przychody operacyjne	1 980	2 379
8.	w tym dotacja w ramach pomocy technicznej POIiŚ	1 352	1 540
9.	Pozostałe koszty operacyjne	390	167
10.	Zysk (Strata) z działalności operacyjnej	-68 712	-60 256
11.	Przychody finansowe	34 847	33 380
12.	w tym odsetki	34 847	33 064
13.	Koszty finansowe	144	2 960
14.	w tym: aktualizacja wartości aktywów finansowych	0	2 936
15.	odsetki	144	24
16.	Zysk (Strata) z działalności gospodarczej	-34 009	-29 836
17.	Zysk (Strata) brutto = netto	-34 009	-29 836

VII. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ

1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW

W strukturze wpływów środków finansowych od szeregu lat znaczące pozycje stanowią wpływy z tytułu:

- zwrotów rat pożyczek i kredytów,
- opłat za korzystanie ze środowiska,
- odsetek z oprocentowania pożyczek.

Rys. 5. Wpływy Funduszu w 2020 roku

[w tys. zł]

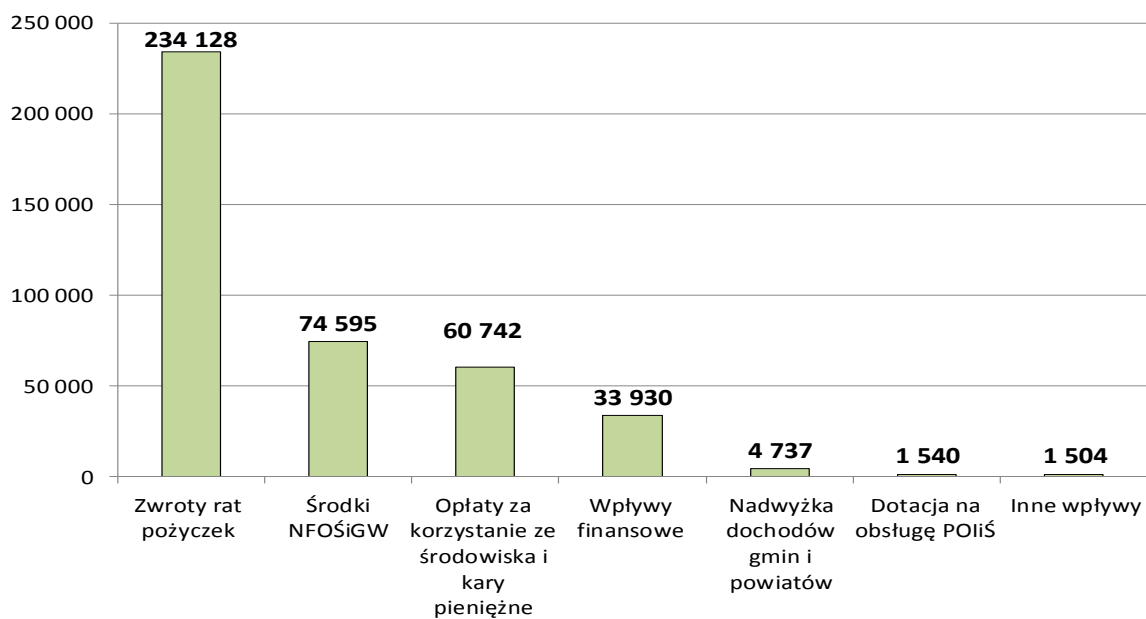
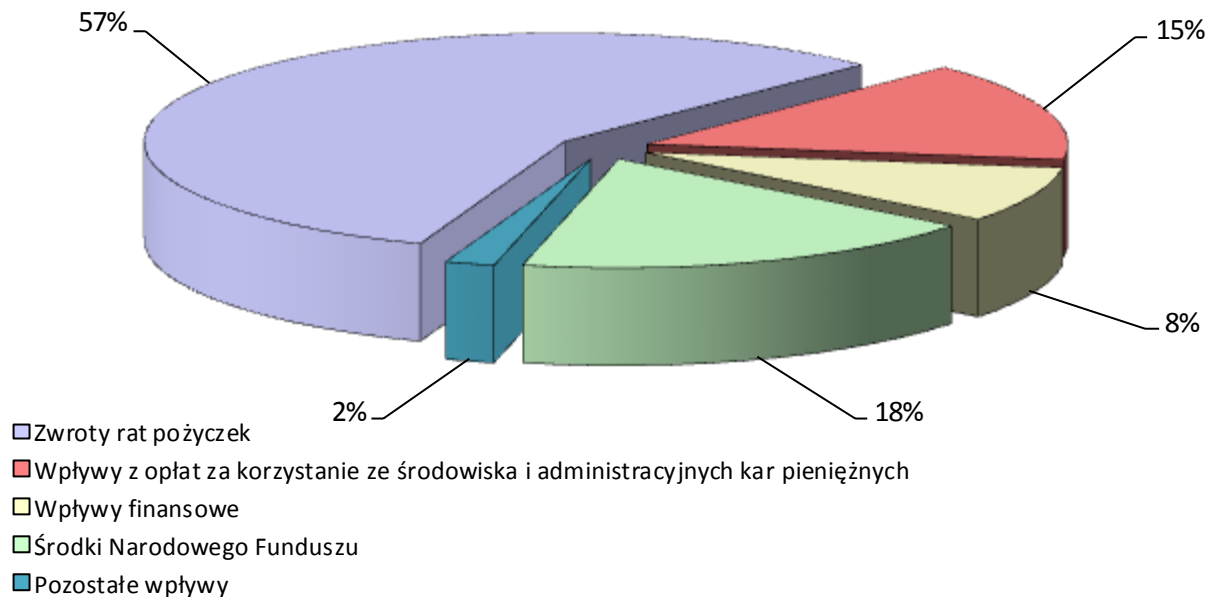

Tabela nr 23. Struktura wpływów Funduszu w latach 2018-2020

[w tys. zł]

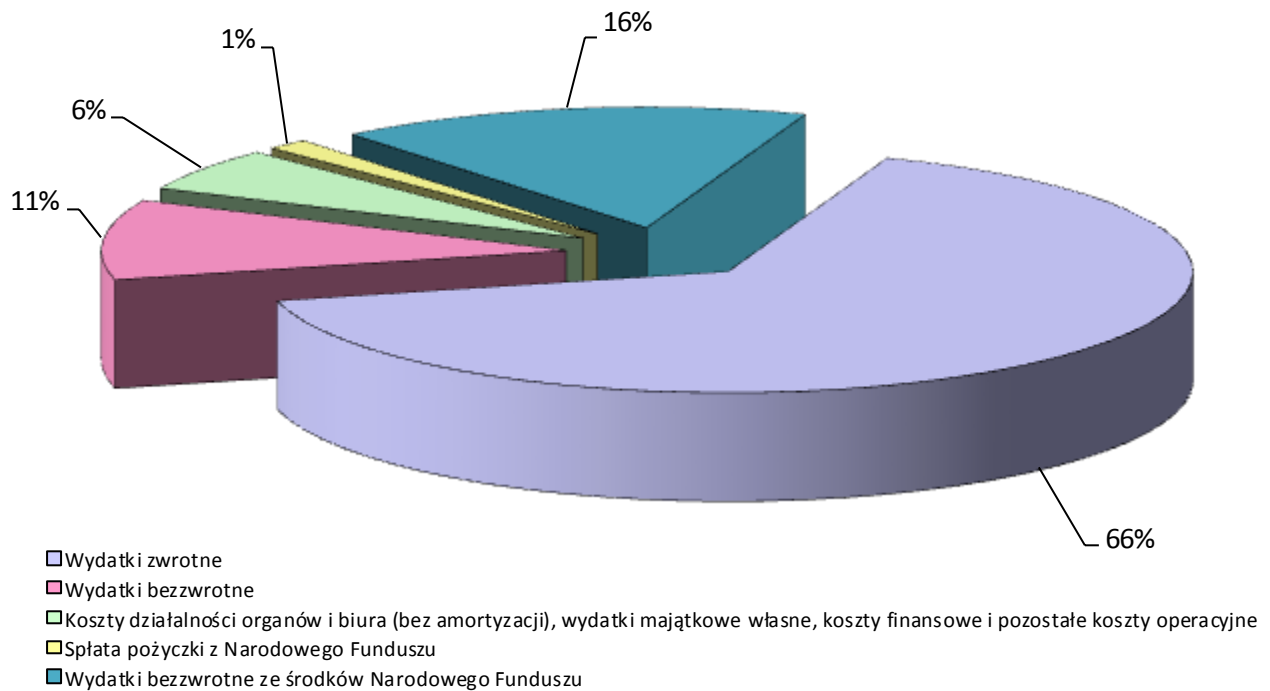
Lp.	Wpływy	2018	2019	2020
1.	Wpływy z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	106 422	56 564	60 742
2.	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów	1 740	4 380	4 737
3.	Zwroty rat pożyczek	295 421	209 400	234 128
4.	Wpływy finansowe	37 567	34 847	33 930
5.	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa (dotacja na obsługę POIiŚ)	1 628	1 352	1 540
6.	Inne (zwroty z rozliczeń dotacji i umorzeń, pozostałe przychody operacyjne)	2 604	2 831	1 504
7.	Wpływ środków z Narodowego Funduszu	0	20 208	74 595
Razem		445 382	329 582	411 176

Rys. 6. Struktura wpływów Funduszu w 2020 roku

Wydatki Funduszu w roku 2020 wyniosły 443 542 tys. zł, w tym w formie dotacji i dopłat do oprocentowania kredytów – 37 044 tys. zł, środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym – 10 028 tys. zł oraz pożyczek i kredytów – 290 705 tys. zł. W 2020 roku zakończyła się spłata zaciągniętej w Narodowym Funduszu pożyczki. Wysokość spłaconej pożyczki wyniosła 6 472 tys. zł. Pozostałe wydatki w wysokości 26 142 tys. zł to: nagrody, koszty działalności organów i biura, wydatki majątkowe własne, koszty finansowe oraz pozostałe koszty operacyjne. Z udostępnionych przez Narodowy Fundusz środków w formie zaliczek w ramach Programu Czyste Powietrze oraz Moja Woda wypłacono osobom fizycznym 73 151 tys. zł dotacji. Struktura wydatków przedstawiona została w Tabeli nr 24.

Tabela nr 24. Struktura wydatków Funduszu w latach 2018-2020**[w tys. zł]**

Lp.	Wydatki	2018	2019	2020
1.	Wydatki bezwrotne (dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, przekazanie środków pjb, nagrody)	77 336	54 071	47 462
2.	Wydatki zwrotne (pożyczki)	252 323	258 328	290 705
3.	Koszty działalności organów i biura (bez amortyzacji), wydatki majątkowe własne, koszty finansowe i pozostałe koszty operacyjne	19 945	23 996	25 752
4.	Spłata pożyczki z NFOŚiGW	12 960	12 960	6 472
5.	Wydatki ze środków Narodowego Funduszu	0	11 023	73 151
Razem		362 564	360 378	443 542

Rys. 7. Struktura wydatków Funduszu w 2020 roku

2. POMOC FINANSOWA FUNDUSZU

W 2020 roku wysokość udzielonej pomocy finansowej Funduszu na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska (w tym umorzenia pożyczek) wyniosła 393 096 tys. zł i była wyższa o 24 744 tys. zł w porównaniu z 2019 rokiem.

Udział procentowy kosztów działalności organów i biura do udzielonej w 2020 roku pomocy wynosi 6,67%, a udział procentowy kosztów działalności skorygowanych o koszty obsługi POLiŚ do udzielonej pomocy ogółem wynosi 6,07%. Biorąc pod uwagę także wypłacone w 2020 roku środki udostępnione przez Narodowy Fundusz (92 590 tys. zł) oraz wydatkowanie w ramach POLiŚ (91 159 tys. zł) wskaźniki te kształtują się odpowiednio na poziomie 4,55% oraz 4,13%.

Pomoc finansowa Funduszu w kwotach bezwzględnych była największa w stosunku do inwestycji związanych z ochroną atmosfery i ochroną wód, adaptacją do zmian klimatu i gospodarką wodną, a w dalszej kolejności z gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi, a także z zapobieganiem poważnym awariom. Znaczna część pomocy aktywizowała również edukację ekologiczną, różnorodność biologiczną, zarządzanie środowiskowe w regionie oraz profilaktykę zdrowotną.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najwyższą pomoc w wysokości 282 466 tys. zł udzielono na zadania z zakresu ochrony atmosfery (71,9% udzielonej przez Fundusz pomocy). W zakresie ochrony atmosfery dofinansowywano zadania, które miały na celu:

- zmniejszanie emisji pyłowo-gazowej, w tym tzw. „niskiej emisji”, zwiększenie efektywności energetycznej wytwarzania, przesyłu lub użytkowania energii,
- wspieranie odnawialnych lub alternatywnych źródeł energii,
- wspieranie budownictwa niskoenergetycznego.

W 2020 roku Fundusz wspierał działania polegające na wdrażaniu projektów z zakresu ograniczenia niskiej emisji realizowanych przez Gminy na rzecz swoich mieszkańców oraz zadania realizowane przez jednostki sektora finansów publicznych w obiektach użyteczności publicznej oraz przez pozostałe jednostki w obiektach użyteczności publicznej wpisanych do rejestru zabytków.

W 2020 roku na mocy podpisanych z Narodowym Funduszem porozumień dotyczących poprawy jakości powietrza Fundusz dofinansowywał ze swoich środków realizację:

- programu priorytetowego Czyste Powietrze, który ma na celu poprawę efektywności energetycznej istniejących zasobów mieszkalnych budownictwa jednorodzinne poprzez gruntowną termomodernizację i wymianę palenisk – źródeł ciepła,
- programu priorytetowego Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz nowego Programu „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”.

Na zadania z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarkę wodną wydatkowano ogółem 63 001 tys. zł (16% pomocy udzielonej przez Fundusz), z przeznaczeniem przede wszystkim na budowę i modernizację oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji, a także instalacje przydomowych oczyszczalni ścieków, inwestycje związane z zaopatrzeniem ludności w wodę pitną oraz budowę i modernizację urządzeń ochrony przeciwpowodziowej. Wspólnie z Narodowym Funduszem rozpoczęta została także realizacja Programu Priorytetowego Moja Woda, którego celem jest ochrona zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej. Beneficjentami środków były osoby fizyczne.

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi wypłacono 22 566 tys. zł, (5,7% kwoty udzielonej pomocy). Środki Funduszu wykorzystane zostały głównie na ograniczenie obciążenia środowiska odpadami, zapewnienie bezpiecznego dla środowiska składowania odpadów, rewitalizację terenów przemysłowych i zdegradowanych, ochronę gleb użytkowanych rolniczo oraz działania w zakresie rolnictwa ekologicznego. Fundusz kontynuował także finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, w tym również realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Na zadania związane z zapobieganiem poważnym awariom wydatkowano 10 502 tys. zł (2,7% kwoty udzielonej pomocy), dofinansowując zadania realizowane przez Ochotniczą i Państwową Straż Pożarną. Fundusz udzielił dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu i własnych na zadania w ramach ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych, którego celem było wsparcie przeznaczone dla ochotniczych straży pożarnych w zakresie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń. Zakupiono samochody ratowniczo-gaśnicze, a także środki pianotwórcze, gaśnicze, sprzęt sygnalizacyjny oraz środki ochrony indywidualnej dla strażaków.

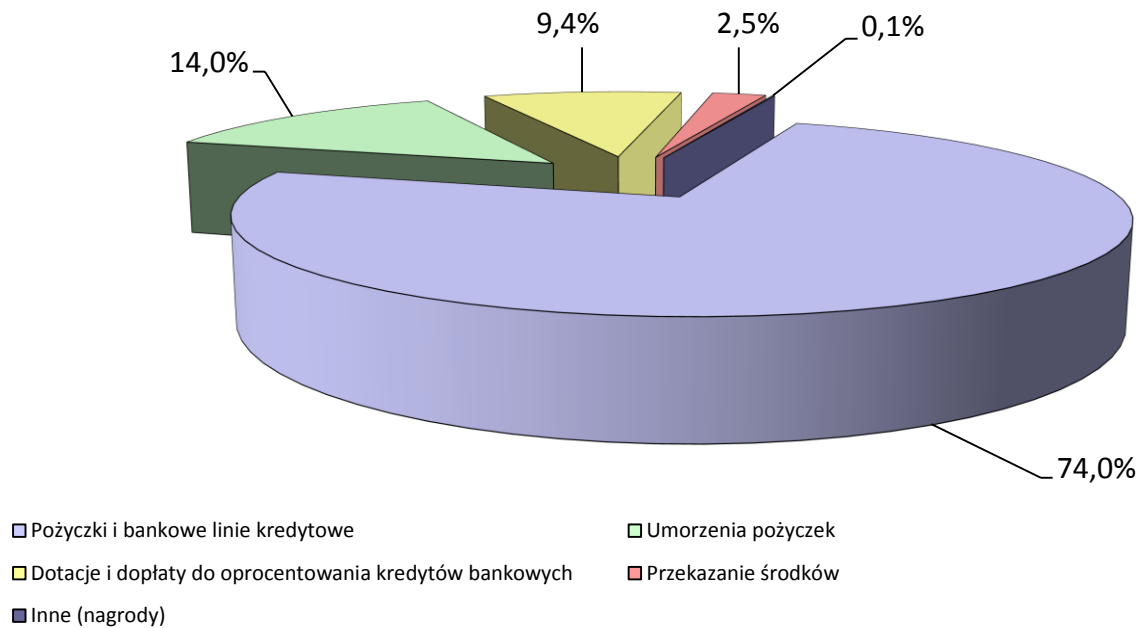
Na zadania związane z edukacją ekologiczną wypłacono 4 384 tys. zł (1,1% kwoty udzielonej pomocy) dofinansowując między innymi wspomaganie edukacji ekologicznej prowadzonej w wyższych szkołach województwa śląskiego, edukację ludzi dorosłych, propagowanie działań proekologicznych, podnoszenie powszechnej świadomości ekologicznej i udostępnianie społeczeństwu informacji o ochronie środowiska.

Na zadania z zakresu różnorodności biologicznej wypłacono 3 918 tys. zł (1% kwoty udzielonej pomocy). W ramach tej kwoty przeprowadzono zabiegi ochronne, prace pielęgnacyjne oraz konserwacyjne drzew i krzewów, ochronę ekosystemów leśnych, zadrzewienia i zakrzewienia, działania na rzecz ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków zwierząt lub roślin, ochronę i działania na rzecz zachowania bioróżnorodności.

Pozostałe kierunki wydatkowania środków stanowiły: wspomaganie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska, opracowania i ekspertyzy, profilaktyka zdrowotna oraz monitoring środowiska. Wydatkowano kwotę 4 392 tys. zł, a udział dofinansowania w ramach tych dziedzin wyniósł 1,1% kwoty pomocy udzielonej przez Fundusz w 2020 roku.

Pozostały udział w wysokości 0,5% udzielonej w 2020 roku przez Fundusz pomocy obejmował częściowe umorzenia pożyczek bez warunku przeznaczenia umorzonej kwoty na nowe zadanie ekologiczne oraz środki na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Rys 8. Formy pomocy finansowej udzielonej przez Fundusz w 2020 roku

Z pomocy Funduszu korzystały samorządy i jednostki organizacyjne o charakterze publicznym, przedsiębiorcy (w tym komunalni), a także osoby fizyczne. W roku 2020 wydatki Funduszu w ponad 32% dotyczyły jednostek sektora finansów publicznych. Podział wypłat środków Funduszu w 2020 roku ze względu na kategorie beneficjentów przedstawia się następująco:

• spółdzielnie	128 833 tys. zł
• jednostki samorządu terytorialnego	114 653 tys. zł
• przedsiębiorcy prywatni	57 261 tys. zł
• przedsiębiorcy publiczni	49 430 tys. zł
• inne (m.in.: fundacje, stowarzyszenia, kościoły, instytuty badawcze)	15 842 tys. zł
• osoby fizyczne	15 187 tys. zł
• pozostałe podmioty publiczne	11 890 tys. zł

W ramach udzielonej pomocy finansowej w 2020 roku Fundusz przekazał dofinansowanie dla Województwa Śląskiego i spółek prawa handlowego, w których posiada akcje oraz podmiotów podległych Marszałkowi Województwa Śląskiego w łącznej wysokości 8 980 tys. zł. Głównymi beneficjentami pomocy było Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A. oraz Województwo Śląskie. Największe wsparcie finansowe skierowane zostało na realizację zadań z zakresu ochrony powierzchni ziemi oraz wspomaganie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska.

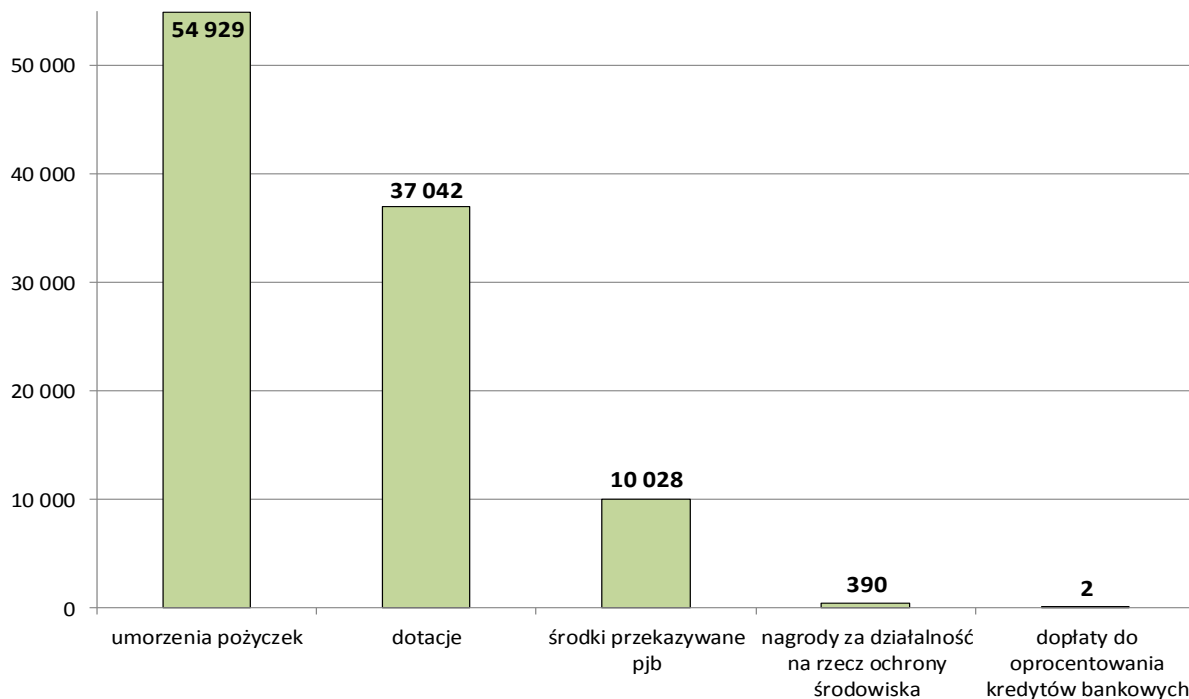
Tabela nr 25. Pomoc udzielona na dofinansowanie zadań ze środków Funduszu w 2020 roku**[w tys. zł]**

Lp.	Wyszczególnienie	Udzielona pomoc						
		Dotacje	Przekazanie środków	Pożyczki	Umorzenia	Dopłaty do oprocent. kredytów	Bankowe linie kredytowe	Ogółem (3+4+5+6+7+8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I.	Kierunki finansowania	37 042	10 028	290 648	53 452	2	57	391 229
1	Ochrona atmosfery	14 579	1 984	224 111	41 735	0	57	282 466
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	6 739	0	15 357	470	0	0	22 566
3	Różnorodność biologiczna	2 201	1 717	0	0	0	0	3 918
4	Edukacja ekologiczna	4 384	0	0	0	0	0	4 384
5	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	655	0	51 180	11 164	2	0	63 001
5.1	Ochrona wód	300	0	41 327	10 475	0	0	52 102
5.2	Gospodarka wodna	355	0	9 853	689	2	0	10 899
6	Zapobieganie poważnym awariom	4 297	6 122	0	83	0	0	10 502
7	Zarządzanie środowiskowe w regionie	3 748	205	0	0	0	0	3 953
7.1	Opracowania i ekspertyzy	1 342	205	0	0	0	0	1 547
7.2	Monitoring środowiska	8	0	0	0	0	0	8
7.3.	Wspomaganie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska	2 398	0	0	0	0	0	2 398
8	Profilaktyka zdrowotna	439	0	0	0	0	0	439
II.	Pozostałe (umowy umorzenia bez przeznaczenia)	0	0	0	1 477	0	0	1 477
III.	Nagrody za działalność							390
	Ogółem (I+II+III)	37 042	10 028	290 648	54 929	2	57	393 096

3. FORMY FINANSOWANIA

3.1. FINANSOWANIE BEZZWROTNE

Finansowanie bezzwrotne obejmowało: częściowe umorzenia pożyczek, dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa oraz nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska. Łączna wartość pomocy bezzwrotnej udzielonej w 2020 roku przez Fundusz wyniosła 102 391 tys. zł.

Rys. 9. Finansowanie bezwrotne ze środków Funduszu w 2020 roku**[w tys. zł]**

3.1.1. Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i przekazanie środków

W 2020 roku wypłacono środki finansowe w formie dotacji (łącznie z dopłatami do oprocentowania kredytów) oraz w ramach przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym w wysokości 47 072 tys. zł.

Dotacji na cele inwestycyjne wypłacono 24 164 tys. zł. Najwyższy poziom wydatków miał miejsce w odniesieniu do zadań z zakresu ochrony atmosfery oraz gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi. Wypłacone w 2020 roku dotacje obejmowały także środki przeznaczone na realizację Programu Czyste Powietrze skierowanego dla osób fizycznych.

W ramach dotacji inwestycyjnych w 2020 roku wypłacane były także środki stanowiące uzupełnienie linii kredytowych obsługiwanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. i Krakowski Bank Spółdzielczy. Z tego tytułu osoby fizyczne uzyskały na realizację zadań związanych z wymianą źródła ciepła, termomodernizacją budynków mieszkalnych dotacje w wysokości 11 tys. zł.

W formie dotacji na cele bieżące wypłacono 12 878 tys. zł. W tym zakresie dofinansowanie w 2020 roku objęło wydatki na: edukację ekologiczną, gospodarkę odpadami i ochronę powierzchni ziemi, wspomaganie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska, różnorodność biologiczną, opracowania i ekspertyzy oraz profilaktykę zdrowotną dzieci.

W 2020 roku kontynuowane były również dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych. W całej strukturze finansowania Funduszu ta forma pomocy stanowi jednak marginalne znaczenie. Środki przekazywane były na podstawie umów kredytowych, które zostały zawarte przez wnioskodawców z bankami w latach wcześniejszych. Razem wysokość dopłat Funduszu do oprocentowania kredytów bankowych w 2020 roku wyniosła 2 tys. zł.

W ramach środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa w 2020 roku wypłacono kwotę 10 028 tys. zł, w głównej mierze z przeznaczeniem na doposażenie w sprzęt do likwidacji zagrożeń ekologicznych jednostek

Państwowej Straży Pożarnej województwa śląskiego, a także zakup i montaż instalacji paneli fotowoltaicznych w jej obiektach oraz na terenie Szkoły Policji w Katowicach, zadania realizowane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska z zakresu różnorodności biologicznej oraz opracowań i ekspertyz, zakup samochodów z napędem elektrycznym i hybrydowym dla potrzeb Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach i Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Katowicach.

Wysokość wypłaconych środków w podziale na kierunki finansowania w latach 2018–2020 przedstawiono w Tabeli nr 26.

Tabela nr 26. Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych oraz przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym ze środków Funduszu w 2020 roku [w tys. zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2018	2019	2020
1	Ochrona atmosfery	32 671	19 409	16 563
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	9 372	6 190	6 739
3	Różnorodność biologiczna	2 436	2 579	3 918
4	Edukacja ekologiczna	7 370	5 553	4 384
5	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	8 694	3 600	657
6	Zapobieganie poważnym awariom	6 440	13 037	10 419
7	Opracowania i ekspertyzy	1 963	934	1 547
8	Monitoring środowiska	3 486	80	8
10	Wspomaganie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska	0	0	2 398
11	Profilaktyka zdrowotna	4 535	2 184	439
	Razem	76 967	53 566	47 072

3.1.2. Umorzenia udzielonych pożyczek

W 2020 roku kwota umorzeń od udzielonych pożyczek wyniosła 54 929 tys. zł. Rada Nadzorcza Funduszu w 2020 roku rozpatrzyła 158 wniosków o umorzenie (wszystkie rozpatrzone pozytywnie).

Podstawowym warunkiem umorzenia części pożyczki było terminowe zakończenie i rozliczenie realizacji zadania, osiągnięcie określonego umową efektu ekologicznego i rzeczowego oraz spłata co najmniej 50% pożyczki. Pożyczkobiorca zobowiązany był także do wywiązywania się z obowiązku wnoszenia opłat i kar przewidzianych w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz z zobowiązań na rzecz Funduszu.

Przy rozpatrywaniu wniosków o częściowe umorzenie pożyczek brane były pod uwagę Zasady obowiązujące w Funduszu w dniu złożenia wniosku o umorzenie. Na wysokość umorzenia miały

wpływ m.in: zmniejszenie wymiaru planowanych do osiągnięcia efektów, wydłużenie terminów realizacji zadań, terminowość regulowania zobowiązań na rzecz Funduszu.

3.1.3. Nagrody za działalność

Fundusz przyznaje nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej, w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska.

Nagrody w 2020 roku były przyznawane przez Fundusz między innymi:

- z okazji Dnia Ziemi tzw. „Zielone czeki”,
- w konkursie „ZIELONA PRACOWNIA_PROJEKT”.

łącznie w 2020 roku na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska wypłacono 390 tys. zł.

3.2. FINANSOWANIE ZWROTNE

Finansowanie zwrotne stanowiło główną formę dofinansowania zadań proekologicznych przez Fundusz. Dzięki takiemu finansowaniu zapewniona jest odnawialność środków finansowych, co umożliwia wsparcie finansowe kolejnych zadań.

W 2020 roku pożyczki mogły być udzielane:

- do 90% kosztów kwalifikowanych w zależności od efektów ekologicznych zadania oraz możliwości finansowych Funduszu,
- przy zastosowaniu preferencyjnego oprocentowania, które wynosiło dla umarzalnych pożyczek 0,95 stopy redyskonta weksli, lecz nie mniej niż 3% w stosunku rocznym, dla nieumarzalnych pożyczek 0,95 stopy redyskonta weksli, lecz nie mniej niż 1,5% w stosunku rocznym.

W ramach programu Czyste Powietrze obowiązuje oprocentowanie zmienne pożyczki – nie więcej niż WIBOR 12M +70 punktów bazowych, ale nie mniej niż 2% rocznie, przy czym ustalenie wysokości oprocentowania następuje w cyklu rocznym.

Średnie ważone oprocentowanie dla umów pożyczek udzielonych przez Fundusz, wynosiło w 2020 roku 2,59%.

W 2020 roku wypłaty w formie pożyczek i kredytów z bankowych linii kredytowych wyniosły 290 705 tys. zł, w tym: w formie pożyczek wypłacono 290 648 tys. zł, a w ramach linii kredytowych obsługiwanych przez banki, ze środków Funduszu wypłacono 57 tys. zł. W ramach programu Czyste Powietrze osobom fizycznym w 2020 roku wypłacone zostały środki pożyczkowe Funduszu w wysokości 8 150 tys. zł.

Najwięcej pożyczek wypłacono na inwestycje w ochronie atmosfery oraz na ochronę wód. Na zadania te przeznaczono ponad 91% całości udzielonego finansowania zwrotnego.

Fundusz współfinansował projekty inwestycyjne realizowane z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej. Przedsięwzięcia proekologiczne współfinansowane ze środków unijnych były wspierane w formie pożyczek preferencyjnych. Na współfinansowanie projektów z udziałem Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych wypłacono w 2020 roku 31 330 tys. zł.

Tabela nr 27. Finansowanie zwrotne ze środków Funduszu w 2020 roku**[w tys. zł]**

Lp.	Kierunki finansowania	2018	2019	2020
1	Ochrona atmosfery	172 159	166 233	224 168
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	20 389	15 357	15 357
3	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	59 775	82 275	51 180
Razem:		252 323	263 865	290 705

4. NADZÓR WŁAŚCICIELSKI

Fundusz wszedł w posiadanie akcji i udziałów spółek, pod rządami ustawy Prawo ochrony środowiska, obowiązującej do końca 2009 roku, która przewidywała nabywanie przez wojewódzkie fundusze aktywów w spółkach, jeżeli ich statutowym lub ustawowym przedmiotem działalności była ochrona środowiska i gospodarka wodna. W przypadku podmiotów działających poza tą sferą, ustawa zezwalała na zaangażowanie kapitałowe i obejmowanie udziałów lub akcji wyłącznie w drodze zamiany za wierzytelności z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i kar (tzw. spółki za wierzytelności).

Na dzień 31 grudnia 2020 roku, w posiadaniu Funduszu były aktywa czterech spółek, z czego jedna spółka znajdowała się w trakcie likwidacji, a pozostałe trzy prowadziły czynną działalność, związaną z ochroną środowiska.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Fundusz wykonywał prawa z akcji lub udziałów w następujących spółkach:

- Bank Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie 0,80% udziału w kapitale,
- Beskid – Ekosystem Sp. z o.o. z siedzibą w Ciężynie 8,63% udziału w kapitale,
- Regionalny Fundusz Ekorozwoju S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej 100,00% udziału w kapitale,
- Ekofol II S.A. w likwidacji z siedzibą w Świętochłowicach 60,00% udziału w kapitale.

Udziały Funduszu w spółce Beskid-Ekosystem Sp. z o.o. z siedzibą w Ciężynie są uprzywilejowane, co do głosu. 1 udział = 5 głosów na zgromadzeniu wspólników spółki, co daje 32,08% głosów na zgromadzeniu wspólników.

W 2015 roku została zawarta umowa zbycia udziałów Spółki Beskid Żywiec Sp. z o.o. z siedzibą w Żywcu. Zgodnie z umową Fundusz wykonywał prawa z udziałów do czasu przeniesienia własności udziałów na kupującego, co nastąpiło w marcu 2020 roku. Gmina Żywiec dokonała 100% zapłaty za udziały, w związku z czym Fundusz wykسیęgował udziały w Spółce w kwocie 866 387,50 zł.

Na dzień 31.12.2020 roku wartość akcji i udziałów spółek należących do Funduszu zaktualizowano w łącznej kwocie 2 936 tys. zł, przypadającej na spadek wartości akcji:

- Regionalnego Funduszu Ekorozwoju z siedzibą w Bielsku-Białej o kwotę 770 tys. zł,
- BOŚ S.A. o kwotę 2 166 tys. zł.

łączna wartość księgowa akcji i udziałów, posiadanych przez Fundusz na dzień 31.12.2020 rok wynosi 11 336 tys. zł.

5. POMOC PUBLICZNA

Zgodnie z ustawą o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej Fundusz jest podmiotem udzielającym pomocy publicznej w rozumieniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Wykonując obowiązujące prawo w 2020 roku Fundusz udzielał pomocy publicznej w ramach:

- pomocy de minimis:
 - zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis,
 - zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym;
- pomocy horyzontalnej na podstawie:
 - Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 roku w sprawie szczegółowych warunków udzielania horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska,
 - Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy sieci ciepłowniczej lub chłodniczej będącej częścią efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i chłodniczego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
 - Rozporządzenia Ministra Energii z dnia 9 czerwca 2016 r. w sprawie udzielenia pomocy publicznej na projekty inwestycyjne służące poprawie efektywności energetycznej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
 - Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2015 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy jednostek kogeneracji zapewniających wysokoprawną kogenerację w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020;
- pomocy regionalnej na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2015 roku w sprawie szczegółowych warunków udzielania regionalnej pomocy publicznej inwestycyjnej na cele z zakresu ochrony środowiska oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2014 roku w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2014-2020.

W przeważającej większości Fundusz w 2020 roku udzielał pomocy publicznej w ramach pomocy de minimis (496 przypadków pomocy publicznej, dla których łączna wartość pomocy brutto wyniosła 8 676 tys. zł). Dofinansowanie spełniające kryteria dozwolonej pomocy otrzymały 489 podmioty na realizację 528 zadań.

Wartość pomocy brutto (rozumiana jako ekwiwalent dotacji brutto obliczony zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach) wyniosła 152 815 tys. zł, natomiast wartość nominalna pomocy udzielonej przez Fundusz w 2020 roku wyniosła 201 711 tys. zł.

W 2020 roku odnotowano znaczny wzrost liczby przypadków udzielonej pomocy publicznej w stosunku do lat ubiegłych, co w głównej mierze wynika z pomocy udzielonej w ramach Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie.

Podstawową formą udzielonej przez Fundusz pomocy publicznej w 2020 roku były: dotacje – 445 umów, umorzenia pożyczek - 61 umów oraz pożyczki preferencyjne - 31 umów.

Tabela nr 28. Pomoc publiczna udzielona w latach 2018 – 2020

Lp.	Forma pomocy	Liczba umów w szt.			Wartość pomocy brutto (EDB) w tys. zł		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020
1	Dotacje	60	97	445	95 967	28 259	122 000
2	Pożyczki preferencyjne	34	20	31	22 786	1 200	7 610
3	Umorzenia pożyczek	69	60	61	42 784	11 869	23 188
4	Odroczenie terminu płatności	0	2	8	0	1	17
Razem		163	179	545	161 537	41 329	152 815

6. WYDATKI MAJĄTKOWE WŁASNE

Wydatki majątkowe Funduszu w 2020 roku wyniosły 707 tys. zł.

Z uwagi na potrzebę wymiany uszkodzonego agregatu wody lodowej znajdującego się na dachu siedziby Funduszu, zlecono jego kompleksową wymianę. Jeden stary agregat zastąpiony został dwoma agregatami działającymi w systemie kaskadowym, co ma zapewnić ciągłość jego pracy nawet w przypadku awarii lub konieczności konserwacji jednego z nich.

Stale zwiększająca się liczba dokumentacji w formie elektronicznej, przyczyniła się do zapelnienia miejsca na obecnie posiadanych przez Fundusz serwerach. W sierpniu 2020 roku zdecydowano się na zakup i dostawę wraz z instalacją oraz konfiguracją sprzętu i oprogramowania serwerowego w ramach rozbudowy infrastruktury informatycznej posiadanej przez Fundusz. Umowa obejmowała dostawę: macierzy dyskowej oraz serwera stelażowego wraz z jednolitym systemem zarządzania dla dostarczanego serwera i macierzy, a także licencje na oprogramowanie systemowe. Ponadto w ramach umowy zakupiono urządzenie awaryjnego podtrzymania zasilania w serwerowni tzw. UPS.

W celu właściwego zabezpieczenia danych przetwarzanych przez Fundusz w 2020 roku zakupiono szereg produktów umożliwiających ochronę danych w środowisku. Zakupiono między innymi wieczystą licencję Veeam Backup Essentials. Umowa podpisana z dostawcą licencji obejmuje również wsparcie techniczne dla pierwszego roku użytkowania licencji.

W ramach zakupów wyposażenia technicznego biura pozyskano: elektroniczną maszynę do pisania na potrzeby kancelarii niejawnej, lodówkę i zmywarkę do pomieszczenia socjalnego w siedzibie Funduszu przy ul. Wita Stwosza 2, przełącznik sieciowy wraz z wyposażeniem na potrzeby serwerowni oraz 8 klimatyzatorów przenośnych wraz z uszczelnieniem (rękawem) na okno na potrzeby pracowników zaangażowanych w POIiŚ.

VIII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

Przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie zadań proekologicznych ze środków Funduszu w 2020 roku odbywało się w ramach naborów ciągłych, jak również w ramach naborów wniosków o udzielenie dofinansowania w wyznaczonych terminach.

Terminy oraz regulaminy przedsięwzięć objętych naborami lub trybem konkursowym ogłaszane były na stronie internetowej Funduszu.

W ramach wniosków, które wpłynęły na 2020 rok Zarząd i Rada Nadzorcza podjęły decyzje o dofinansowaniu 16 688 zadań, przeznaczając na ich realizację 374 351 tys. zł. Pozytywnie rozpatrzono:

- 12 959 wniosków z zakresu ochrony atmosfery, w tym 12 784 wniosków w ramach rządowego Programu Czyste Powietrze,
- 499 wniosków z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi, w tym 361 wniosków w ramach Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie,
- 36 wniosków z zakresu różnorodności biologicznej,
- 153 wnioski z zakresu edukacji ekologicznej,
- 2 437 wniosków z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej, z tego:
 - 24 wnioski z zakresu ochrony wód,
 - 2 413 wniosków z zakresu gospodarki wodnej, w tym 2 398 wniosków w ramach Programu Moja Woda,
- 402 wnioski z zakresu zapobiegania poważnym awariom, w tym 367 wniosków w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych Część 2) Dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia jednostek ochotniczych straży pożarnych,
- 27 wniosków z zakresu opracowań i ekspertyz,
- 1 wniosek z zakresu monitoringu środowiska,
- 1 wniosek z zakresu wspomaganie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska,
- 15 wniosków z zakresu profilaktyki zdrowotnej,
- 158 wniosków o umorzenie części pożyczek.

Procedura rozpatrywania wniosków nie została zakończona podjęciem decyzji o dofinansowaniu dla 4 136 wniosków (w tym 1 698 wniosków przeszło do rozpatrzenia w roku 2021, z czego 901 wniosków w ramach Programu Czyste Powietrze).

Głównymi przyczynami niezakończenia procedury rozpatrywania wniosków podjęciem decyzji o dofinansowaniu w 2020 roku były:

- wnioski w trakcie uzupełnień przewidziane do rozpatrzenia w 2021 roku,
- rezygnacja wnioskodawców z realizacji zadań,
- niska ocena merytoryczna realizowanych zadań,
- brak uzupełnień w wymaganym terminie,
- niespełnienie warunków formalnych,

- brak zgodności z obowiązującymi w Funduszu Zasadami, Kryteriami, programami wspólnego finansowania, regulaminami bądź instrukcjami w zakresie dofinansowania zadań.

W ramach naboru na 2021 rok wpłynęły 102 wnioski na kwotę 139 734 tys. zł. W 2020 roku Zarząd i Rada Nadzorcza podjęły decyzje o dofinansowaniu 28 zadań, przeznaczając na ich realizację 98 028 tys. zł. Pozytywnie rozpatrzono:

- 2 wnioski z zakresu ochrony wód,
- 17 wniosków z zakresu ochrony atmosfery,
- 2 wnioski z zakresu różnorodności biologicznej,
- 1 wniosek z zakresu edukacji ekologicznej,
- 4 wnioski z zakresu zapobiegania poważnym awariom,
- 2 wnioski z zakresu opracowań i ekspertyz.

W 2020 roku ogłoszone zostały nabory wniosków na przedsięwzięcia polegające na termomodernizacji budynków, w tym z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii z terenu województwa śląskiego w ramach: Programu „Przedsięwzięcia z zakresu ochrony powietrza wspierające działalność ochotniczych straży pożarnych” oraz Programu „50 kW na start” wspierającego przedsięwzięcia z zakresu odnawialnych źródeł energii (instalacji fotowoltaicznych) dla średnich, małych i mikroprzedsiębiorców.

W przypadku programu „Przedsięwzięcia z zakresu ochrony powietrza wspierające działalność ochotniczych straży pożarnych” do Funduszu wpłynęło 16 wniosków na łączną wnioskowaną kwotę 798 tys. zł.

Natomiast w przypadku Programu „50 kW na start” do Funduszu wpłynęły 24 wnioski na łączną wnioskowaną kwotę 3 348 tys. zł.

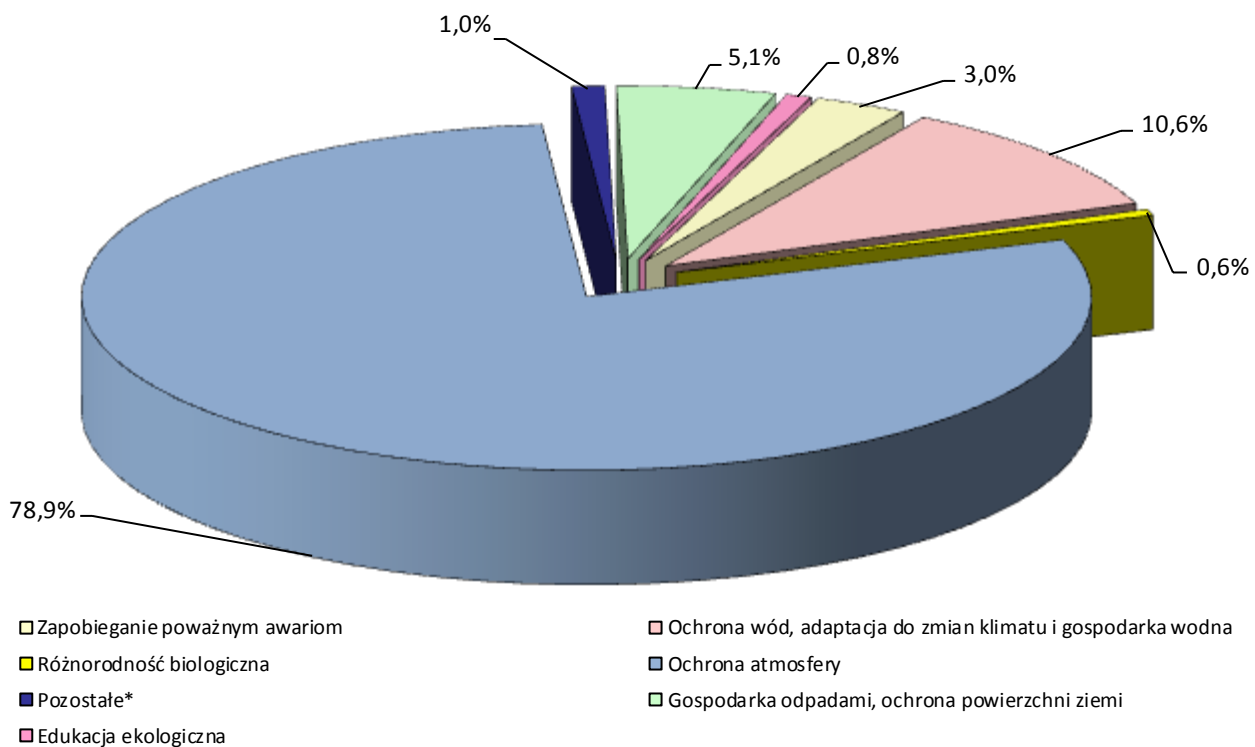
Ponadto do Funduszu wpłynęły 2 wnioski o udzielenie promesy dofinansowania zadania. Organy Funduszu podjęły uchwałę o udzieleniu promesy dofinansowania na kwotę 2 104 tys. zł.

2. ZAWARTE UMOWY

W 2020 roku zawarto łącznie 19 659 umów o dofinansowanie zadań ze środków Funduszu oraz w ramach środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz na kwotę ogółem 613 997 tys. zł. Struktura zawartych umów przedstawia się następująco:

- 18 524 umowy dotacji na kwotę 252 955 tys. zł, w tym 18 190 umów w ramach Programów realizowanych wspólnie z Narodowym Funduszem na kwotę 229 661 tys. zł,
- 16 umów przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 11 650 tys. zł,
- 158 umów umorzenia pożyczek na kwotę 54 929 tys. zł,
- 959 umów pożyczek na kwotę 294 394 tys. zł, w tym 716 umów w ramach Programu realizowanych wspólnie z Narodowym Funduszem na kwotę 17 318 tys. zł
- 2 umowy w ramach bankowych linii kredytowych na kwotę 69 tys. zł.

Największa liczba zawartych umów w 2020 roku dotyczyła dofinansowania zadań z zakresu ochrony atmosfery – 16 035 umów. Stanowiły one blisko 80% wartości wszystkich zawartych umów.

Rys. 10. Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2020 roku)

* umowy umorzenia bez przeznaczenia, zarządzanie środowiskowe, profilaktyka zdrowotna

2.1. UMOWY DOTACJI, PRZEKAZANIA ŚRODKÓW I POŻYCZEK

W 2020 roku zawierano z beneficjentami umowy na dofinansowanie zadań ze środków własnych Funduszu oraz środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz w ramach programów:

- Czyste Powietrze,
- Moja Woda,
- Finansowanie służ ratowniczych Część 1) i 2),
- Poprawa jakości powietrza część 2) zmniejszenie zużycia energii w budownictwie i Budownictwo energooszczędne. Część 1) zmniejszenie zużycia energii w budownictwie,
- Regeneracja środowiskowa gleb poprzez ich wapnowanie,
- Finansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest,
- Gospodarka wodno-ściekowa poza granicami aglomeracji ujętych w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych.

Na podstawie umów udostępnienia środków zawartych z Narodowym Funduszem łącznie zawarto 18 906 umów dotacji i pożyczek. Łączna wysokość dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu wyniosła 219 752 tys. zł. Zdecydowana większość dotyczyła umów z osobami fizycznymi w ramach programu Czyste Powietrze.

Wypłaty środków dokonywane są na podstawie umów dotacji, umów przekazania środków oraz umów pożyczek. Część umów to umowy wieloletnie, z których wynikają zobowiązania do realizacji w latach następnych. Na koniec 2020 roku wielkość zobowiązań wynikających z zawartych umów wyniosła 312 575 tys. zł.

2.2. UMOWY UMORZENIA POŻYCZEK

Na podstawie podjętych przez Radę Nadzorczą uchwał, w 2020 roku zawarto 158 umów umorzenia części pożyczek, na łączną kwotę 54 929 tys. zł.

Środki uzyskane z umorzenia części pożyczek, beneficjenci przeznaczali w ponad 97% na realizację nowych zadań ekologicznych, zgodnych z celami określonymi w ustawie Prawo ochrony środowiska. System warunkowych umorzeń stymulował realizację kolejnych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska na terenie województwa śląskiego. Najwięcej środków przeznaczonych zostało na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony atmosfery 41 735 tys. zł oraz ochronę wód 10 475 tys. zł.

Część pożyczkobiorców, którzy nie planują w najbliższym czasie realizacji kolejnych zadań związanych z ochroną środowiska, skorzystała z preferencyjności udzielanego przez Fundusz dofinansowania, wnioskując o udzielenie częściowych umorzeń w niższym wymiarze, ale bez konieczności przeznaczania umorzonych pożyczek na realizację zadań o charakterze ekologicznym.

2.3. UMOWY W RAMACH BANKOWYCH LINII KREDYTOWYCH

W 2020 roku zakończyła się współpraca Funduszu z Bankiem Ochrony Środowiska S.A. i Krakowskim Bankiem Spółdzielczym. Z bankami zawarte zostały w 2017 roku umowy współpracy w ramach uruchomionej linii kredytowej oraz dotacji stanowiących ich uzupełnienie.

Współdziałanie z bankami miało na celu przede wszystkim dotarcie do osób fizycznych i pomoc w eliminacji niskiej emisji, poprzez preferencyjny kredyt przeznaczony na zadania związane z wymianą źródła ciepła czy termomodernizacją budynków mieszkalnych oraz budową przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączenia do kanalizacji.

Oferta skierowana była do osób fizycznych oraz wspólnot mieszkaniowych. W 2020 roku zawarto 2 umowy na łączną kwotę kredytu 57 tys. zł oraz udzielono dotacji w wysokości 12 tys. zł.

W ramach całej umowy współpracy z bankami łącznie zawarte zostały 263 umowy na kwotę kredytu 5 980 tys. zł oraz 1 196 tys. zł dotacji będącej uzupełnieniem linii kredytowej.

IX. EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE Z UMÓW ZAWARTYCH W 2020 ROKU

Ustawowym celem realizowanej przez Fundusz pomocy finansowej jest wspieranie działań mających za zadanie ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Bezpośrednią miarą działalności Funduszu są efekty rzeczowe i ekologiczne związane z realizacją dofinansowanych przedsięwzięć.

1. OCHRONA ATMOSFERY

Umowy na realizację zadań związanych z ochroną atmosfery, zawarte w 2020 roku, stworzyły możliwość zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery o:

- 1 026 006 kg/a zanieczyszczeń pyłowych,
- 94 162 249 kg/a zanieczyszczeń gazowych, w tym:
 - 428 900 kg/a SO₂,
 - 325 931 kg/a NO_x,
 - 652 139 kg/a CO,
 - 92 755 102 kg/a CO₂,
 - 177 kg/a b-a-p.

Do najważniejszych zadań należą:

- inwestycje realizowane w ramach lokalnych programów obniżenia emisji w budynkach mieszkalnych na terenie m.in.: Bestwiny, Bielsko-Białej, Bierunia, Chorzowa, Gorzyc, Katowic, Miedźna, Pszczyny, Raciborza, Sośnicowic, Świerklan, Tarnowskich Gór, Tychów, Wodzisławia Śl., Woźnik, Zabrze, Zebrzydowic (w wyniku dofinansowania zadań realizowanych przez gminy, które uzyskały wsparcie finansowe nastąpi zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-547.881 kg/a, SO₂-233.327 kg/a, NO_x-12.586 kg/a, CO-364.417 kg/a, CO₂-19.171.807 kg/a, b-a-p-116 kg/a przy: produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych m.in. 292.000 kWh/a, produkcji energii cieplnej z instalacji solarnej m.in. 401 GJ/a, zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną netto o min. 7.003 GJ/a),
- inwestycje polegające na termomodernizacji budynków i modernizacji oświetlenia, realizowane przez m.in.:
 - Spółdzielnię Mieszkaniową w Świętochłowicach, Spółdzielnię Mieszkaniową im. I. J. Paderewskiego w Katowicach, Spółdzielnię Mieszkaniową "Załęska Hałda" w Katowicach, Spółdzielnię Mieszkaniową "NOWA" w Jastrzębiu Zdroju, Sosnowiecką Spółdzielnię Mieszkaniową, Lokatorsko-Własnościową Spółdzielnię Mieszkaniową w Knurowie, Beskidzką Spółdzielnię Mieszkaniową w Bielsku Białej, Spółdzielnię Mieszkaniową "Środula" w Sosnowcu, Spółdzielnię Mieszkaniową "ROW" w Wodzisławiu Śl. (w wyniku dofinansowania zadań realizowanych przez Spółdzielnie nastąpiło zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-13.991 kg/a, SO₂-84.305 kg/a, NO_x-27.467 kg/a, CO-53.749 kg/a, CO₂-14.269.391 kg/a, b-a-p-7,6 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 80.007 GJ/a, zmniejszeniu zapotrzebowania energii elektrycznej o min. 8.952 kWh/a, produkcji energii ze źródeł odnawialnej o min. 27.000 kWh/a),
 - KHK SIGMA Spółkę z o.o. Spółkę Komandytową w Ogrodzieńcu (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-44 kg/a, SO₂-701 kg/a, NO_x-247 kg/a, CO-309 kg/a, CO₂-122.183 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 820 GJ/a),

- Parafię Rzymskokatolicką Najświętszego Serca Pana Jezusa w Chorzowie Batorym (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-690 kg/a, SO₂-321 kg/a, NO_x-5 kg/a, CO-1.287 kg/a, CO₂-33.346 kg/a, b-a-p-0,4 kg/a).
- zakup dla Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach w ramach IV etapu samochodów z napędem hybrydowym dla potrzeb garnizonu śląskiej Policji (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-7 kg/a, NO_x- 73 kg/a, przy łącznym przebiegu pojazdów wynoszącym min. 500.000 km),
- modernizacja baterii koksowniczej nr 4 w Koksowni Przyjaźń realizowana przez JSW KOKS S.A. w Zabrze (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-30.025 kg/a, SO₂-20.397 kg/a, NO_x-45.465 kg/a, CO-286.838 kg/a przy produkcji min. 623.582 Mg/a suchego koksu),
- modernizacja 10 dźwigów osobowych w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych w Gliwicach przy ulicy Aleja Majowa 4; Aleja Majowa 8; Aleja Majowa 10; Aleja Majowa 14; Aleja Majowa 16 należących do Spółdzielni Mieszkaniowej "Aleja Majowa" w Gliwicach (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-4 kg/a, SO₂-36 kg/a, NO_x-24 kg/a, CO-30 kg/a, CO₂-10.518 kg/a przy zmniejszeniu zużycia energii elektrycznej o około 12,6 MWh),
- wymiana windy na windę o wyższej efektywności energetycznej w segmencie B Szpitala Zakonu Bonifratrów w Katowicach przy ul. Markiefki 87 (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-3 kg/a, SO₂-26 kg/a, NO_x-17 kg/a, CO-22 kg/a, CO₂-7.534 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii elektrycznej o min. 9.064 kWh/a),
- budowa hali magazynowej wraz z infrastrukturą na potrzeby hermetyzacji miejsc magazynowania odpadów na terenie Zakładu Ołowiu Baterpol S.A. zlokalizowanym w Katowicach przy ul. Obrońców Westerplatte 108 (zmniejszenie emisji pyłu o 964 kg/a),
- Rowerem przez Beskidy - etap I: Wiśla (na terenie gminy Wiśla wzdłuż nabrzeża rzeki Wisły, infrastruktura transportu rowerowego o charakterze ponadlokalnym i wojewódzkim o długości 3,235 km).

Ponadto kontynuowane były działania realizowane przez jednostki sektora finansów publicznych i państwowe jednostki budżetowe związane z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej.

W 2020 roku kontynuowano również wsparcie finansowe w formie dotacji dla wspólnot mieszkaniowych realizujących zadania w zakresie termomodernizacji budynków.

Liczne podmioty realizowały w swoich obiektach zadania z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnej, w tym m.in. instalacji fotowoltaicznych:

- PPHU "LEGAL" Sp. z o.o.,
- Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach,
- Centralna Szkoła Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie,
- Przetwórstwo Owoców, Warzyw i Pieczarek "KRYSTMAR" Krystyna Sieradzak,
- Śląskie Centrum Sportu Sp. z o.o. Jastrzębie Zdrój,
- ALFA S.C.,
- Zakłady Mięsne Ham Cichoń i Wspólnicy Spółka Jawna,
- Zakład Mięsny Bogdan Musioł,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa "Miechowice",
- Powiat Kłobucki,
- Handlobud Sp. z o.o. Sp. K.,
- Andrzej Chmielewski prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Andrzej Chmielewski Obsługa Reklamy Zewnętrznej „ORZ”.

W 2020 roku zawarte zostały ostatnie 2 umowy z osobami fizycznymi w ramach bankowych linii kredytowych, które dały możliwość: wymiany kotła opalanego gazem/olejem oraz zainstalowania instalacji solarnej. Łącznie od 2017 roku kiedy to Fundusz podjął współpracę z Bankiem Ochrony Środowiska i Krakowskim Bankiem Spółdzielczym dokonano wymiany 49 szt. kotłów opalanych węglem, zainstalowano 169 szt. instalacji solarnych oraz pomp ciepła o mocy 139,80 kW. Dodatkowo wymienione zostały okna, drzwi oraz bramy o powierzchni 154,8 m², a także ocieplone przegrody budowlane o łącznej powierzchni 8 205,52 m². Ponadto Beneficjenci wykonywali instalacje wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła o łącznej wydajności 730 m³/h.

2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

W 2020 roku Fundusz podpisał umowy z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi, w wyniku których będą realizowane następujące efekty rzeczowe i ekologiczne:

- 11 360 Mg/a odpadów zostanie poddanych przetwarzaniu, przygotowanych do odzysku, odzyskowi lub unieszkodliwieniu
- 1 424 Mg odpadów niebezpiecznych zostanie poddanych unieszkodliwieniu.

Mając na uwadze potrzebę zwiększenia tempa realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, w 2020 roku Fundusz kontynuował finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, a także wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe. W 2020 roku z dofinansowania skorzystało 57 gmin. Zawarte umowy na realizację zadań w ramach usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stworzyły możliwość unieszkodliwienia ponad 6 tys. Mg odpadów.

3. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

W zakresie ochrony obszarów i obiektów cennych przyrodniczo w ramach udzielonego dofinansowania zaplanowano:

- działania związane z realizacją celów ochrony oraz zachowaniem przedmiotów ochrony obowiązujące na obszarach chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody: przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów (siedlisk) na obszarze 173,5 ha w ramach czynnej ochrony prowadzonej na terenie: PK Orlich Gniazd, Beskidu Żywieckiego, Beskidu Śląskiego poprzez usuwanie samosiewów drzew i krzewów wraz z usunięciem biomasy,
- w parkach zabytkowych w gminach: Tarnowskie Góry, Bestwina, Pszczyna, Jastrzębie-Zdrój, Świerklaniec, w powiecie częstochowskim oraz na terenie zespołów pałacowo-parkowych w Rajczy, Cieszynie, Reptach i Rybniku w ramach prac pielęgnacyjnych: wykonanie cięć oraz zabiegów pielęgnacyjnych 4 814 szt. starodrzewu oraz cięcia odmładzające krzewów 2 292 mb, karczowanie 1 308 m² żywopłotów, zrębkowanie 371,55 mp gałęzi, wycinkę 653 szt. drzew, czyszczenie z podrostów na obszarze 28,63 ha, frezowanie 199 szt. pni, renowację trawników na powierzchni 34,68 ha, ochronę 95 szt. drzew przed szrotówką kasztanowcowiaczkiem wraz z zakupem 423 pułapek feromonowych, zakup i nasadzenia łącznie: 2 056 szt. sadzonek drzew, krzewów oraz bylin, przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów (siedlisk) na powierzchni ok. 242,87 ha,
- ochronę pomników przyrody w gminach: Chybie, Miasteczko Śląskie, Gilowice, Mysłowice, Świerklany i Tarnowskie Góry poprzez zabiegi sanitarno-pielęgnacyjne 51 szt. drzew oraz zrębkowanie 15 mp gałęzi,
- w zakresie rozwoju ogrodów botanicznych w Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie oraz w Radzionkowie – założenie nowej kolekcji ogrodu skalnego poprzez zakup 111 szt. krzewów

i drzew oraz uzupełnienie istniejących kolekcji sadowniczych, roślin ozdobnych, roślin uprawnych oraz siedliskowych poprzez zakup drzew, krzewów, pnączy i bylin (291 szt.), nasion traw (15 kg), podkładek drzew owocowych (1 000 szt.) i druk 1 000 szt. wydawnictw,

- w zakresie działań związanych z ochroną obszarów Natura 2000: zakup 40 szt. nadajników GPS/GSM wraz z zestawami montażowymi i abonamentem do założenia na ślepowrony.

W zakresie ochrony roślin lub zwierząt zagrożonych, w ich naturalnych siedliskach, zaplanowano:

- w celu ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków: zakup 1 190 kg karmy, 100 szt. karmników, 50 szt. budek lęgowych, czyszczenie 2 404 szt. budek lęgowych, zakup i wywieszenie 340 szt. budek lęgowych oraz 180 szt. schronów dla nietoperzy,
- w celu rehabilitacji zwierząt dziko żyjących, w ośrodkach rehabilitacyjnych zaplanowano zakup 24,25 ton karmy, lekarstw oraz zapewnienie opieki weterynaryjnej dla dzikich zwierząt przebywających w ośrodkach rehabilitacyjnych z gromad: ptaki, ssaki, gady, płazy,
- w zakresie ochrony cennych przyrodniczo biotopów o dużej bioróżnorodności, w szczególności torfowisk, muraw kserotermicznych i zarośli śródpolnych zaplanowano czynną ochronę muraw:
 - na terenie Jaworzna – działania czynnej ochrony poprzez wypas owiec na obszarze 6 ha, wykaszanie roślinności na obszarze 8,9 ha, zwalczanie chemiczne gatunków ekspansywnych na pow. 0,15 ha,
 - na terenach wzniesień jurajskich z cennymi płacami muraw kserotermicznych i naskalnych oraz powiązanych z nimi przestrzenie i dynamicznie zaroślami jałowca na murawach kserotermicznych i wrzosowiskach - działania czynnej ochrony poprzez wypas kóz i owiec na obszarze ok. 105 ha,
 - na obszarze Doliny Wodącej, w rejonie Skały Biśnik - usuwanie rdestowca sachalińskiego na obszarze ok. 1,5 ha.

W celu zapobiegania występowaniu masowych zagrożeń w lasach zaplanowano 120 godzin lotów patrolowo-gaśniczych na łącznym obszarze 404 700 ha.

W celu naprawiania szkód w środowisku przyrodniczym zaplanowano eliminację stanowisk obcych gatunków inwazyjnych zagrażających zdrowiu poprzez wykaszanie roślinności inwazyjnej (barszczu Sosnowskiego) na obszarze ok. 40 ha na terenie Gminy Łodygowice.

W zakresie zadrzewień i zakrzewień – zakładanie mini ogrodów botanicznych, mini arboretów na terenie województwa śląskiego, łącznie na obszarze 0,7 ha, przy placówkach oświatowych i ośrodkach edukacji ekologicznej posadzono 1 451 szt. sadzonek drzew, krzewów i roślin oraz wykonano 161 tabliczek z nazwami gatunkowymi.

4. EDUKACJA EKOLOGICZNA

W zakresie edukacji ekologicznej zaplanowano między innymi:

- zorganizowanie i przeprowadzenie 909 warsztatów (łącznie 2 258 godzin) w ośrodkach edukacji ekologicznej przez jednostki wyspecjalizowane w prowadzeniu edukacji ekologicznej z udziałem 10 622 dzieci i młodzieży z województwa śląskiego,
- doposażenie ośrodków edukacji ekologicznej na terenie województwa śląskiego, w tym Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego Grodziec Śląski, poprzez zakup pomocy dydaktycznych i sprzętu komputerowego,
- doposażenie uczelnianych laboratoriów na kierunkach kształcenia związanych z ochroną środowiska w specjalistyczną aparaturę, w tym: doposażenie laboratoriów stacjonarnych (ABZA) poprzez zakup aparatury do badań zanieczyszczeń atmosfery oraz doposażenie napowietrznego mobilnego laboratorium do kontroli atmosfery (NML), zakup

zautomatyzowanej suszarki w punkcie krytycznym CPD, zakup 9 mikroskopów biologicznych rutynowych, mikroskopu biologicznego z systemem cyfrowej prezentacji i dokumentacji badań oraz stacji roboczej,

- zorganizowanie na terenie województwa śląskiego konferencji i seminariów z udziałem ok. 515 uczestników, podczas których zaplanowano wygłoszenie 57 referatów i wydanie ok. 1 380 materiałów konferencyjnych lub pokonferencyjnych,
- zorganizowanie i przeprowadzenie 13 programów, kampanii i akcji edukacyjno-informacyjnych, w ramach których przewidziano: organizację happeningów, koncertów, wystaw, plenerów fotograficznych, konferencji, prelekcji, spektakli, konkursów ekologicznych wraz z zakupem nagród oraz warsztatów dla dzieci i młodzieży wraz z zakupieniem sprzętu do prowadzenia zajęć edukacyjnych,
- w ramach kolejnej edycji Konkursu „Cykliczne upowszechnianie przez media zasady zrównoważonego rozwoju i informacji dotyczących źródeł i systemów finansowania ochrony środowiska” wydanie 656 kolumn druku w 31 tytułach prasowych, wyemitowanie 354 audycji na antenie 5 rozgłośni radiowych i 120 programów w 7 stacjach telewizyjnych,
- wydanie publikacji propagujących ochronę środowiska i gospodarkę wodną: druk albumów, folderów, broszur, ulotek, plakatów, katalogów, albumów, przewodników, publikacji popularnonaukowych, poradników, zeszytów edukacyjnych oraz produkcja filmów przyrodniczych,
- utworzenie 6 ścieżek dydaktycznych, przyrodniczych i ekologicznych na terenie województwa śląskiego, na których zaplanowano wykonanie 179 tablic oraz urządzeń edukacyjnych wraz z wydaniem ulotek, broszur i folderów,
- dofinansowanie utworzenia i wyposażenia łącznie 58 ekopracowni w jednostkach oświatowych województwa śląskiego.

Sytuacja epidemiologiczna w kraju miała znaczący wpływ na realizację działań związanych z edukacją ekologiczną. Mając na uwadze przede wszystkim zawieszenie zajęć dydaktyczno-wychowawczych, zamknięcie obiektów kulturalnych, ograniczenie dostępności do terenów zielonych, a także restrykcje dotyczące przemieszczania i gromadzenia się w szczególności dzieci i młodzieży możliwość przeprowadzenia warsztatów, seminariów, konferencji, a także programów, kampanii i akcji edukacyjno-informacyjnych została w dużym stopniu ograniczona.

5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA

W 2020 roku Fundusz podpisał umowy z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej, w wyniku których będą realizowane następujące efekty rzeczowe i ekologiczne:

- z zakresu ochrony wód:
 - 81,8 km kanalizacji sanitarnej,
 - 21 szt. przepompowni ścieków,
 - 91 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków,
 - 1 547 szt. podłączeń do kanalizacji,
 - 2 nowe i 2 zmodernizowane oczyszczalnie ścieków o łącznej przepustowości 1.957 m³/d,
- z zakresu gospodarki wodnej:
 - 48,4 km sieci wodociągowej,
 - 788 szt. przyłączy wodociągowych,
 - 4 hydrofornie,

- 1 ujęcie wody pitnej o wydajności 450 m³/d.

W ramach realizacji zadań z zakresu gospodarki wodnej 186 tys. osób będzie korzystało z ulepszanego zaopatrzenia w wodę.

W ramach realizacji zadań z zakresu ochrony wód 5,7 tys. osób będzie korzystało z ulepszanego oczyszczania ścieków.

6. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM

W zakresie zapobiegania poważnym awariom w 2020 roku zawarto umowy o dofinansowanie zadań realizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach oraz ochotnicze straże pożarne.

W ramach zadań realizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej dofinansowano zakup między innymi 3 samochodów specjalistycznych.

Dodatkowo dofinansowano zakup sprzętu i wyposażenia indywidualnego strażaka, środków chemicznych oraz specjalistycznego sprzętu do konserwacji, sprawdzenia oraz utrzymania w gotowości aparatów ochrony dróg oddechowych.

W ramach „Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych” przy wsparciu Funduszu, zakupiono 34 specjalistyczne samochody ratowniczo-gaśnicze, w tym:

- jeden ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy,
- trzydzieści jeden średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych,
- dwa samochody lekkie.

W ramach finansowania zakupu sprzętu pożarniczego przez Gminy i jednostki OSP województwa śląskiego Fundusz dofinansował 367 zadań na zakup sprzętu pożarniczego takiego jak: środki pianotwórcze, gaśnicze, sprzęt sygnalizacyjny, środki ochrony indywidualnej dla strażaków.

7. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE W REGIONIE

W 2020 roku dofinansowano opracowanie 19 programów ochrony środowiska m.in. dla gmin: Łazy, Golezów, Imielin, Żarnowiec, Dąbrowa Zielona czy Ornontowice oraz dla powiatów cieszyńskiego, częstochowskiego, tarnogórskiego i wodzisławskiego.

W zakresie planów urządzania lasu lub uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych – na zlecenie starosty dofinansowano sporządzenie uproszczonych planów dla lasów położonych na terenie powiatu zawierciańskiego, żywieckiego i kłobuckiego o łącznej pow. 17 728 ha.

W ramach opinii naukowych, opracowań i ekspertyz dofinansowano opracowanie łącznie 19 dokumentów m.in.: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach zaplanowała wykonanie inwentaryzacji cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków występujących na terenie województwa śląskiego oraz ocenę zanieczyszczenia powierzchni ziemi w celu potwierdzenia występowania historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi w rejonie Zakładów Chemicznych "Tarnowskie Góry" w likwidacji.

W ramach kontroli opłat środowiskowych dofinansowano zakup sprzętu i oprogramowania wraz z informatycznym systemem ewidencyjno-opłatowym służących kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat środowiskowych.

W zakresie monitoringu środowiska dofinansowano zakup elementów umożliwiających przedstawianie danych o stanie środowiska na terenie Gminy Mierzęcice.

8. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

Profilaktyka zdrowotna dzieci obejmuje działania specjalistyczne i działania ogólnoprofilaktyczne. Profilaktyką zdrowotną objęte zostały dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

W ramach profilaktyki specjalistycznej założono wyjazdy profilaktyczno-zdrowotne do miejscowości czystych ekologicznie dla 305 dzieci z podwyższonym i wysokim poziomem ołowiu we krwi z rejonu Piekar Śląskich, Miasteczka Śląskiego, Kalet, Ożarówic i Tarnowskich Gór.

W ramach działań ogólnoprofilaktycznych realizowano programy profilaktyki zdrowotnej, edukacji ekologicznej i regionalnej edukacji przyrodniczej i ekologicznej dzieci w trakcie wyjazdów śródrocznych na tzw. zielone szkoły oraz wyjazdów w okresie wakacji.

Założono, że z wyjazdów ogólnoprofilaktycznych realizowanych w trakcie roku szkolnego (tzw. zielone szkoły) skorzysta 82 dzieci, a w okresie wakacji i ferii zimowych wyjedzie około 2 279 dzieci.

Zrealizowane wyjazdy ogólnoprofilaktyczne, w tym przypadające na okres wakacji zostały dostosowane do aktualnych wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego, Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Edukacji i Nauki dla organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży.

Ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju oraz zawieszenie zajęć dydaktyczno-wychowawczych w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych w związku z zaleceniami Ministra Zdrowia, w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu COVID-19, nie była możliwa realizacja większości z przewidzianych w trakcie roku szkolnego wyjazdów ogólnoprofilaktycznych. W związku z powyższym, zgodnie z decyzją Zarządu Funduszu, w 2021 roku dofinansowanie do wyjazdów na tzw. zielone szkoły obejmie również dzieci z obecnych klas IV szkół podstawowych, które nie skorzystały z dofinansowania w roku szkolnym 2019/2020.

Tabela nr 29. Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2020 roku ze środków Funduszu

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1. Ochrona atmosfery			
1	Oszczędność energii	GJ/a	144 692
2	Produkcja energii cieplnej z instalacji solarnej	GJ/a	541
3	Produkcja energii cieplnej z pomp ciepła	GJ/a	215
4	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/a	177
5	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO	kg/a	652 139
6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO ₂	kg/a	92 755 102
7	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - NO _x	kg/a	325 931
8	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - SO ₂	kg/a	428 900
9	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych	kg/a	1 026 006
10	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 10	kg/a	2 932
11	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 2,5	kg/a	2 616
12	Przebieg pojazdu hybrydowego lub elektrycznego	km/a	31 000
13	Oszczędność energii elektrycznej	kWh/a	514 735
14	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł energii odnawialnej	kWh/a	4 886 632
15	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych	MWh/a	191 823
16	Unieszkodliwienie azbestu	Mg	64

2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi			
1	Unieszkodliwianie odpadów - składowanie	Mg	4 222
2	Unieszkodliwianie odpadów	Mg	1 424
3	Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów	Mg/a	480
4	Odzysk odpadowych surowców wtórnych	Mg/a	1 800
5	Przetworzenie odpadów /przygotowanie do odzysku lub unieszkodliwiania/	szt/a	2 700
6	Przetworzenie odpadów /przygotowanie do odzysku lub unieszkodliwiania/	Mg/a	9 560
7	Selektywne zebranie i przekazanie do odzysku, recyklingu lub unieszkodliwiania w skali roku co najmniej	Mg	582
8	Powierzchnia zagospodarowanego przyrodniczo terenu	ha	12
9	Neutralizacja skażeń gleby - powierzchnia	ha	261,17
3. Różnorodność biologiczna			
1	Ochrona gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych	liczba gatunków	1
2	Ochrona gatunków zwierząt dziko żyjących	liczba gatunków	6
3	Przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów (siedlisk)	ha	432 431
4	Stworzenie możliwości prawidłowego zarządzania środowiskowego na obszarze	ha	1 703
5	Utrzymanie prawidłowego stanu liczebnego gatunków	liczba gatunków	203
6	Wzbogacenie bioróżnorodności biologicznej na obszarze	ha	0,283
4. Edukacja ekologiczna			
1	Podniesienie świadomości ekologicznej na obszarze gmin	liczba gmin	120
2	Podniesienie świadomości ekologicznej na terenie województwa śląskiego	liczba zadań	59
3	Podniesienie świadomości ekologicznej uczestników/odbiorców	liczba osób	98 477
5. Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna			
1	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków	RLM	5 681
2	Odprowadzanie ścieków z n podłączeń do budynków	szt.	1 547
3	Liczyby osób obsługiwanych przez pojazd specjalistyczny/urządzenie	RLM	10 000
4	Oczyszczanie ścieków do wymogów określonych w obowiązujących przepisach lub w pozwoleniu wodnoprawnym w przypadkach, w których jest to wymagane	liczba zadań	3
5	Oczyszczanie ścieków w ilości n do parametrów określonych w pozwoleniu wodnoprawnym na odprowadzanie ścieków oczyszczonych	m ³ /d	1 617
6	Odprowadzanie wód opadowych	liczba zadań	3
7	RLM kanalizacji	RLM	14 630
8	RLM oczyszczalni	RLM	12 517
9	Ilość osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę	os	186 685
10	Dostawa wody do picia o jakości zgodnej z obowiązującym Rozporządzeniem ws. jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	liczba zadań	13

11	Zmniejszenie strat wody	liczba zadań	5
12	Ilość zagospodarowanej wody opadowej	m ³ /rok	10 412
6. Zapobieganie poważnym awariom			
1	Poprawa możliwości jednostek straży pożarnej w zakresie likwidacji i zwalczania skutków poważnych awarii, powodzi, wypadków i katastrof chemicznych i ekologicznych	liczba zadań	3
2	Poprawa możliwości w zakresie usuwania zagrożeń ekologicznych	liczba zadań	1
3	Liczba osób objętych ochroną przed zagrożeniami	Liczba osób	900 913
7. Zarządzanie środowiskowe w regionie			
1	Przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów na powierzchni	ha	6 176
2	Stworzenie możliwości prawidłowego zarządzania środowiskowego na obszarze	ha	58
3	Stworzenie możliwości prawidłowego zarządzania środowiskowego na obszarze gminy	liczba gmin	301
4	Stworzenie warunków do prawidłowej ochrony przyrody leśnej na obszarze	ha	17 728
5	Bieżąca analiza i dokumentowanie stanu środowiska	liczba zadań	1
6	Poprawa skuteczności funkcjonowania systemu kontroli opłat	liczba zadań	1
7	Zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem	kpl.	1
8. Profilaktyka zdrowotna			
1	Wzmocnienie organizmów dzieci poprzez realizację programu profilaktyki zdrowotnej, podniesienie świadomości ekologicznej dzieci poprzez realizację programu edukacji ekologicznej	liczba dzieci	2 666

Tabela nr 30. Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2020 roku ze środków Funduszu

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1. Ochrona atmosfery			
1	Dokumentacja powykonawcza	kpl.	0,2
2	Dokumentacja przygotowawcza	kpl.	0,2
3	Instalacja c.w.u.	kpl.	6
4	Instalacja fotowoltaiczna	kpl.	124
5	Instalacja fotowoltaiczna (kW)	kW	6 065
6	Instalacja odpylania spalin	szt.	3
7	Instalacja ogrzewania	kpl.	201
8	Instalacja oświetlenia wewnętrznego	kpl.	2
9	Instalacja solarna	kpl.	53
10	Kocioł opalany gazem/olejem	szt.	100
11	Kocioł opalany gazem	kpl.	87
13	Kocioł elektryczny	kpl.	3
14	Kocioł opalany węglem lub biomasą spełniające wymogi 5 klasy, wg kryteriów zawartych w normie PN EN303-5:2012	szt.	93
15	Kocioł opalany węglem spełniający wymogi 5 klasy i ekoprojektu	kpl.	38

16	Kocioł opalany biomasą spełniający wymogi 5 klasy, wg kryteriów zawartych w normie PN EN303-5:20125:2012	kpl.	17
17	Kolektory słoneczne	m ²	91
18	Oświetlenie energooszczędne	kpl.	369
19	Pompa ciepła	kpl.	48
20	Pozostałe inwestycje z zakresu ochrony atmosfery	kpl.	16
21	Sieci ciepłe wraz z przyłączami	m	2 039
22	Termoizolacja obiektów	kpl.	567
23	Układ kogeneracji w oparciu o konwencjonalne źródło energii	kpl.	1
24	Unieszkodliwienie azbestu	m ²	1 007
25	Wentylacja mechaniczna	kpl.	48
26	Węzeł cieplny	kpl.	120
27	Zakup pojazdu hybrydowego lub elektrycznego	szt.	2
28	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl.	7 331
29	Źródło ciepła opalane biomasą	kpl.	2
30	Źródło ciepła opalane gazem	kpl.	99
31	Źródło ciepła opalane olejem	kpl.	2
32	Źródło ciepła opalane paliwem stałym	kpl.	6
33	Źródło ciepła zasilane energią elektryczną	szt.	1
34	Źródło ciepła	kpl.	6 772
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi			
1	Unieszkodliwianie odpadów - składowanie	szt.	5 704
2	Unieszkodliwianie odpadów	Mg	224
3	Usunięcie i unieszkodliwienie odpadów nielegalnie magazynowanych	Mg	1 200
4	Zakup urządzeń zapobiegających powstawaniu odpadów.	kpl.	1
5	Instalacja, linia technologiczna, urządzenie o wydajności w Mg	Mg/a	2 652
6	Stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji - wraki	szt./a	2 700
7	Specjalistyczny sprzęt komunalny do utrzymania porządku i czystości w Gminie	szt.	486
8	Powierzchnia zagospodarowanego przyrodniczo terenu	ha	12
9	Gminny punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych.	szt.	7
10	Zakup wapna nawozowego	Mg	1 001
3. Różnorodność biologiczna			
1	Cięcia odmładzające krzewów	m ²	2 292
2	Cięcia pielęgnacyjne	szt.	4 865
3	Cięcia pielęgnacyjne	ha	0,400
4	Czyszczenie z podrostów	ha	195,13
5	Druk wydawnictw	szt.	1 000
6	Frezowanie pni	szt.	199
7	Opracowanie dokumentu	szt.	4

8	Renowacja trawników	ha	34,676
9	Wycinka drzew	szt.	653
10	Wycinka krzewów	ha	17,12
11	Wykarczowanie żywopłotów	m ²	1 308
12	Wykaszenie	ha	180,051
13	Wykonanie lotów patrolowych	godz	120
14	Wypas zwierząt	ha	111
15	Zakup i montaż tablic	szt.	248
16	Zakup i sadzenie drzew	szt.	343
17	Zakup i sadzenie krzewów	szt.	1 603
18	Zakup i sadzenie roślin	szt.	2 025
19	Zakup karmy	t	25,44
20	Zakup pułapek feromonowych	szt.	423
21	Zakup sprzętu	szt.	40
22	Zrębkowanie gałęzi	mp	386,55
23	Zwalczanie szrotówka na drzewach	szt.	95
4. Edukacja ekologiczna			
1	Doposażenie laboratorium	szt.	11
2	Doposażenie ośrodków edukacji ekologicznej	szt.	3
3	Druk książki/albumu	szt.	7 700
4	Druk plakatu	szt.	44 162
5	Druk ulotki/folderu	szt.	99 802
6	Druk wydawnictwa	szt.	180 406
7	Druk wydawnictwa	kpl.	1
8	Liczba uczestników konferencji	liczba uczestników	555
9	Media - Publikacja czasopism	ilość numerów	465
10	Media - Publikacja kolumn ekologicznych	ilość kolumn	514
11	Media - Radio - Czas trwania audycji	minuta	195
12	Media - Radio - Emisja audycji	ilość audycji	514
13	Media - Telewizja - Czas trwania programu	minuta	345
14	Media - Telewizja - Programy	ilość programów	192
15	Pomoce dydaktyczne na terenie ścieżki	szt.	7
16	Produkcja filmu	minuta	59
17	Przeprowadzenie akcji edukacyjnej	szt.	19
18	Przeprowadzenie konferencji	szt.	6
19	Przeprowadzenie konkursu	szt.	4
20	Przeprowadzenie programu/kampanii edukacyjnej	szt.	7
21	Przeprowadzenie warsztatów - godziny	godz.	2 828
22	Przeprowadzenie warsztatów - ilość	szt.	934

23	Przeprowadzenie warsztatów - osoby	liczba osób	11 272
24	Tablice na terenie ścieżki	szt.	172
25	Utworzenie i wyposażenie pracowni	szt.	58
26	Utworzenie ścieżki	szt.	5
27	Wydanie materiałów konferencyjnych	szt.	1 480
28	Wygłoszenie referatów	szt.	93
29	Wykonanie CD/DVD z filmem	szt.	1 500
30	Zakup i wręczenie nagród laureatom konkursu	szt.	782
31	Zakup i wręczenie nagród laureatom konkursu	kpl.	1
32	Zakup pomocy dydaktycznych	szt.	61
33	Zakup sprzętu komputerowego	szt.	4
34	Zakup sprzętu laboratoryjnego	szt.	1
35	Zakup urządzeń multimedialnych	szt.	4
36	Zorganizowanie wystawy	szt.	1
5. Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna			
1	Kanalizacja deszczowa	mb	2 058
2	Kanalizacja sanitarna o długości	mb	81 798
3	Modernizacja oczyszczalni ścieków	m ³ /d	1 731
4	Oczyszczalnia ścieków komunalnych	m ³ /d	26
5	Oczyszczalnia ścieków przemysłowych	m ³ /d	200
6	Pojazdy specjalistyczne	szt.	1
7	Przepompownie	szt.	21
8	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.	91
9	Separatory	szt.	1
10	Hydrofornia	szt.	4
11	Sieć wodociągowa o długości	mb	48 399
12	Przyłącza wodociągowe	szt.	788
13	Zbiornik retencyjny	m ³	1 807
14	Zbiornik magazynowy wody pitnej	m ³	202
15	Wylot kanalizacji	szt.	2
16	Ujęcie wody	m ³ /d	450
17	Instalacja rozsączająca	szt.	26
18	Instalacja służąca zagospodarowaniu wody opadowej	szt.	100
19	Przewody odprowadzające wody opadowe	szt.	86
20	Systemy do nawadniania lub innego wykorzystania zatrzymanej wody	szt.	71
21	Zbiornik retencyjny	szt.	97
6. Zapobieganie poważnym awariom			
1	Liczba zakupionych lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	1,76
2	Liczba zakupionych średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	10,56

3	Liczba zakupionych ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	0,47
4	Inny specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	16
5	Zakup pojazdów specjalistycznych	szt.	2
6	Liczba wyposażonych jednostek OSP	szt.	116
7	Specjalistyczny sprzęt mechaniczno-hydrauliczny	szt.	818
8	Specjalistyczny sprzęt sygnalizacyjny	szt.	36
9	Zakup indywidualnego wyposażenia strażaka	kpl.	4 103
10	Zakup sprzętu ODO	kpl.	70
11	Zakup niezbędnego sprzętu.	kpl.	10
12	Zakup środków chemicznych - dyspergenty	dm ³	10 060
13	Zakup środków chemicznych - sorbenty i środki pianotwórcze	kg	74 188
7. Zarządzanie środowiskowe w regionie			
1	Opracowanie dokumentu	szt.	41
2	Bieżąca analiza i dokumentowanie stanu środowiska	liczba zadań	1
3	Zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem	kpl.	1
8. Profilaktyka zdrowotna			
1	Wyjazd dzieci	liczba dzieci	2 666

X. NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA ZAKOŃCZONE W 2020 ROKU

1. OCHRONA ATMOSFERY

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony atmosfery, których realizacja została zakończona w 2020 roku należą:

- termomodernizacja i zastosowanie odnawialnych źródeł energii sposobem na zmniejszenie zużycia energii w obiektach Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Miłosierdzia Bożego w Sosnowcu,
- modernizacja systemu ciepłowniczego miasta Żywca – modernizacja sieci ciepłowniczej i magistrali realizowana w ramach przebudowy sieci c.o. i c.w.u. II etap os. 700 – lecia - Miejski Zakład Energetyki Ciepłej "EKOTERM" Sp. z o.o. w Żywcu,
- montaż instalacji fotowoltaicznej na dachu Szkoły Podstawowej w Krzyżanowicach przy ul. Łąkowej 12 - etap II - instalacja o mocy 20,77 kW - Gmina Krzyżanowice,
- wymiana oświetlenia w Szkole Podstawowej w Świbiu przy ul. Szkolnej 2, w Szkole Podstawowej w Wielowci przy ul. Zamkowej 24 oraz Szkole Podstawowej w Wielowci przy ul. Szkolnej 12a - Gmina Wielowieś,
- kompleksowy program ochrony powietrza atmosferycznego w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery miasta Bielska-Białej z budynków mieszkalnych w roku 2020 - Gmina Bielsko-Biała,
- budowa instalacji fotowoltaicznej dla potrzeb zasilania placówki partnerskiej mBanku w Zabrze przy ul. Wolności 265 - Malczuk Spółka Jawna,
- termomodernizacja sześciu budynków mieszkalnych, wielorodzinnych, zlokalizowanych przy ul.: Słonecznej 32-42, ul. Słonecznej 4-8, ul. Krótkiej 2-6, ul. Zielonej 76A-J, ul. Zielonej 1-3 oraz ul. Zielonej 33-43 - Spółdzielnia Mieszkaniowa „JAS-MOS” w Jastrzębiu-Zdroju,
- termomodernizacja 8 budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Katowicach przy ulicach: Zamkowej 51 i 53, Tokarskiego 2, Tokarskiego 4, Osiedlowej 15, Jabłoniowej 46, Daszyńskiego 15-21 i Zielonogórskiej 13-21 należących do Katowickiej Spółdzielni Mieszkaniowej,
- termoizolacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. mjr Hubala 1, ul. Bukowej 22, ul. Reymonta 12, ul. R. Dmowskiego 94-104 w Tychach, ul. Hołodunowskiej 15a i ul. Hołodunowskiej 25 w Łędzinach, demontaż, wywóz i utylizacja płyt acekolowych i termoizolacja budynków przy ul. Ustronnej 28-34, ul. Uczniowskiej 42-50 (część wysoka Uczniowska 44-50) i Ustronnej 20-26 oraz zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie w budynkach przy ul. Hołodunowskiej 15, 15a, 19, 25, 27 w Łędzinach - Tyska Spółdzielnia Mieszkaniowa "OSKARD",
- termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Jastrzębiu-Zdroju przy ul. Beskidzkiej 2-16, 18-32, ul. Małopolskiej 101-119, ul. Wrocławskiej 1-7, ul. Turystycznej 1-3, 51-61, ul. Ruchu Oporu 8-14, 16-18 - Spółdzielnia Mieszkaniowa "NOWA" w Jastrzębiu-Zdroju,
- zakup i montaż instalacji paneli fotowoltaicznych w obiektach Państwowej Straży Pożarnej województwa śląskiego: KM PSP Dąbrowa Górnicza ul. Podlesie 2, JRG PSP Pyskowice ul. Szpitalna 4, KP PKP Myszków ul. Jana Pawła II 11, KP PSP Racibórz ul. Reymonta 8, JRG PSP Racibórz ul. Reymonta 8 - Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach,
- termomodernizacja Oblackiego Centrum Młodzieży w Kokotku - Prowincja Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej z siedzibą w Poznaniu - Oblackie Centrum Młodzieży z siedzibą w Lublińcu-Kokotku.

2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Do najważniejszych inwestycji z zakresu gospodarki odpadami oraz ochrony powierzchni ziemi, których realizacja została zakończona w 2020 roku należą:

- instalacja do produkcji nitroacetu i instalacja do zateżniania kwasu ponitracyjnego, zadanie zrealizowane przez NITROERG SA z siedzibą w Bieruniu, pozwalające na minimalizację i częściowe wyeliminowanie odpadów niebezpiecznych powstających podczas procesu produkcyjnego,
- zamknięcie i rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Pyskowicach przy ul. Wrzosowej - zadanie zrealizowane przez Gminę Pyskowice,
- wykonanie placu magazynowego dla odpadów oraz dostawa przesiewacza gwiaździstego w celu rozpoczęcia produkcji kompostu w Międzygminnym Zakładzie Kompleksowego Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Tychach przy ul. Lokalnej 11 oraz zakup nowego mobilnego rozdrabniacza wolnoobrotowego w celu przetwarzania odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych i przemysłowych - zadania zrealizowane przez Spółkę MASTER Odpady i Energia Sp. z o.o. z Tychów,
- usunięcie i gospodarowanie odpadami, w tym niebezpiecznymi, nielegalnie magazynowanymi w Siemianowicach Śląskich przy ul. Wyzwolenia 2 - zadanie zrealizowane przez Gminę Siemianowice Śląskie,
- wykonanie zastępcze usunięcia odpadów z terenu byłej KWK "Morcinek" w Kaczycach - zadanie zrealizowane przez powiat cieszyński,
- demontaż, zbieranie, transport oraz unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest w postaci płyt azbestowo-cementowych płaskich oraz falistych z budynków mieszkalnych i gospodarczych z terenu 56 gmin województwa śląskiego oraz spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych.

Dodatkowo w 2020 roku Fundusz przekazał wsparcie finansowe jednoimiennym szpitalom zakaźnym w województwie śląskim na łączną kwotę 1 047 tys. zł. Środki te pozwoliły na bezpieczne zagospodarowanie zakaźnych odpadów medycznych wytworzonych w tych placówkach.

3. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Do najważniejszych działań z zakresu różnorodności biologicznej zakończonych w 2020 roku należą:

Czynna ochrona cennych przyrodniczo i krajobrazowo obszarów ZPKWŚ - zadanie zrealizowane przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego.

Zadanie miało na celu przeprowadzenie działań czynnej ochrony ekosystemów nieleśnych, tzw. półnaturalnych ekosystemów otwartych położonych na obszarze ZPKWŚ. Przeprowadzone zabiegi miały zapobiec zarastaniu muraw naskalnych, muraw kserotermicznych, muraw bliźniczkowych i górskich łąk konietlicowych i mietlicowych użytkowanych ekstensywnie w wyniku postępowania naturalnej sukcesji. Powierzchnie objęte projektem stanowią siedliska dla cennych i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt. W Beskidach Zachodnich utrzymanie terenów nieleśnych dodatkowo stanowi podstawę zachowania tradycji i kultury pasterskiej. Działania prowadzono na łącznym obszarze 173,5 ha;

Przeciwpowozarowe zabezpieczenie w celu ochrony różnorodności biologicznej terenów leśnych RDLP w Katowicach oraz ochrony klimatu - patrolowanie lotnicze lasów województwa śląskiego w 2020 r. - zadanie zrealizowane przez PGL LP Nadleśnictwo Katowice.

Celem zadania było usprawnienie systemu obserwacyjno-alarmowego Lasów Państwowych, przeznaczonego do wykrywania i lokalizacji pożarów na terenach leśnych województwa śląskiego.

W ramach realizacji zadania w zakresie funkcjonowania systemu obserwacyjno-alarmowego Lasów Państwowych wykonane zostało 120 godzin lotów patrolowo-gaśniczych w celu wykrywania i gaszenia pożarów za pomocą samolotów oraz śmigłowców patrolowo-gaśniczych. Śmigłowiec wraz z samolotami patrolowo-gaśniczymi są odpowiedzialni za lokalizację pożarów oraz szybkie rozpoczęcie akcji gaśniczej i powstrzymanie pożaru do momentu dotarcia na miejsce sił naziemnych;

Usunięcie obcych gatunków roślin występujących na terenie Gminy Łodygowice – zadanie zrealizowane przez Gminę Łodygowice.

Dofinansowane zadanie było kontynuacją podjętych w 2019 roku działań mających na celu eliminację stanowisk obcych gatunków inwazyjnych, które zagrażają życiu i zdrowiu mieszkańców Łodygowic. Podjęte działania zmierzające do usunięcia Barszczu Sosnowskiego z terenu gminy przyniosły widoczne efekty w postaci osłabienia osobników objętych zabiegami. Aby spotęgować uzyskany efekt, konieczna była kontynuacja podjętych zabiegów oraz możliwie jak największe poszerzenie obszaru objętego działaniami. Z uwagi na wyjątkową odporność rośliny, zabiegi przeprowadzono po raz kolejny na terenach objętych zeszłorocznym wnioskiem oraz na terenach nowo zgłoszonych, na obszarze o łącznej powierzchni ok. 40 ha;

Zaopatrzenie w karmę dla rehabilitowanych pensjonariuszy Ośrodka Rehabilitacji Zwierząt Leśne Pogotowie przy Nadleśnictwie Katowice - zadanie zrealizowane przez PGL LP Nadleśnictwo Katowice.

Celem ośrodka rehabilitacyjnego, który powstał w 1993 roku, jest niesienie pomocy dzikim zwierzętom - rannym w wypadkach drogowych albo wskutek innego typu zdarzeń losowych, wymagających rehabilitacji względnie odchowania - w przypadku tych, które we wczesnym okresie życia zostały osierocone. Placówka jest systematycznie rozbudowywana i modernizowana. Przygotowana jest do przyjmowania zwierząt od ryjówki aż po łosia, a także płazów, gadów, ptaków. Oprócz gatunków charakterystycznych dla polskiego krajobrazu do Pogotowia trafiają także całkiem nietypowe gatunki np. węże, jaszczurki, żółwie, pająki, papugi itp. Środki Funduszu zostały przeznaczone na zakup ok. 28 000 kg karmy (zboża, warzywa, owoce) oraz ok. 400 l karmy (larwy mącznika oraz świerszcze) dla podopiecznych ośrodka.

4. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Do najważniejszych działań z zakresu edukacji ekologicznej, zakończonych w 2020 roku należą:

VI edycja konkursu pn. "Zielona Pracownia", którego przedmiotem było utworzenie ekopracowni na potrzeby nauk przyrodniczych, biologicznych, ekologicznych, geograficznych, chemiczno-fizycznych czy geologicznych w placówkach oświatowych z terenu województwa śląskiego. W ramach kolejnej edycji dofinansowano 58 wniosków, które wyłoniono biorąc pod uwagę pomysł na zagospodarowanie pracowni, jej funkcjonalność, wykorzystanie przestrzeni oraz innowacyjność zaproponowanych rozwiązań. Istotnym kryterium wyboru była różnorodność pomocy dydaktycznych, wyposażenia oraz sprzętu multimedialnego;

Kampania edukacyjna ZIELONA RĘKA 2020 - zadanie zrealizowane przez Fundację Ekologiczną ARKA.

Fundacja Ekologiczna ARKA przeprowadziła całoroczną kampanię poruszającą najistotniejsze zagadnienia dotyczące przeciwdziałania niskiej emisji, ochrony powietrza, ekokonsumpcji, promocji właściwej segregacji śmieci czy recyklingu. Realizacja akcji edukacyjnych miała miejsce na terenie Katowic i Bielska-Białej. W ramach kampanii przeprowadzono 16 happeningów, opracowano i wydano łącznie 35 000 szt. ściennej gazetki edukacyjnej, 100 000 szt. papierów listowych, a także zakupiono 20 rowerów dla dzieci;

Przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej pt. „MOGĘ! Zatrzymać SMOG – Przedszkolaku złap oddech” - zadanie zrealizowane przez Województwo Śląskie.

Głównym celem kampanii było podniesienie świadomości ekologicznej w szczególności dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i opiekunów w zakresie wpływu zanieczyszczonego powietrza na zdrowie poprzez przeprowadzenie szeregu aktywności w przedszkolach województwa śląskiego.

W ramach kampanii przeprowadzono konkurs dla nauczycieli wychowania przedszkolnego na przygotowanie najlepszego scenariusza zajęć o tematyce: zanieczyszczenia powietrza, smogu, walki z niską emisją. Ponadto do placówek przedszkolnych zostały skierowane zestawy edukacyjne z ćwiczeniami dla dzieci oraz płytą dvd z utworzoną na potrzeby kampanii bajką animowaną. W każdej placówce biorącej udział w kampanii umieszczono tablicę informacyjną o stanie jakości powietrza.

Ze środków własnych Beneficjent zakupił ok. 500 oczyszczaczy powietrza przeznaczonych dla placówek przedszkolnych województwa;

Uniwersyteckie Laboratoria Kontroli Atmosfery ULKA - etap IV - zadanie zrealizowane przez Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Uniwersyteckie Laboratoria Kontroli Atmosfery (ULKA) to międzywydziałowa jednostka będąca dydaktycznym zapleczem dla kierunków: Inżynierii Zagrożeń Środowiskowych i Geologii Stosowanej oraz kierunków już istniejących: Międzywydziałowego Kierunku Ochrona Środowiska, Geologia, Geografia na Wydziale Nauk Przyrodniczych.

ULKA dysponuje pierwszym w Polsce Napowietrznym Mobilnym Laboratorium (NML) mieszczącym się w załogowym balonie na ogrzane powietrze, które jest wyposażone w aparaturę do badań zanieczyszczeń powietrza.

Celem ww. zadania było doposażenie Napowietrznego Mobilnego Laboratorium oraz doposażenie laboratoriów stacjonarnych w Aparaturę do Badań Zanieczyszczeń Atmosfery (ABZA), wykorzystującą wysoko specjalistyczną aparaturę do badań zanieczyszczenia powietrza;

Aktualizacja ścieżki dydaktycznej w Śląskim Ogródku Zoologicznym w Chorzowie w 2020 roku - zadanie zrealizowane przez Śląski Ogród Zoologiczny.

Zadanie skierowane zostało do wszystkich odwiedzających Śląskie ZOO oraz korzystających z umieszczonego na terenie ogrodu etykietażu (rocznie to ok. 400 tysięcy osób). Szczególną grupę odbiorców stanowią dzieci oraz młodzież szkolna realizująca w ZOO zajęcia terenowe z zakresu biologii, przyrody i szeroko rozumianej edukacji ekologicznej.

W ramach projektu wykonana została oprawa edukacyjna na nowych ekspozycjach zwierząt (w tym u rosomaków, pingwinów, panter śnieżnych), a także u gatunków zwierząt sprowadzonych do ZOO od czasu ostatniej aktualizacji ścieżki dydaktycznej. Wszystkie elementy oprawy edukacyjnej wykonane zostały kompleksowo – od przygotowania zawartości merytorycznej, przez opracowanie graficzne uwzględniające wdrożenie systemu identyfikacji wizualnej na terenie ZOO, aż po druk i montaż gotowych elementów wraz z niezbędnymi nośnikami.

5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony wód i gospodarki wodnej, których realizacja została zakończona w 2020 roku należy budowa:

- biologiczno-mechanicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości do 2 000 m³ w miejscowości Karolina nr 27, gmina Rędziny. W wyniku realizacji zadania przepustowość obiektów oczyszczalni poddanych modernizacji wyniosła 12.071 RLM, a liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków 350 RLM,
- sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Ligoty Woźnickiej. W wyniku realizacji zadania wybudowano sieć kanalizacyjną o długości 8,4 km, 1 siecią przepompownię ścieków,

5 przydomowych przepompowni, 150 szt. podłączeń do budynków, a liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków wynosi 670 RLM,

- kanalizacji sanitarnej w Gminie Panki, etap IV – Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowości Praszczyki, Kałmuki i Pacanów oraz odcinka sieci wodociągowej w miejscowości Pacanów. W wyniku realizacji zadania wybudowano 7,3 km kanalizacji sanitarnej, 2 przepompownie ścieków, 167 podłączeń do budynków. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków: 648 RLM,
- kanalizacji sanitarnej w Gminie Miedźno w miejscowości Izbiska, Miedźno i Wapiennik. W wyniku realizacji zadania wybudowano 4,80 km kanalizacji sanitarnej, 1 przepompownie, 67 szt. podłączeń do budynków. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków: 255 RLM,
- wodociągu i kanalizacji sanitarnej ul. Czarka w Żarkach oraz Wysokiej Lelowskiej - Gmina Żarki. W wyniku realizacji zadania wybudowano 6 km sieci kanalizacji sanitarnej, 1 przepompownie ścieków, 4.9 km sieci wodociągowej, 73 podłączenia wodociągowe i kanalizacyjne. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków oraz ulepszanego zaopatrzenia w wodę wynosi 219 osób,
- sieci wodociągowej na ul. Polskiej i ul. Myśliwskiej w Zawierciu. W wyniku realizacji zadania wybudowano 3,3 km sieci wodociągowej, natomiast liczba osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę wynosi 1 086 osób.

XI. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW

Fundusz w 2020 roku przeprowadził czynności kontrolne obejmujące:

- kontrolę dokumentów stanowiących rozliczenie finansowe projektów,
- kontrolę realizacji umów w terenie.

Przeprowadzanie kontroli pozwoliło zwiększyć skuteczność nadzoru nad wykorzystaniem przekazanych przez Fundusz środków, a co za tym idzie, prawdopodobieństwo wykrycia ewentualnych nieprawidłowości w realizacji dofinansowywanych zadań oraz w sposobie ich dokumentowania.

W 2020 roku przeprowadzono kontrolę na miejscu 113 umów, w tym: 18 pożyczek preferencyjnych, 92 dotacji, 3 umorzeń części pożyczek. 102 przeprowadzone kontrole dotyczyły Programu Czyste Powietrze. W sumie skontrolowano realizację 96, w tym :

- 2 z zakresu gospodarki wodnej,
- 93 z zakresu ochrony atmosfery,
- 1 z zakresu edukacji ekologicznej.

Kontrole wykazały, że w 79 kontrolowanych zadaniach realizacja przebiegała zgodnie z treścią zawartych umów, a w pozostałych przypadkach najczęściej spotykane niedociągnięcia polegały na:

- różnicy pomiędzy wnioskowaną a rzeczywistą powierzchnią docieplenia, co w części przypadków powodowało konieczność przeliczenia wartości dotacji lub pożyczki,
- nie ociepleniu nowobudowanego budynku co jest wymogiem do wypłaty środków. W tym wypadku Fundusz oczekiwał na zakończenie ocieplenia co pozwalało środki wypłacić.

Oprócz kontroli prowadzonych na miejscu, analizowano dokumenty stanowiące rozliczenie kolejnych rat pożyczek i dotacji oraz rozliczeń po zakończeniu realizowanych zadań. W efekcie stwierdzono, że najczęściej pojawiającymi się niedociągnięciami były:

- niewłaściwe uwierzytelnianie dokumentów,
- brak potwierdzeń zamontowania tablic informacyjnych,
- brak potwierdzeń zamontowania tablic pamiątkowych,
- brak kompletnego rozliczenia umów.

Wskutek wprowadzenia w dniu 20.03.2020 roku stanu epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (spowodowanej koronawirusem i wywołowaną przez niego chorobą COVID-19), a co za tym idzie braku możliwości przeprowadzenia kontroli u Beneficjentów oraz w celu niewstrzymywania wypłat środków przyznanych Beneficjentom wstrzymane zostały kontrole na miejscu.

W zakresie Programu Czyste Powietrze Narodowy Fundusz zaproponował czasowe zawieszenie przeprowadzenia kontroli zakończonych przedsięwzięć w miejscu ich realizacji oraz ponownego uruchomienia tych kontroli niezwłocznie po odwołaniu stanu epidemii. Do czasu wznowienia kontroli w miejscu realizacji, warunkiem wypłaty dotacji było przekazanie przez Beneficjenta Programu oświadczenia w przedmiocie poniesionych kosztów przedsięwzięcia i zakończenia jego realizacji zgodnie z umową dotacji wraz z dokumentacją zdjęciową potwierdzającą ten fakt. Po otrzymaniu dokumentacji zdjęciowej i potwierdzeniu realizacji rzeczowej przedsięwzięcia, w tym poprawności wykonanych prac, Fundusz mógł dokonać wypłaty środków na rzecz Beneficjentów.

XII. SPIS TABEL

		Strona
Tabela nr 1.	Plan i wykonanie przychodów Funduszu w 2020 roku	5
Tabela nr 2.	Plan i wykonanie kosztów Funduszu w 2020 roku	7
Tabela nr 3.	Planowana i zrealizowana pomoc Funduszu w 2020 roku według kierunków wydatkowania środków	13
Tabela nr 4.	Efekty rzeczowe i ekologiczne z umów zawartych w 2020 roku w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko	25
Tabela nr 5.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Czyste Powietrze	30
Tabela nr 6.	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Czyste Powietrze	30
Tabela nr 7.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz nowego Programu „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”	32
Tabela nr 8.	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz nowego Programu „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”	32
Tabela nr 9.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych część 1)	33
Tabela nr 10.	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych część 1)	33
Tabela nr 11.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych część 2)	34
Tabela nr 12.	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych część 2)	34
Tabela nr 13.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie	35
Tabela nr 14.	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie	35
Tabela nr 15.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest	35
Tabela nr 16.	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest	36

Tabela nr 17.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych	36
Tabela nr 18.	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych	36
Tabela nr 19.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Moja Woda	37
Tabela nr 20.	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Moja Woda	37
Tabela nr 21	Wybrane pozycje bilansu	38
Tabela nr 22	Wybrane pozycje rachunku zysków i strat	39
Tabela nr 23	Struktura wpływów Funduszu w latach 2018-2020	41
Tabela nr 24	Struktura wydatków Funduszu w latach 2018-2020	42
Tabela nr 25	Pomoc udzielona na dofinansowanie zadań ze środków Funduszu w 2020 roku	46
Tabela nr 26	Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych oraz przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym ze środków Funduszu w 2020 roku	48
Tabela nr 27	Finansowanie zwrotne ze środków Funduszu w 2020 roku	50
Tabela nr 28	Pomoc publiczna udzielona w latach 2018–2020	52
Tabela nr 29	Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2020 roku ze środków Funduszu	63
Tabela nr 30	Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2020 roku ze środków Funduszu	65

XIII. SPIS RYSUNKÓW

		Strona
Rys. 1.	Łączna pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w latach 2018-2020 z tytułu zawartych umów	3
Rys. 2.	Plan i wykonanie przychodów Funduszu za 2020 rok	6
Rys. 3.	Plan i wykonanie kosztów Funduszu za 2020 rok	8
Rys. 4.	Kierunki wydatkowania środków Funduszu w 2020 roku	12
Rys. 5.	Wpływy Funduszu w 2020 roku	41
Rys. 6.	Struktura wpływów Funduszu w 2020 roku	42
Rys. 7.	Struktura wydatków Funduszu w 2020 roku	43
Rys. 8.	Formy pomocy finansowej udzielonej przez Fundusz w 2020 roku	45
Rys. 9.	Finansowanie bezzwrotne ze środków Funduszu w 2020 roku	47
Rys. 10.	Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2020 roku)	55